

YR
YRA
VYRA

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FED-
ERATION OF AMERICA
Incorporated April 28, 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LITHUANIAN SAVAITRAŠTIS
"KOVA"
Išleina kas Pėntnyčia. Loidėla
LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SA-
JUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

W. Baldwin 32 Glenwood Ave

12. Philadelphia, Pa., 24 d. Kovos (March), 1911 m. Metas VII.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS.

PROPAGANDA

S. Atšaukt kariumenę nuo Meksikos rubežių 133

alius Nuo ko priklauso žmonijos nuotikiai 134

d' M.-R. Socijalizmo trupiniai 135

Tarptautinis Soc. Kongresas 135

Tegul Chicagą valdo darbininkai 137

ŠIS BEI TAS IŠ AGITACIJOS

Apie tautiečius ir socijalistus 138

Mūsų darbo vaisiai visgi matomi 139

IVAIRUMYNAI.

Dėlei pašelpinio skyriaus 140

Kokie žmonės nemorališkiausi 141

Gradus ad parnassum 142

BELETRISTIKA ir POEZIJA.

Nelaimingas 142

ARBIAUSIOS ŽINIOS 143

RESPONDENCIJOS 143

JUNGOS REIKALAI 144

VIIENAS DOLERIS DOVANŲ.

Kiekvienas, kuris tik per mane užsirašys sau, arba kitą naują skaitytoją laikraščiui priklausant, prisijungiant \$2.00 ant mano vardo, apturės vieną iš čion paminėtų laikraščių: t. y. "KOVA", "LIETUVA", "VIENYBĖ LIET." ar "LAISVĄJA MINTI" per istius metus; telp-pat is dovanai garsiąją knygą "BALTRAMIEJAUS NAKTĮ", verstą iš prancūzų kalbos, kurios kaina 75c. ir dar "GRAMATIKA" (MOKYTOJA) iš kurios išmoksi anglišką KALBĄ labai reikalingą Amerikoje. Laikraščių prenumerata metams vistiek 2 dol. kaštuoja, jei užsirašyt iš rėdytės, bet kuris per mane užsirašys, tai gaus ir laikraštį ir labai naudingas kny- gą. Kaip tik prisijus 2 dol. už naują skaitytoją, tuojaus viską apturės. Metas skaitosi nuo die- nio užsirašymo. Duodu dovanas, kad laikraščių skaitytojai daugintųsi ir lietuviai, kaip ir sve- taučiai turėtų gramatiką, išmokyti anglišką kalbą.

JOHN NAUJOKAS, 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.
THE JUNGLE „Raštą“ dar galima gauti, prisijungiant VIENĄ DOLERI.

PARANKIAUSIAI VISKĄ SPAUSDINTI

KOVOS SPAUSTUVEJE

Nes viskas atlekama pulkia, greitai ir pagal šių dienų reikalavimus.
REIKALUI ESANT KREIPKITĖS
1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE

Lithuanian Socialist Federation of America

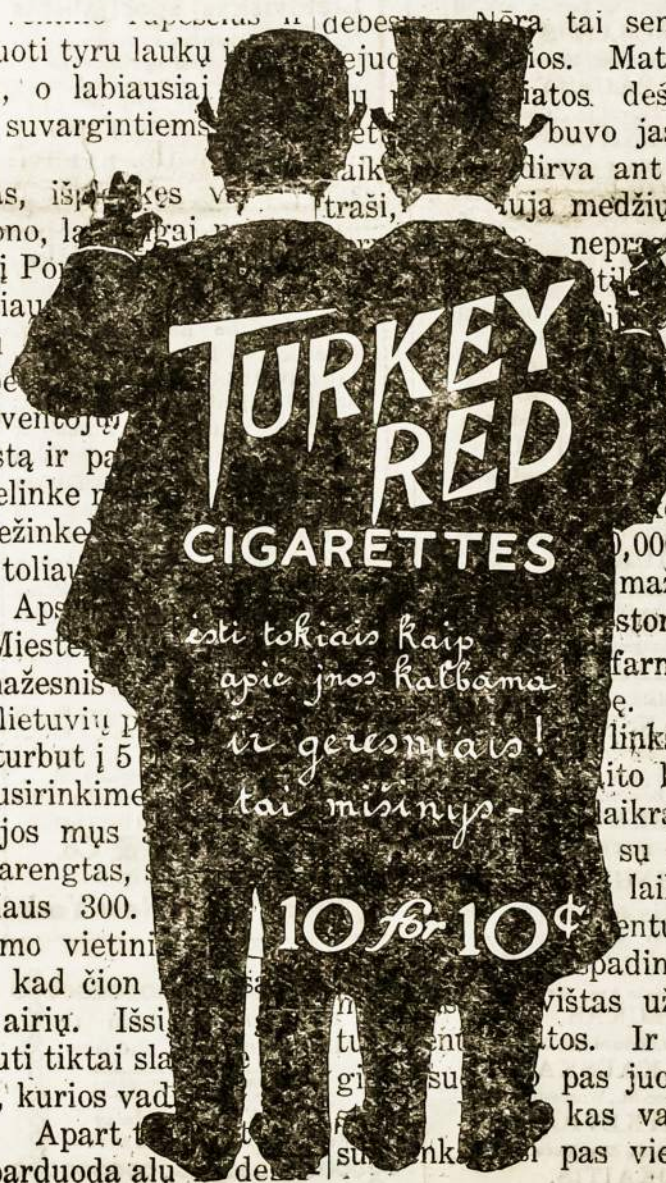
J. B. SMELSTORIUS, Editor A ŽYMONTAS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA visose dalyse svietc	
One year	\$2.00	Vieniems metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešioms mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION. APGARŠINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
Telefonas, Keystone, Main 2958.

„... debest...“ Nėra tai senovės
vėpuoti tyru laukų...
oru, o labiausiai...
ilsį suvargintiems... buvo jas iš...
ns. ... dirva ant 'iek...
aivas, iš...
bostono, la...
nus į Po...
žymiau...
su...
gybe...
gyventojų...
miestą ir pa...
apielinke...
geležinke...
om toliau...
iu. Aps...
Mieste...
a mažesnis...
ir lietuvių...
s—turbut į 5...
it susirinkime...
ndijos mus...
o parengtas...
iažiaus 300...
enimo vietini...
ta, kad čion...
nė airių. Išsi...
gauti tik tai...
še, kurios vad...
s. Apart...
i parduoda alu...
de...
nos. Matomai...
iatos dešimtų...
buvo jas iš...
dirva ant 'iek...
auja medžių pa...
nepratesnė...
st...
enda j...
rudę...
okos...
s ne...
neuz...
ketvir...
0,000 gy...
mažis is...
stone.farmeriai...
ę. Visu...
linksmas...
ito kuonc...
laikraščius...
su lietu...
laikrašti...
entui no...
padinė už...
vištas už me...
tos. Ir drau...
pas juos ne...
kas vakaras...
pas vieną iš

KNYGOS.

«Knygos» — trumpas žodis, bet labai daug reiškiantis. Tik žinomas dalykas, nevisos knygos yra geros, kaip nekuri žmonės pratę yra reklamuoti. Tos tik knygos yra geros ir naudingos, ypač darbininkams, kurios yra parašytos socialistišką pakraipą; kuriose atvirai ir aiškiai parodoma visos daromos nuoskriaudos bėdiniais darbininkams. Kas tokias knygas išleidžia? Paklauskite. Aišku, kad Liet. Soc. Sąjunga rupinasi ir išleidžia tokias naudingas kiekvienam galvojančiam žmogui knygas. Jau daug jų yra išleista ir toliau leidžiama. Tad, dabar, ilgais žiemomis vakarais galima paskaityti — pasimokyti. Todėl reikalaukite iš «Kovos» administracijos knygų, o mes tuojuo prisijūsim. Ypač rekomenduojame tuojuo užrašyti labai gerai parašytą ir populiarišką — moksliskai išaiškinanti knygė — Socijaldemokratų Mokslo Pamatai.

Visuomet adresuokite:

«Kovos» Administracija,
1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

KOVOS Agentai.

J. BUKANTIS, 28 W Broadway, So. Boston, Mass.
K. DEMIKIS, 134 Prospect st., Wilkes Barre, Pa.
A. L. REIKAS 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.

«KOVOS» Agentai.

J. VISOCKIS
8139 Vincennes Road, Chicago, Ill
FR. GOLUBICKI
Box 172, Melrose Park, Ill
J. MATJOŠAITIS
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
G. A. PUPAUSKY & CO.
2342 S. Leavitt St., Chicago, Ill.
MATT SENKUS
46 Knox St., Lewiston, Me.
A. M. RUKAS
72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.
J. PETRIKIS
1514 Ross Ave., Scranton, Pa
J. M. ŠIMKUS
4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.
A. A. REKLAITIS
234 Wayne St., Jersey City, N. J.
SIMON KARALIUS
342 Lenox St., Norwood, Mass.
P. A. JETULEVIČIUS.
474 Merrimac st., Lowell, Mass.
V. STRIGAS.
3207 Salmon St., Philada, Pa.
F. STASIUKELIS.
Box 1588, Fitchburg, Mass.
J. A. TILINDIS.
1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.
K. ARMINAS.
204 E. Main st. Plymouth, Pa.
J. ZALANSKAS.
11 Charter, St. Exeter, N. H.
A. KALASKY
Box 1306, Renton, Wash.
A. KAZEKEVIČIUS.
P.O. BOX 60, Edwords Ind.
M. K. ŽVINGILAS.
keliaujantis agentas
R.F.D. Simsbury Conn
V. K. RAČKAUSKAS
1401 N. Main Ave. Scranton, Pa.
P. GLAVECKAS
635 W. Lombard St., Baltimore,
J. KALAKAUSKAS
55½ Green St., Worcester, Mass.
J. J. VAITKEVIČIUS
227 Chapel St., New Haven, Conn.
J. BINDOKAITIS.
1 Henry St. Rochester, N. Y.

A. J. NERIS Box 195
Easton, Pa

Lietuviškas specialistas

Gydyme moteriškų, vyriškų ir vaikų ligų. Mt. Sinai ligonbutis pasiūlo lietuviams veltus patarimus ir gydymą, atsilankantiems nuo 2-ros iki 3-čios valandos po pietų.

:: Dr. Bernard L. Kahn ::
1433 So. 4-th st. Philadelphia, Pa.

Rusiškai-Amerikoniška LINIJA

Vienatinė be persėdimo tarp Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

[Russian American Mail Steamers]

Nauji dvilypiniai sriubiniai laivai:

„Kursk“, „Russia“, „Birma“ ir

„Lituanla“ plaukioja reguliariškai

tarp Rusijos ir Amerikos. Tai yra

vienatinė linija, kuri plaukia tiesiai

į Rusiją be persėdimo. Pasazieriai

gali susikalbėti tarp savęs ir gauna

valgį tokį kaip Rusija. Parankumą

kelionės gali paliūdyti tūkstančiai

vaziavusių laivais šios linijos.

Ruski paštavi laivai išeina:

(Vardas iš Liepojaus iš New Yorko)

LITUANIA „ Kovo 25, 1911

RUSSIA „ Baland. 8, „

KURSK „ „ 22, „

BIRMA „ Gegužlo 13, „

Reikalaujant smulkesnių informacijų, kreipkitės prie vyriausio perdėtinio laivų Linijos:

A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent

27 Broadway New York.

Dr. Eva Katzman ::

Dr. James M. James

Dentistai [kalba rusiškai]

203 East Broadway

New York, N. Y. Tel. 3123 Orchard

DAVIERNASTIS

Ir visokius aktus su Rusija ir Austrija atlieku ūmai, gerai ir labai pigiai. Kas nori atsiimti savo dalį, ar šiaip pinigų, arba parduoti savo turtą tėvynėje, ir su visoms kitoms provoms, lai kreipiasi pas mane, o bus visiškai užganėdinti.

Mr. JOHN ČESNA,

Box 173 Minersville, Pa. (ofisas Washington Hotelyje).

Kelstone Phone Main 14—28.

Bell Phone Lombard 2506 A.

Dr. Philip ROVNO

423 Pine st. PHILAD., Pa.

Priėmimo valandos:

Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.

Galima susikalbėti rusiškai ir lenkiškai.

Tamista neprivilai kentėti nuo prietvaro, nežlebėtojų, inkstų ir kepenų skaudėjimo. :: :: ::

Casco-Lox Tablets Tamistai visuomet pagelbės. 10 ir 25c.

už pakelį. 12 ir 27c per pakelį.

E. W. GILES, Aptekorius
2nd & Federal sts., Philadelphia, Pa

“Prasikaltimai ir Prasi kalteliai.”

Po tokiu antgalviu yra naujai išleista Sąjungos knygutė. Ši knygutė tik dabar neseniai išėjo iš spaudos. Todėl, manome, kad mylintieji skaityti knygas, užsrašys tuojuo ją — prekė tik 10 c.

Nors gyvenime mes daug girdime apie prasikaltimus-prasikaltėlius ir tas atsikartoja beveik kožną dieną visur, bet kad išaiškinti tą plačiau kodėl taip yra, mažai kas gali. Šita knygutė ir yra plačiai ir nuodugnai išaiškinanti prasikaltimų ir prasikaltėlių prasmę. Parašyta ji žinomai visiems amerikiečiams veikėjo advokato C.S. Darrow'o iš Chicagos, ačiu kuriam tapo išgelbėti kalnakasių vadai Meyer, Haywood ir Pettibone. Vertimas labai aiškus ir suprantamas kiekvienam. Tad patariame Sąjungiečiams ir gerbiams «Kovos» skaitytojams tuojuo išsirašyti minėtą knygutę:

“Kovos” adm. 1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

PARANKIAUSIAS DARBO ZMONEMS LAIKRAŠTIS

“RANKPELNIS”

Leidžiamas L.S.S. Didžiojoje Britanijoje. Eina kas 2 savaiti. “RANKPELNIS” stovėdamas ant darbininkų reikalų sargybos, rupinasi suteikti žinias apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose. “RANKPELNYJE” tūpsta apart žinių ir moksliski straipsniai, apsakos, statistikos ir t. t. In šitą skyrių rašo įžymesnieje Europos lietuvių rašėjai. “RANKPELNIŲ” kaina: metam \$1.00 pusei metų 50c, trims mėn. 25c. Pinigus ir laiškus reikia siųsti šiuo adresu:

“Rankpelnis” Lily Bank, Bellshill SCOTLAND

Reikalaujamas numerio pažūrėti įdėkite stampą už 2c.

Šiuomi pranešame, jog jau išėjo iš spaudos LSS. 18-leidimas No. 12-as

SOCIALDEMOKRATŲ MOKSLO PAMATAI

Parašė K.Kautsky. Iš vokiečių kalbos

vertė P.Kovas. Pusi. 55, prekė 20c

Si knygutė turėtų rasti kiekvienoj darbininko žmogaus grūtelėj, ir kiekvienas interesuojantis socializmo klausimu, privalo būtinai minėtą knygutę nusipirkt ir perskaityt, nes tik tokias raštas skaitydamas darbininkas žmogus, gali gauti supratimą apie socializmo mokslą ir pažinti dabartinę netikusią išnaudojimo tvarką.

Reikalaujanti minėtos knygutės prisijūskit «Kovos» Adm. 20c, o tuojuo apturėsite. Agentam nuleidžiama nuošimčiai.

«ATŠAUKT KARIUMENĘ NUO MEKSIKOS RUBEŽIU!»

OKI įsakymą-reikalavimą apskelbė Jungtinių Valstijų Socialistų Partija, reikalaujama, idant Jungt. Valst. valdžia atšauktų išsiųstą į Meksikos parubežį kariumenę, kad pagelbėti Meksikos tyronui Diazui apveikti sukilusius prieš jo ir kapitalizmo tyraniją žmones.

Socialistų Partija išleido savo manifestą į visą Jungtinių Valstijų visuomenę, šaukdama ją pakelti galingą balsą protesto prieš kapitalistų bjaurią piktadarystę ir išniekinimą šios šalies konstitucijos, pripažįstančios laisvę; rezoliucija skamba:

„We call upon all local organizations of the Socialist Party and all labor unions and the other bodies of progressive Citizens to hold public meetings and demonstrations of protest against the latest executive crime. Let the voice of the people resound from one end of the Country to the other in loud and unmistakable tone: WITHDRAW THE TROOPS FROM MEXICAN BORDER!“

Pasirašo Socialist Party Pildantysis Komitetas. *Victor L. Berger, James F. Corey, George H. Goebel, Morris Hillquit, Robert Hunter, Lena Marrow Lewis, John Spargo* ir Soc. Party Centro Sekretorius *J. Mahlon Barnes*.

Tasai reikalavimo balsas tur aidais atskambėti nuo vieno krašto šalies iki kitam ir susilieti į vieną galingą protestą prieš mūsų išrinktuosius visuomeniškus tarnus, idant įsakyti jiems, jog jie be visuomenės leidimo neturi tiesos mindžioti laisvės teisių.

Visoki teisinimai kaslink tikslo išsiuntimo kariumenės į parubežį Meksikos neturi jokio pamato; pati valdžia apskelbė, jog prisijėję reikalas su ginklu rankose įsikišti į Meksikos revoliuciją, kad apginti amerikonus ir jų savastį. Tai melas! Valdžia negali išteisinti tą savo žygį. Meksika yra svetima šalis, o ne amerikona. Ant amerikona nėra padaryta joks užpuolimas, nė nepakliudyta jokių Jung. Valstijų nepaliečiamybės tiesų.

Meksikos revoliucionieriai jau nuo metų laiko kovoja, kad sugrąžinti kraštui konstitucinį valdymosi būdą, kurį tyronas Porfro Diaz kulipkomis ir bagnietais panaikino. Toj kovoj pastaruoju laiku revoliucionieriai pradėjo imti viršų ir Diazas pasijuto baimės apimtu. Ir štai tokioj valandoj Jungtinių Valstijų valdžia atranda priežastį pasiųsti dvidešimts tūstančių vyrų armiją, kad apginti — tyraniją ir kruvinojo budelio viešpatavimą.

Diazas yra širdingiausias bičiulis Amerikos kapitalistų, nes daugelini jų Meksikoje davė didėliais koncesijas ir privilegijas krauti tenykščion industrijon savo kapitalus, visubaisiausiai iš naudoti darbo žmones ir plėsti šalies gamtinius turtus. Žmonių sukilimas yra tikrai patrijotiškas ir atkreiptas prieš tą Diazo saivališką šalies gaišinimą ir prieš besąžinišką kapitalizmo šeimyninkavimą — t.y. prieš šaiką plėšikų ir jų tyraniją. Tai aiškiausiai matoma priežastis, dėl kurios Jung. Valstijų valdžia siunčia savo kariumenę Meksikon, kad apginti amerikonus ir jų savastį.

Tečiaus ta priežastis permenka, kad galima būtų išteisinti tą kriminališką žygį ir pertikrinti visuomenę linkui reikalingumo karės su Meksika. Reikėjo surasti svarbesnę. Atsirado. Širdingiausio Jung. Valstijų kapitalistiškos valdžios bičiulio, Porfro Diazo, kariumenė peržengia rubežių ir nuo Jungt. Valstijų kontinento paima kelis amerikonus savo nelaisvėn. Šitoks darbas neatleistina, Meksika tur būti nubausta už darbus tos Meksikos padaviko, tyrono Diazo! Nubausta turi būti ta Meksika, kuri nuo metų laiko kovoja prieš savo valdžios tyraniją ir piktadarystes ir per visą tą kovos laiką nė vieną sykį neužkliudė Jungt. Valstijų neutrališkumo, nė nuskriaudė joki amerikona. Tą kovojanti Meksika tur atsakyti prieš Jungt. Valstijų dvidešimtstūkstantinę ar-

mija už Amerikos kapitalistų su kruvinoju budeliu Diazu sutartą intrigą, idant sutverti priežastį, leidžiančią Amerikos kapitalistams pasiųsti savo kariumenę Meksikon, kad pagelbėti Diazo kariumenėi apveikti sukilėlius ir užtikrinti tyranijai viešpatavimą. Jung. Valstijų valdžia nesiklausia visuomenės daleidimo, visai nežiūri į faktus, kad Meksikos gyventojų didelė didžiuma yra sukilėlių pusėj ir kad tie sukilėliai, apveikę Diazo valdžią, pareikalau iš jos atsakomybės už «nuskriaustus Amerikos piliečius». Taftas apie tai nė klausyti nenori, nes atsižūrint į tatal, negalima būtų pasiųsti armiją, kad apginti viešpatavimą tyrono Diazo. Ir tasai širdingasis Diazo bičiulis, ponas Taftas, savo valia įsako sumobilizuoti dvidešimts tūkstančių kariumenės ir pasiųsti į Meksikos parubežį, kad pradėti ten «War game», t.y. padaryti militarišką demonstraciją. Bet kad tas begėdiškas melas pasirodė per daug aiškus ir valdžia likosi priversta pasakyti teisybę, pasakė ją visai ne nuduodama bešališka, nes, girdi, Amerikos kapitalams, sudėtiems Meksikos pramonijon, grėsia pavojus, sukilėliams imant viršų ant Diazo armijos.

Žinoma, Taftas negal būti bešališku, nes jis atstovauja kapitalistų klesą ir kuomet ta klesa reikalauja mindžiojimo ir išniekinimo laisvės tiesų, tai viešpataujantis iš «žmonių valios» prezidentas nuolankiai išpildo kapitalistų įsakymą.

Visad taip negal ir netur taip būti! Valdžia tur klausyti žmonių įsakymo ir daryti, ką visuomenės didžiuma jai liepia.

Jungtinių Valstijų visuomenės didžiuma nereikalauja karės, kuri netik kad paimtų daug gyvasčių, bet daug bereikalingai suėkvtotų pinigų ir materijolo. Jungtinių Valstijų visuomenei, išskyrus keliatą kapitalistų, jokios naudos negal ji atnešti. Bet mūsų valdžia klauso įsakymo tų keliato kapitalistų, svetimos mantos plėšikų, karę pradeda, issyk begėdiškai stendamogsi paslėpti intencijas prieš visuomenę, meluodama, būk mobilizuoja kariumenę vien dėlei manievrų.

Tiek tai pasakyti galima link tos karės klausimo, žiūrint iš amerikoniškai-nacijonališkojo matympunkčio. Bet atmenant, kad Diazas yra tyronu, žinant tikrą priežastį, dėl kurios Jungtinių Valstijų valdžia nori tą karę pradėti, suprantant, kad tas Jungt. Valstijų ginklinis įsikišimas į Meksikos revoliuciją, kad apginti tyraniją, yra juodaja reakcija, išniekinančia laisvos tautos principus, yra neatleistinu nusikaltimu prieš laisvos šalies demokratizmą; yra jis užgavimu ir sumindžiojimu laisvės tradicijų; yra jis piktadariška beteise prievarta ir politišką vagyste, lyg kad vagystė Austrijos, Prusijos ir Rusijos, kurios beteisai užgriebė ir išsidalijo Lietuvos-Lenkijos respubliką!

Susiprostitutavusi kapitalistiška presa nuo keliatos dienų užkemša savo špaltas alermuojančiais straipsniais apie grėsiančius pavojus «amerikonams» Meksikoje; daro tą parsidavėliai kapitalistų bernai, kad pertikrinti visuomenę, jog valdžios kriminališką žygis yra išteisintinu; kad nubovint ir apjakint visuomenę, idant ta nematytu, kaip ją išrinktoji valdžia paniekina akise viso civilizuoto ir laisvę gerbiančio pasaulio.

Kapitalistiškoji klesa visokiais būdais mėgina uždėti savo priespaudos jungą ant darbo žmonių, nes mato, kad liaudis stiprėja ir šviečiasi. Mėgino išplėsti laisvę žodžio ir spaudos — nenusisekė, nes liaudis užprotestavo. Dabar mėgina saivališkai pradėti karę. Jeigu Jung. Valst. liaudis neužprotestuos prieš valdžios saivališką, parodys kad neverta yra demokratiškojo valdymosi, kad turi ji būti valdoma despotiškojo diktatoriaus, kurį pasiūlė prieš metus kapitalistiškoji mašija.

Bet tikimės, kad darbininkai šios laisvos šalies jau moka branginti laisvę ir neleis ją midžioti ir tyranijos reakcijomis teršti plėšikų gaujai, pakels vėl savo galingą protestą!

J.B.S.

Jan Kochanowicz.

NUO KO PRIKLAUSO ŽMONIJOS NUOTIKIAI.

Vertė A. J. Karalius.

(Taša)

Dėlto tai, kuomet 1095 m. popiežius Urbonas II ištarė: *Deus lo vult* (dievas to nori), šimtai tūkstančių įvairiausių luomų žmonių noriai apleisdavo savo buveines «dėl atjieskojimo Sventos Žemės». Tai turėjo būt užsidedimas tyrai religiškas. Tuo tarpu Weber, vokiečių istorikas, taip apie juos rašo: «Kur religiškas godumas nebuvo ganėtinai stiprus, ten buvo kitokios priežastis: geismas karių, prietikių ir karžygiškumo, viltis turtų, puošnaus gyvenimo, puikių moterų, karūnų ir valstijų... Bėdinieji gėidė išsiluosuoti iš vietinių prispaudimų, skolininkai gelbėjosi nuo savo skolintojų. Paskui tuos — didelėms bandomis traukė dainiai ir muzikantai abiejų lyčių, o viduj visos tos armijos skambėjo kariškasis balsas: *Deus lo vult!* Esiybė kryžinių karių tapo aiškiai matoma jau iš ketvirto iš eilės žygio. Pobūdis tų karių buvo ant tiek verteiviškas, kad Venecijos prekėjai, vadai kryževių iš Europos į Aziją, darydavo kontraktus, pagal kuriuos turėdavo gaut pusę grobio.

Tirinėtojas tų santikių Loria apreiškia: «Dvasiškija, imdama daugiau dalyvumo organizavime 6-tos karės, daug daugiau atkreipė atydą į rinkimą fondo negu į kompletavimą eilių, duodant išrišimą lygiai tiems, kurie ėjo iš liuso noro, kaip ir tiems, ką mokėjo tūlą sumą».

Taigi, kaip visuose dideliuose nuotikių judėjimuose, taip ir čia istorija sukasi aplink ekonominius ir materijalius faktus, o ne idėjinius. Klerikalizmas ir tuomlaikinė šlėkta norėjo pralobt lėšomis rytinių žmonių — štai ir visa paslaptis «palaimintųjų» kryžinių karių.

Panašiai buvo ir su atradimu Amerikos. Kristofas Kolumbas, tankiai perstatomas pradinėse mokyklose kaip karžygis, kuris auklėjo savo galvoje tik ideališkus, grynai moksliškus siekius, arba taipgi kaip žmogus, pašauktas per «Viešpatį Dievą», dėl atradimo Amerikos. Autoriai tų veikalų nežino arba nenor kalbėt apie tai, kad tas stebėtinai ateinančioms kartoms nuotikių faktas tapo būtinybe tuomlaikinei Europai, ir ta būtinybė grynai ekonomišką.

Sąlygos taip susidėjo. Kuomet laike kryžinių karių vystėsi prekyba su Rytai, prekybos sąlygos išpradžią nesutiko jokių sunkenybių. XII-am metšimtyj buvo atviri keliai prie brangių akmenu, arbatos, imbiero, vanilijos ir kitų brangumynų. Per miestus: Aleksandriją, Liciją, Trebizondą ir kitus parveždavo daugybę iš Rytų brangių prekių, kuriuos godžiai griebdavo viduramžių ponios ir ponai.

Sekančiam XIII metšimtyj barbarai užvaldė daugumą tų prekybos kelių, o ant Aleksandrijos kelio užstatė savo kontrolę Maurai ir Turkai, kurie europinius prekėjus priversdavo mokėti jiems duoklę. Nesa toji prekyba seniaus atneškavo minėtiems prekėjams didelį pelną, taigi pasiliuosavimas nuo perdaug jautrios globos Turkų ir atradimas kito, nors ir ilgesnio, kelio tapo ekonomijos būtinybe. Kaip istorija parodo, beveik visas metšimtis praėjo, bemėginant atrasti naują kelią į Rytų Indijas. Vienas iš tų bandymų įvyko apvažlavimu aplink Afrikos per Vasco de Gama, o kitas atradimu Amerikos per Kolumbą. Pasakutinis manė nuvažiuot į vakarus per rytus, t. y. apvažiuot aplinkui žemę.

Kokią milžinišką reikšmę visam svietai turėjo atradimas tos svieta dalies, lengvai galime suprast — mes, kurie čia atvažiuvom dėl duonos, ir kurie stebimės iš tos turtingos šalies. Iš teologiško atžvilgio tą įdomų istorijos faktą, aiškindavo žmonės valia dievo, gėidžiančio, idant per Ispaniją, kuri užvaldė naują svieta dalį, katolicizmas palaimintų tėnykščėius gyventojus. Garsusis ispanų karalius Karolius V pripratęs buvo girtis paskiaus, kad jo valstijose niekad os saulė nenusileidžia. Sako, jam būk atsakė vienas anglų diplomatas, kad saulė ispanų valstijose dėlto nenusileidžia, nes dievas tamsoje neužitiki ispanams. Atsakymas ištiesų teologiškas, bet ir juokingas.

Iš materijališko matympunkčio visai aiškų taipgi Reformacijos klausimas arba didisai religiškas judėjimas XVI metšimtyj. Iki to laiko katalikų bažnyčioj gyvavo daugybė sektų, bet panašaus atsitikimo nesitikėta. Taigi kaip mums tirinėjimai parodo, bažnyčios reformacija vakarinėj Europoj įvyko ant pamato kovos cėsorijos ir popiežijos su vokiečių kunigaikščiais už vokiečių darbininkų darbo valsius.

Kapitalizmas, savo pirmoje fazoje (atmainoje) — prekybinėje sudrutino katalikiškas valstijas ir jų valdžias, bet nusilpnino popiežiją, kuri pagal įstatymus lig tol labiausia išnaudodavo miestų ir kaimų gyventojus.

Iš to viešpataujantieji: cėsorius ir francūzų bei ispanų karaliai, pradėjo varyt politiką, kurios galutinu tikslu buvo užviešpatauti ant popiežiaus dėl išnaudojimo per tai netik savo žmonių, bet ir visų krikščionių, daugiausia vokiečių. Nenorėdami prie to daleist vokiečių kunigaikščiai gėidė atsikratyt, būtent, kad prie tos progos galėjo užgriebt milžiniškus bažnyčių turtus. Aiškinimas Reformacijos kaip kovos augščiau išsivysčiusių protestantų su mažiau išsivysčiusiais katalikais, būtent ideališkai — netur ganėtinų pamatų.

Einant tuom pačiu keliu «Šventosios Inkvizicijos», kuri tiek aukų paglemžė «dėl didesnės dievo garbės», turime pripažinti ne už ką kitą, kaip tik už kesinimąsi katalikų bažnyčios su pagelba teroro priverst atsiskiriančius nuo jos žmones pasilikt «tikrais katalikais» t. y. mokėt dešimtinę vienai Romos katalikų bažnyčiai.

Pasiremiant Markso ir Engelo teorija, šiandien galime atsakančių draugijinių klesų ekonominių reikalų lošiu išaiškinti didelę daugumą istoriškų apsirėiškimų; tarpe tų politišką nupuolimą Lenkijos (ir Lietuvos — Vert.), atsiradimą Suvienytų Valstijų, panaikinimą vergystės ir tam panašius. Visi jie patvirtina moksliškojo socializmo tvėrėjų pamatinio tvirtinimo tikrumą, kad «būdas sutvėrimo materijališko gyvenimo duoda išlygas visam draugijiniam, politiškam ir dvasiškam draugijų būviui». Kova už materijališką ir ekonominį būvį da šių laikų draugijiniame surėdyme neapsistoja ir mes lygiai su kitais joje dalyvaujame. Bet, ant kiek priklausom prie darbininkų klesos, galime vest tą kovą nesulyginamai laimingesnė mums sąlygose. Nes štai, ačiū moksliškam pažinimui žmonijos nuotikių esybės, galime kovot su pilnu patirimu, iš kur, į kur ir dėlko einame.

Vienu iš patirimų, kurie dėl išsivystymo ir žmonijos pirmyn žengimo turi neapkainuojamą reikšmę, tapo materijališkas supratimas nuotikių, kuris apšvietė kenčiančią žmonijai kelią, kuriuom ji žengs, kaskart tikresnį persitinkrinimą turėdama, kad išsiluosavimo rytojus arti.

G A L A S.

Socijalizmo trupiniai, kuriuos kiekvienas turi žinoti.

III. Ar socijalizmas nenori aprubežiuoti bei suvaržyti žmogaus laisvę?

Nesykį, taipgi nuo mūsų priešų girdžiame sakant: «Na, kaip socijalizmas įvyks, tada žmogus neturės jokios laisvės», kaip vienas iš geriausių IX metšimčio buržujų individualistų mąstytojų Herbertas Spencer*) sako, jog socijalizmo laikuose žmonės bus priversti «kelti rytmetyje sulyg valdybos skambalų, pusryčiauti valstijos valgykloje, dirbti pagal valdžios laikrodį, pietauti prie valdžios stalo» ir tt. ir tt.

Ištikrųjų tokių dalykų socijalizmas visai nemano niekad įvykinti. Jeigu jau tokių dalykų įieškoti, tai juos galima surasti tik šiame surėdyme — kapitalizmo laikuose. Čia ištikro darbininkas yra tokioje nelaisvėje, kokios H Spencer bijosi. Dabar kiekvienas darbininkas turi kas rytą kelti paskirtoje valandoje, stoti prie darbo paskirtoje minuteje, ir jei nors pusę minutės darbininkas suvėlino, tai kapitalistas atrokuoja už pusę ar valandą laiko ir atitraukia nuo algos. Ar čia laisvė?

Kiti dar sako, kad socijalizmo laikuose bus priverstas kiekvienas dirbti. Tiesa, nė vienam nebus duota proga gyventi iš kitų triūso, bet jeigu žmogus nenorėtų dirbti darbo, tada, suprantamas dalykas, niekas jo ir nevers dirbti. Bet tokie ponaičiukai, suprantama, jei nenorės dirbti, tai neturės nė valgyti.

Šio surėdymo palaikytojai giriasi, kad tikra laisvė tai šiandien esanti, kur žmogus turi ypatingą ir politinę laisvę. Bet kuomet pažiūrime arčiau į dalyką, tai pasirodo, kad visos tos laisvės nieko nereiškia. Pavyzdin, jeigu aš geidžiu atsiekti daugiau mokslo ir todėl noriu pastoti universitetą, šalies įstatymuose nėra punkto, kuris man užgintų lankyti mokyklą, vienok jeigu aš neturiu ekonomiškojo išteklaus, aš turiu išsižadėti lankymo mokyklos. Arba, jeigu aš noriu nueiti į operą ir išklausti vieną ar kitą perstatymą, — nėra įstatymo, kuris užgintų man tą daryti, bet jeigu aš neturiu pinigų, aš negaliu operos aplankyti, ir taip dėl stokos pinigų tūkstančiai-tūkstančių žmonių negali nė sykį girdėti tų žmonijos genijų — dramaturgų, kompozitorių ir kt. darbus, kurie perduoti žmogaus ar muzikos stebūklingsiais balsais, priverčia kiekvieną žmogų verkti ar juoktis, džiaugtis ar nuliusti, išaugštinti gerą, ar pasmerkti piktą. Dabar tas kiekvienam darbininkui negalima nei matyti, nei girdėti. Socijalizmas suteiks progą kiekvienam žmogui atlankyti operas, teatrus ir t.p. vietas, kuriose gali išlavinti savo japsmus ir išmokti suprasti dailę. Socijalizmas netik tą suteiks, bet dar daugiau: socijalizmo surėdyme kiekvienas, jei tik norės, turės progą mokintis ir lankyti universitetą. Tada universiteto lankytojas neturės bijotis, kad jį išvays iš mokyklos todėl, kad neturi pinigų užsimokėti už lekcijas, — ne, tuomet mokyklos, pradėdant nuo žemiausių iki augščiausiųjų, bus uždykta. Taipgi knygos ir visi reikalingieji dalykai bus uždykta, kaip kad pačios mokyklos, operos, teatrai ir t.p. apšvietos įstaigos. Tat tame klausime socijalizmas nesuvaržo laisvės, priešingai — ją išplėtoja.

Dar kiti bijosi, kad socijalizmo laikuose kiekvienas bus priverstas mokintis tokį amatą, kokį valdžia, arba mokyklos administracija privers. Tas taipgi absurdas. Dabar šios gadynės mokyklose taipgi mokytojai, matydami mokinių palinkimus, pataria mokiniams tokias profesijas, kokios mokytojams išrodo už geriausias. Bet su tuomi nėra aprubežiuojama mokinio laisvė, nes jis gali pasirinkti tokią profesiją, kokia jam išrodo už geriausią. Socijalizmo laikuose, kada mokykla ir visa mokymo sistema bus daug geresnė negu šiandien, tada mokytojai galės kur-kas daugiau

mokiniam pagelbėti pasirinkime amatų bei profesijų. Socijalizmo laikuose dar daugiau bus suteikiama dėl žmonių, norinčių mokintis, o tai — *proga mokintis*. Šiandien tūkstančiai ir šimtai tūkstančių, o ir milijonai jaunų vyrų ir moterų, kurie nori mokintis ir trokšta apšvietos, negali mokintis, negali mokintis, nes pinigų nėra. Socijalizmo laikuose dėl mokymosi pinigų nereikės — mokyklos ir apšvietos palociai bus uždykta.

Taipgi klaidingai mano, kad socijalizmo laikuose žmogaus laisvė bus labai suvaržyta, nes ant kiekvieno žingsnio reikės susidurti su valdiškomis įstaigomis ir jų pareigų pildytojais. Priešingai — socijalizmo laikuose kiekvienas jausis daug laisvesniu, nes dirbtuvėse, kur šiandien išnaudotojo yra pastatyti užžiūrėtojai, kurie kad neprastoti duoną, engia darbininkus kiek tik įstengia, idant įtikti ponui, — tada užžiūrėtojai, arba darbo rėdytojai bus žmonės, kurie bus geriausiai žinantį savo darbą ir, svarbiausia, išrinkti per savo draugus darbininkus.

Buržuazijos palaikytojai taipgi nemažai triukšmo sukelia, šaukdami, būk socijalizmo laikuose valdžios viršininkai turės per daug didelę valią kištis į liaudies privatiškų reikalus. Juokinę, argi šiandien valdžia taip pat nekontroliuoja liaudį iš sveikatos atžvilgio? Argi neprisako, ką turi daryti, idant išventi atsiradimo ligų? Bet tokį valdžios kišimąsi į žmonių privatiškų reikalus nė vienas šiandien nevadina «despotišku» ir «varžančiu» laisvę. Taipgi negalima pavadinti laisvės varžymu, kad valdžia prisako ne kankinti gyvulių, nežudyti ir nenaikinti augmenų parkuose. Ne, tame nėra laisvės varžymas, bet apginimas teisių visų žmonių, kurie atsilanko į tą parką — idant visi lygiai galėtų naudotis parko grožybėmis.

Socijalizmas nesuvaržys laisvę. Laisvę suvaržo tik kapitalizmas, kuriame saujalė žmonių minta pertekliuje, o milijonus verčia badauti, šalti ir mirti nuo įvairių limpančių ligų. Šiame kapitalizmo surėdyme, tie kurie turi medžiagą ir išdirbystės įrankius, diktuoja darbininkams algas, darbo dieną, kad, turi jie dirbti ir kada ne, ir kada turi badauti.

Socijalizmo laikuose bus suvis kitaip. Tada kiekvienas galės tarti dalykų rėdyme, kur jie dirba, tarti apie visus visuomenės dalykus; pasirinkti sau darbą tokį, kokis kiekvienam tinkamesnis. Socijalizmo laikuose, netik kad kiekvienas žmogus galės gerai pragyventi, bet turės progą atsiekti ir augštesnius dalykus. Tat socijalizmas šimteriopai padidins žmogaus laisvę!

(T.B.)

L. F. d. M. = R.

Tarptautinis Socijalistų Kongresas Kopenhagoje.

(Tąsa)

«Dualistiška valstybinė idėja atgyvena savo laiką. Kokia gi gal būt nauja valstybinė idėja? Tie, kurie primetė Austrijai katalicizmo apginimą, nuvedė ją į Solferiną. Iš vokiškosios hegemonijos miego, Austrija sykį Koenigratz'e, antrusyk po Sadenu likos pažadinta. Šiandien Austrijai lieka vienatinis didis siekis: visoms gyvenančioms Austrijos ribose tautoms, priverstoms dēlei bendro ukiškojo reikalo laikytiesi vienybė, — duoti visišką tautišką savyvaldą; pripažinti joms tautiškosios kultūros nepriklausomybę. Tiktai kaip Federacija laisvųjų tautų gal tolesniai Austrija gyvuoti».

Tolesniai referentas tą tvirtinimą patvirtina užsieninė, ypač balkanishkos, politikos atžvilgiais.

Socijališkos demokratijos spēka remiasi tuo, kad jos politiškoji kreacija (tvėrimas) yra visuomet išreiškimu tendencijos istoriškojo išsivystymo. Ir šiame atsitikime socijaldemokratija yra

*) „A Plea for Liberty“. H.Spencer.

nuotikių būtinybės atstovu, o per tat Austrijos, jos laisvų, savistovių tautų ateitimi.

Dėl tos rolės atlikimo Austrijos socialdemokratija privalo padaryti reviziją savo tautibinės programos. Inicijatyvą tam tur duoti dabartinis kongresas.

Tolesniai, svarstant, kokios drauginės klesos užinteresuotos šovinizmo užsiaštriname ir kokios ramiam tautiškųjų konfliktų panaikinime, ir pašvenčiant šiek-tiek atydos link buržuazijiniai-čekiškos politikos tautiškojo išsiliuosavimo srityj, referantas prieina prie išvedimo, kad tik socialistiškas proletarijatas, veidamas tarptautiškame solidariskume, gal prisidėti prie perkeitimo Austrijos linkui demokratizmo, decentralizacijos ir autonomijos. Tie trys principai tur rasti vietą tautų parlamentuose, tautų valdyboj, ir tautų autonomiškaj administracijoje.

Taip dalyką išgvildenęs, referantas daro įnešimą:

«Kongresas reikalauja nuo partijos valdybos susitaikyti su kitų tautų partijų valdybomis, kad padaryti reviziją tautybines programos, priimtos kongrese, Berne 1899 metais, kuri tai programa privalo būti konkretiškai ir smulkmeniškai apdirbta taip, idant taptų pagrindomis netiktai vienodo supratimo tautinių reikalų, bet taipgi vienodos visų Austrijos socialistiškų partijų politiškosios praktikos».

Diskusijoje ant to referato ėmė balsą daugelis kalbėtojų, kas taipgi parodė, jog atstovai reprezentuoja įvairiausias pažvalgas tautinės politikos. Atstovas iš Berno drg. Banek ir iš Čekijos drg. Brozik buvo išreikštojai ultratautinės pakraipos čekų socializme, statydami principus: «Svui k svemu» (savas pas savą), sykiu užmesdami vokiečiams draugams, būk yra germanizacijos šalininkais. Kitų pažūros irgi buvo įvairios, tečiaus didžiama maž daug su referanto įnešimu sutikdama, priėmė jį garsiai aplaudiuojant.

KLAUSIMAS SOCJALIŠKOS POLITIKOS, BEDARBES IR DARBININKIŠKOS APDRAUDOS.

IV-oji Komisija išnešė rezoliuciją, kurioje tarp kitko pasakyta: Kongresas randa, jog bedarbė yra būtina pasekme kapitalistiško būdo išdirbystės ir tik sykiu su tuo būdu išdirbystės gal pasibaigti ir bedarbės. Todėl negalima yra prašalinti bedarbių ribose kapitalistiškos sistemos, galima vien sumažinti bei sušvelnyti jas. Kongresas todėl reikalauja, idant žmonės, kurie dėlei produkcijos kenčia bedarbės sunkenybę, būtų valstybės šelpiami ir aprūpinami. Darbininkų klesos atstovai todėl privalo atsakančius reikalavimus statyti valstybių valdžioms.

Anglų atstovas McDonald tą rezoliuciją laiko neganėtinai aiškia. Jis tvirtina, kad priedermė, kokią kongresas įsako valstybių valdžioms, idant tos aprūpintų likusius be darbo darbininkus, būtų aiškiau apibriešta, antras gi anglų atstovas, Quelch, apreiškė, kad jeigu kongresas tik tokį nutarimą bedarbių klausime priimtų, tai anglai atsisako balsuoti.

Rezoliucija likosi priimta, bet didžiama anglų, amerikonų, francūzų ir belgų susilaikė nuo balsavimo.

Bedarbių klausimas kaip lygiai ir klausimas sociališkos politikos nepalikta be platesnio ir nuodugnesnio apkalbėjimo. Tie klausimai bene svarbiausiais buvo kongrese. Pastatyta juos, regis, ne dėlto, kad juose būtų kokios abejonės, reikalaujančios apsvarstymo ir nutarimo, ne dėlto, kad tarptautija būtų priversta jieškoti naujų postulatų. Nelaimė, kokią žmonijai daro priverstina bedarbė su visomis jos baisiomis pasekmėmis, bepallovos spaudžia darbinikišką luomą, o socialistiškos ir darbinikiškos partijos kovoja, reikalaujamos valstybių parlamentuose nuo įstatym davystės įstatymiškos apsaugos darbininkų bedarbių. Tos bedarbės ir kovos už apsaugą bedarbių-darbininkų jau nuo seniai tęsiasi, ir todėl kongresui pastatytose minėtuose klausimuose nėra nieko naujo. Tečiaus perijodiškų kongresui uždaviniu yra per-

velgti dienos klausimus, apkainuoti sąlygas, kokiose vedama kasdieninė kova. Tuose klausimuose kongreso nutarimai yra lyg kad suformulavimu principų ir priemonių kovos, kurie duotoj valandoje yra visų šalių proletarijati bendrais.

Bedarbės dalykas tapo «aktuališku» toj prasmėj, kad pastarojo krizio laiku visuose kapitalistiškuose kraštuose, bedarbių-darbininkų armija įaugo iki nebūtojo skaitliaus, kuomet visų valstybių valdžios pasirodė negalincioms nieko tame pagelbėti. Didžiausią pagelbą bedarbiams davė profesionalinės sąjungos. Tos sąjungos Vokietijoje 1908 metais bedarbių-darbininkų pašelpoms išmokėjo 8.134.000 markių; 1909 metais — 8.594.000 markių. Prie tų sumų reikia dar priskaityti apmokėjimus kelionių lėšų ir persikraustymo, nes daugelyje atsitikimų profesionalinės unijos savo nariams pagelbsti sujieškojime darbo ir perkrausto iš vieno miesto kitan. Tokiems sušelpimams išleista 1908 metais 1.474.000 mark.; 1909 m. — 1.407.000 markių. Taip pat Austrijos profesionalinės sąjungos 1908 metais bedarbių sušelpimui išleido 1.800.000 koronų; 1909 m. — 1.715.000 koronų. Anglijos profesionalinių sąjungų išlaidų tiems reikalams dar atskaitos nepadaryta, kadangi dėlei decentralizacijos tų sąjungų negalima buvo taip ūmu laiku padaryti reikalingą statistiką, tik spėjama, jog išleista apie 700 tūkstančių svarų sterlingų (suvirš 6½ milijono dolerių).

Darbinikiška savyšalpa, beabejo, yra imponuojanti. Todėl teisingai pabrėžia Adolf Braun, savo referate link minimo klausimo, kad nors galingieji darbinikiški pečiai, nors šiame atsitikime ir pakėlė jie tą milžinišką sunkenybę, tečiaus našta tų nuotikių pradeda pasirodyti ir tiems galingiems pečiams jau persunki. Sąjungos gali duoti darbininkams tik tai, ką iš jų yra paėmusios. Todėl net visų savo narių sąjungos negal sušelpiti; jos turi įvesti tūlą «karenciją», t.y. išmoka bedarbiui savo nariui pašelpą tik po mokėjimo per tą narį mokesčių per kelis metus. Bet juk yra bedarbiai-darbininkai neorganizuoti, kurie, kad gelbėtis nuo badinės mirties, siūlo savo spēkas darbdavini už menkiausi atlyginimą, kenkdami profesionalinių sąjungų iškovotai algų normai. Todėl profesionalinės sąjungos negal pasikankinti vien šelpimu savo bedarbių narių krizio metais, bet privalo taipgi rūpintis nedaleisti neorganizuotiems bedarbiams užimti sąjungų iškovotas pozicijas. Dėlei to joms prisieina daryti streikus tuomet, kada jų išdai bedarbių šelpimais liekasi ištuštintais.

Taigi ir referantas padarė atsakančią išvedimą, kad jeigu profesionalinės sąjungos negal pakelti bedarbės naštos, reikia jieškoti būdo tą našta nuversti ant tų, kurie yra sutvertojais tos nelaimės — t.y. ant pramonininkų; reiškia, reikia reikalauti, idant pramonininkai apmokėtų lėšas darbininkų apsidraudimo nuo bedarbės. Šiandien apie tokį priverstiną darbininkų apdraudimą jokioj valstybėj nėra kalbos. Iš pridutų kongresui raportu pasirodo, kad dvejose valstybėse yra gana svarbios užmazgos bedarbių-darbininkų šelpimo iš viešų fondų: Belgijoje ir Danijoje. Belgijoje gyvuoja dvi sistemos — gandovinė ir leodijinė. Pirmutinė stovi ant to, kad valsčius įvykdo apdraudimą ir išmoka pašelpas ypatiška tiems, kurie apsidraudė, antra gi stovi ant to, kad valsčius arba provincija remia tas profesionalines sąjungas bei kitokio tipo draugijas, kurios užtikrina savo nariams pašelpą bedarbei užėjus. Abelnai apie 100 valsčių Belgijoje, apimančių 3/4 visų šalies gyventojų, šelpia bedarbius. Iš tos priežasties apdraudos draugijų (t.y. profesionalinių sąjungų) kasos iš valsčių fondu pastaraisiais metais aplaikė 116.000 frankų. Pašelpas aplaikė 19.000 bedarbių-darbininkų; profesionalinės sąjungos išmokėjo neskaitant 116.000 frankų iš valsčių fondu, 233 000 fr. Danijoje profes. sąjungos į metus aplaiko iš vals. 600.000 koronų (Danijos korona — 26c.) bedarbių pašelpai. Kitose valstybėse kai-kur valsčiai paseka gandovinę sistemą. Daugiausiai vartojama bedarbių sušelpimui būda surasti valsčiuose viešus darbus bedarblams, tečiaus tokius valsčių

darbo davimus bedarbiams darbininkams tankiausiai per demonstracijas prisieina išreikalauti.

Dėlei tokio dalykų stovio kongresas priėmė sekantį nutarimą: «Kongresas randa, kad priverstina bedarbė yra neatskirtina nuo kapitalistiško šeiminkavimo būdo ir gali būti prašalinta tik sykiu su tais būdais. Kapitalistiškos sistemos ribose negalima pa naikinti tą slogą, vien tik palengvinti jos slėgimą. Kongresas reikalauja priverstinos visuotinos pagalbos bedarbiams, po užžiūra darbininkiškų organizacijų, ir lėšas privalo apdengti produkcijos įrankių savininkai».

(T.B.)

Visų šaltų darbininkai, vienykitės!

TEGUL CHICAGĄ VALDO DARBININKAI! Socialistų Partijos Platforma.

Municipališki rinkimai Chicago, 1911m.

Dabartinė miesto administracija teisingai buvo pavadinta — vertevystės administracija. Vertevos ir jų agentai naudojami ja nuo pat pradžių. Visokios rūšies vertevystės atstovauta politikierių ir visų dalintasi kyšiais ir ypatingomis malonėmis (privilegijomis). Kontraktorių rateliai, anglies kompanijos, gaudagrašių trustai, gatvekarių ir telefonų korporacijos — visi jie augo ir tarpo su darbininkų nuoskauda.

Kaip jau aiškiai prirodė tyrinėjantieji komitetai, prisiekusieji teisėjai ir laikraštis «Chicago Daily Socialist», vertevos visuomet turėjo laisvas rankas prie kontroliavimo ir jie pasinaudojo visu kuo, kame tik matė sau naudą.

Papirkinėjimas yra vertevystė politikoje.

Tai nėra joks ypatingas dalykas, jei mūs miesto rotušė yra kontroliuojama gaujos plėšikų. Ištvirkėliai politikieriai užžiūri mūsų miesto valdžią, nes «gerbiame» vertevos juos ten įstatė.

Tie patys kapitalistai, kurie be pasigailėjimo išnaudoja darbininkus sandelių kiemuose, plieno dirbtuvėse, departamentaisiose sankrovose, rubų siuvyklose, ant geležinkelių ir dujos išdirbystėse — šitie patys kapitalistai paglemžė miesto valdžią, kad padidinus savo galybę ir apgyaus savo lobį. Šitie «gerbiame» vertevos reikalauja tokių politikų, kurie jų paliepiamus pildytų.

Jie reikalauja ištvirkėlių politikų, kad už mažą ką gautų šil-tas vietas. Jie reikalauja ištvirkusių politikierių, kad reikalingas mokeskis nuo turtingų korporacijų užkrauti ant vargšų nugaros. Jie reikalauja ištvirkusių politikierių pasiuntimui policijos nelaimingų streikuojančių darbininkų mušti.

Taigi matome, jog mūsų ištvirkusi vertevystės administracija yra vien rėmėja kapitalistiškos sistemos, kuri sutaisyta ant pamatų išnaudojimo darbininkų klesos.

Darbininkai paniekinti.

Busse'o verteviška administracija aiškiai parodė savo niekšiš kumą link Chicagos darbininkų, visame savo veikime. Ji turėjo pakaktinai pinigų padalinti tarpe kapitalistų politikierių, kontraktorių ir vertevių, tečiaus nė supelėjęs grašgalis nesirado pa šelpai darbininkų.

Sveikatos komisijai buvo tramdomas besistengimas apdrausti piliečių gyvastis, neva pinigų stokos dėlei. Ugniagesiams tapo at sakyta prašymas link pasimainymo viens kitu laike paskirtų va landų tarnystėje, tokiu būdu šie niekad neturi progos gauti liuo sesnio laiko, kad šiek-tiek pasidžiaugti draugystėje savo šeimynos.

Ir kuomet tūkstančiai dolerių buvo paskirta «Didėsės Chica gos» žmonėms, tuo tarpu nė centas nebuvo išmestas parūpinimui

sanitariškų ir tinkamų butų darbininkų minioms, kurios gyvena ankštose lindynėse.

Republikonų ir demokratų vertevinės administracijos tikras atsinešimas link darbininkų luomos, pasirodė aiškiai paskutiniame rūbsiuvių streike. Kuomet streiklaužiams ir plėšikams buvo leista nešioti ginklus, jiems buvo duotas įsakymas, kad vaikyti ir mušti nekaltus darbininkus. Šimtai streikuojančių darbininkų be jokio reikalo buvo areštuoti ir keli nušauti.

Šitame streike, taip kaip ir vežėjų streike, Chicagos majorui Dunne'ui beesant, visomis miesto valdžios spėkomis buvo leidžia ma naudotis darbavimams, kad tik priverstus darbininkus pasiduot.

Kitaip yra Milwaukee.

Sulyginkime šitą republikonų ir demokratų vertevių valdymą Chicagoje su socialistų-darbininkų valdymu Milwaukėje. Milwaukėje rūbsiuviams išėjus streikan, majoras Seidel pranešė poli cijos viršininkui (šitas skyrius nėra dar socialistų kontrolėje), kad jokių žiaurumų prieš streikuojančius nevertotų.

Miesto valdžia čia laikėsi darbininkų pusės ir streikas buvo laimėtas į penkias dienas be jokio smūgio, be areštavimo ir be ba davimo. Netik Milwaukės socialistai suteikė tikrai teisingą ad ministraciją, bet ir darbininkų luomai jie patarnavo visomis pu sėmis. Jie pakėlė miesto darbininkų algas nuo \$1.75 iki \$2.00 į dieną. Jie padarė darbininkus jungtis į amatų sąjungas. Jie atidarė neapmokamus visuomeniškus skyrius viešose mokyklose. Jie nupirko šešis tūkstančius akrų žemės išstatymui darbininkams parankių namų žemlausia kaina. Mažiau kaip į metus laiko soci alistų administracija padarė daugiau Milwaukės darbininkams, negu kuomet buvo padaryta ligtol.

Darbininkai gali spręsti.

Dabar Chicagos darbininkai turi progą spręsti, ar jiems reika linga republikonų ir demokratų vertevystės administracija? Ar socialistų darbininkų administracija tokia, kokia dabar yra Milwaukėje?

Jau turėtų būti aišku Chicagos žmonėms-darbininkams, kad jie negali nieko gero laukti nuo republikonų ir demokratų partijų.

Šitos abi partijos eina išvieno ir visiškai yra kontroliuojamos vertevių; pripildančios jų išdus. Busse, republikonas, buvo pa statytas urėdan su demokratų pagalba, kurie veikė sulyg demo kratų pristovo, Roger'o Sullivano valios ir... skriaudė darbininkus.

Apsirikimas sulyg «gerojo» žmogaus.

Kartais kapitalistai politikieriai sakosi gali apgauti balsuoto jus, nominuodami į urėdą taip vadinamą «gerą» žmogų. Joks pro tingas darbininkas nesitikės ką nors laimėti, balsuodamas už šiuos «gerus» žmones.

Tokie «geri» žmonės, kurie kandiduoja nuo republikonų ir demokratų partijos, išrinkti į bile koki urėdą visuomet tarnauja vertevoms, kurie duoda pinigus pastatymui jų į urėdus. Šitie «geri» žmonės ir «reformatoriai» niekuomet nieko tikrai gero nėra padarę darbininkų luomai, ir niekuomet nepadarys, nes be išmin ties, jie stovi už kapitalistiškos pramonijos sistemą, kuri yra atsa kančia už darbininkų išnaudojimą ir skurdą.

Reikia rinkti žmones iš darbininkų luomos.

Jei darbininkai žmonės nori, kad jų reikalai būtų apginami miesto valdžios, tai jie privalo rinkti žmones į urėdus iš savo luo mos. Jie turi rinkti žmones, kurie neturi jokių ryšių su republi konų ir demokratų partijomis.

Jie privalo rinkti žmones, kurių užlaikymas ir iškašėčiai ateina iš darbininkų pusės, ir kurie prižada kovoti už darbininkų luomos reikalus.

Socialistų Partija stovi už darbininkų luomą.

Chicagos socialistai savo konferencijoje atkreipė atydą į tai,

kad partijos nariai ir kandidatai į miesto urėdus, yra tikrais darbininkais. Kiekvienas socialistų partijos kandidatas, jei bus išrinktas, prizada ištikimai tarnauti darbo žmonėms.

Mūsų galutinis tikslas bus atliktas tuomet, kuomet kiekviena svarbesnė pramonė bus kontroliuojama darbininkų ir išbirbystė bus suvartojama viešai, o ne privatiškai naudai.

Kiekvienas sumanymas, kurs tik veda mus arčiau prie pilnos draugijinės demokratijos, ir kiekvienas sumanymas, kurs tik veda prie darbininkų luomos sąlygų pagerinimo, apturės socialistų partijos ir jos atstovų širdingą parėmimą.

Mūsų Programa.

Socialistų partijos reikalavimai yra šie:

1. Męs reikalaujame, kad naujas charteris būtų sustatytas ir kad miestui būtų leista žiūrėti savo reikalų.

2. Lygios ir nevaržomos balsavimo tiesos vyrams ir moterims.

3. Męs pritariame, kad viešos tarnystės įstaigos, kaip tai: gatvėkeliai, požeminiai keliai, prielaukos, telefonai, gazo ir elektros šviesos išdirbystės, greičiausiai galimu laiku pereitų į municipališkaį (miesto) valdymą.

Iki tam laikui, pakol vieša nuosavybė bus įgyta, visos viešos tarnystės korporacijos turi būti priverstos duoti geriausį patarnavimą už žemiausią kainą ir aštuonių valandų darbo dieną bei uni-
jos sąlygas visiems savo darbininkams.

4. Nugriauti visus ne-sanitariškus namus ir jų vleton statyti pavyzdingus gyvenimui namus ir persamdyti juos žmonėms už prieinamiausią kainą.

5. Bešliška mokesčių sistema, kuri priverstų didžiasias korporacijas ir turtingus mokesčių vengėjus užmokėti jlems prideramą viešų mokesčių dalį.

6. Panaikinimas miesto kontraktinės sistemos. Męs pakeistume tiesioginiu samdymu, su aštuonių valandų darbo diena, uni-
jos reikalaujoms sąlygoms ir užmokesčiais, ir šeštadienio pusiau-
švenčiu.

7. Laisvė visiem miesto darbininkam risti į amatų sąjungas.

8. Permainymas sistemos ugniagesių skyriuje.

9. Paskirti užtektiną sumą miesto sveikatos skyriui, kad jis galėtų savo uždavinius kaip reikiant atlikti.

Dabartinė skiriamoji suma turi būti padvigubinta geresniam apsaugojimui darbininkų nuo ligų ir nelaimių fabrikose ir dirbtuvėse; parūpinimui geresnės priežiūros fiziškų sąlygų vaikams mokyklėse. Parūpinti užtektiną skaitlių inspektorų privertimui pildyti įstatym priešus netinkamą, nešvarų maistą, ne sanitariškus namus ir padvigubinti kovą su džiova ir kitomis limpančiomis ligomis.

10. Paskirti užtektiną sumą pinigų švietimo reikalams, kad tuomi pastatyti žmones pačiame pirmynėigos priešakyj. Didesnė mokyimo priežiūra link valstijos ir ekonomijos, fiziško vaikų išsi-
vystymo, ir pramonijinio švietimosi.

11. Veltus pasinaudojimas viešomis mokyklomis švietimos ir politiškėms susirinkimams.

12. Didesnis prižiūrėjimas mūsų pasilinksminimo daržų (parkų), maudinių ir tt.

13. Sutelkti darbą bedarbiams, statant pavyzdingiausius namus darbininkams; statant daugiau ir geresnes mokyklas; gredžiant ir gerinant miesto gatves ir didinant bei gerinant mūsų daržus ir žaldimo vietas.

Bendrystės programos neužtenka.

Įvykdžius šitą programą, daug prisidės prie pagerinimo sąlygų ir padidinimo darbininkų galybės. Bet męs turime pastatyti daugiau pastangų padarymui galo kapitalistiškai išnaudojimo sistamai. Kapitalistišką pramonijos sistemą reikia išgriauti su visomis šaknimis. Į jos vietą męs turime įsteigti demokratišką koope-

ratyvišką pramonijos sistemą, savinamą visų žmonių ir veikiančią žmonių labui.

Chicagos darbininkai negali pasiekti pilną laisvę, paimdami savo rankosna vien tik Chicagą. Męs turime susivienyti taipgi su visais mūsų bendrais darbininkais paėmimui savo kontrolėn valstijos ir, pagalios, visos šalies.

Todėl męs šaukiame Chicagos darbininkus vienyti su mumis šituose ir visuose kituose rinkimuose; risti prie Amerikos Tarp-
tutinės Socialistų Veikimo Sekcijos, kuri stoja už darbininkų luomą visame civilizuotame pasaulyj. Tokiu, ir tik tokiu būdu męs įsteigsime tikrąją pramonijos demokratiją. Tokiu, ir tik tokiu būdu męs galime laimėti sau ir savo vaikams — laisvę, kultūrą, apsaugą ir laimę.

Ir męs lietuviai darbininkai, pritardami draugų užkvietimui, pilnai prisidedame.

Chicagos Liet. Soc. Sąjungos Kuopos.

ŠIS BEI TAS.

Apie tautiečius ir socialistus.

Šių dienų patrijotai arba «tautos» mylėtojai tankiai užmeta mums socialistams, kad męs buk esame betaučiais, nesubrendėliais ir net tautos priešais. Ir tuos užmėtinėjimus rasime tautiečių laikraščiuose, išgirsime ir oratorių prakalbose. Gana tankiai visoki «tautos» garbintojai griebiasi ir nepadorių įrankių, kad tik padaryti socialistus baisesniais visuomenės akjse. Jie moka užsimauti tautišką maską ir meiliais žodeliais įkalbinėti tautos didžiūmai, kad jie (tautiečiai) vienintėliai rupinasi «visuomenės» gerove, bet tikrojo savo veido niekuomet neparodo. Ir pakol darbininkų klesa, toji tautos didžiūma— nepermato tautiečių politikos tikslo, patol mums, socialistams, prisieina atkartotinai kalbėti apie tai, ką tautiečiai nori užslėpti.

Kodėl mums užmetama betautiškumas? Todėl, kad šaukiame viso pasaulio darbininkus vienyties ir kovoti prieš netikusį draugijos surėdymą. Todėl, kad priešinamės tautų neapykantai ir pasmerkiame šoviniškę patrijotizmą, kuris tankiai buva priezasčia tautų neapykantos. Todėl į mus šaukiama, kad ant pirmos vietos statome politiškus ir ekonomiškus reikalus ir su tais reikalais norime supažindinti darbininkus, kurie vienintėliai tik gali palaikyti tautų gyvastį ir kultūrą bei turėti įtekmę į tautų ateitį. Męs mažai kalbame apie tautos meilę, kuri gal neturės jokios reikšmės ateityje, ir tuomi jau prasikalstame tautiečiams. Taigi nekartą prisieina sudilginti tautiečių perdaug tautiškus jausmus, kurie, lyg tas senovės poetas dausose ant pegazo,— užsėdęs ant patrijotiško žirgo, temato vien tik svetimų tautų žmones esant priešais. Ir už šią ir tą «klaidą» męs likome apkrikštyti betaučių vardu.

Prikišama mums, kad esame ardytojai tautiškos vienybės(!) — visur esą, gadiname tautiečių «gerus» plenus. Pažiūrėkime, ar gali įvykti toji «vienybė», apie kurią tautiečiai taip tankiai triubija.

Pirmiausia esame persitikrinę, kad kiekviena tauta yra pasidalijus į klesas su priešingais viena kitai reikalais. Čia atrasime samdininkus—darbininkus, mažuosius ir didžiuosius

ukininkus, smulkiuosius amatninkus, vertelgas ir stambiuosius pramonininkus. Ir tarpe šitų tautos klodų eina bepaliavos klesinė kovą, nekalbant jau apie darbininkus ir kapitalistus. Didieji žemvaldžiai—dvarininkai stengiasi praryti mažuosius ukininkus. Smulkūs amatninkai, vertelgos nestengia varyti kokurencijos su stambesniais kapitalistais ir pirmutiniai bankrutija, nupuola į samdininkų eiles. Ir priežastis begalinės kovos ir konkurencijos suprantama: daugiau pelnyti, augščiau pakilti ir kitus pralenkti.

Taigi apie kokią «vienybę» tautiečiai kalba? Ir ką reiškia tie žodžiai: «vienykimės visi į vieną tautišką kuną, po viena tautišką vėliava ir tt.», kuomet konfliktas tarpe vienos ir tos pačios tautos žmonių už egzistenciją nesimažina, bet dar auga? Tuom tarpu skaitlius vargstančių ir duonos jieškančių žmonių auga ir visi tautos turtai liekasi keletos magnetų savastim.

Bet mes netikim į tokią «visų» vienybę ir iš tautiečių tik gardžiai juokiamės. Ir liksime tos «vienybės» ardytojais «betaučiais» ir nerustosime aiškinę darbininkams, kad jiems, kaipo klesai, reikalinga turėti atskirą organizaciją, nepriklausančią kitiems klodams.

Iš to jau aišku, kad tautiečiai arba paklydę, nežinanti ko nori, ko jieško, arba tautos suvadziotajai, jeigu kalba apie visų santaiką ir vienybę.

Apie tai gražiai paaiškina vokiečių socialdemokratas Kautskis savo knygutėje «Partija, klesai ir visuomenė». Ir tie, kurie dar tiki į «tautišką» vienybę, ten galėtų išsiaiškinti daugybę dalykų.

Toliaus. Tautiečiai sako, kad mes neturime takto, etikos, neprisilaikome parlamentariškų tiesų, mandagumo ir visame esame šiurkštūs. Gal ir tiesa. Vargas ir skurdas mus išauklėjo ir mūsų taktika negal tiktai ponų rumams. Ši draugija taip surėdyta, kad mes, stovėdami ant kovos lauko, tankiai užmirštame mandagumą ir ponišką kalbą, kas sako, kad rupinasi savo tautos ir visų žmonių reikalais, to nesigailėsime ir spirsime aiškiau sakyti, ko reikalauja. Ne užmiršime ir tų, kurie prisidengę tautos vardu, tankiai kalba apie meilę ir sandarą tos tautos žmonių, lyg kad nematydami toje tautoje luomų, klesų. Ir už tai mus vadina «nemandagiais» ar «betakčiais».

Tautiečiai viską daro tautos vardu, dėl «tautos» labo. Nors veikiama saujalės žmonių ar privatiškų interesų dėlei, bet kad darbas atrodytų svarbesniu ir kad prie to patraukti didesnę žmonių dalį, reikia sakyties, kad tai daroma tautos ar visuomenės dėlei. Juk tik pasidėkavojant tokių žmonių «veikimui» ir kapitalistiškai sistemai, proletarijato organizacijos propaganda ir agitacija, kaipo ir klesinių reikalų supratimas yra trukdomas nemažai.

Kur išsivystęs kapitalizmas ir buržuazija gan stipri, ten taip vadinami «tautiečiai» su savo reikalais labai skiriasi nuo darbininkų ir su šiais kovoja. Lietuvių tautos kapitalizmas dar neišaugęs, buržuazija silpnutė, todėl ir tautiečiai su socialistais čia neveda taip aštrios kovos kaip kitur.

Vienok ir lietuvių tarpe skirtumas matomas bent pažiū-

rose ir kova vedama, pakol—kas tik ant popieros. Nėra abejonės, kad ateityje klesos subręs ir kova jų tarpe pasiaštris.

Kaip Lietuvos «demokratai» neapkentė socialdemokratų Lietuvoj, taip liudija antroji Rusijos Duma, į kurią buvo išrinkti 5 atstovai socialdemokratams iš Kauno gubernijos. Tuomet «Lietuvos Ukininkas» niekino ir visai šmeizė prieš žmonos atstovus soc.—dem. ir šie priversti buvo atsakinėti į tuos užpuldinėjimus per «Žariją».

Išievių tarpe taipgi apsieiškia įvairios nuomonės, nors iš Lietuvos į svetimas šalis bėga beveik vieni darbininkai. Tverinama draugystės su įvairiais tikalais, apie kiekvieną veik laikraštį susispiečia kruvelė žmonių kaip apie kokį žydinį, kuriame žiba tų žmonių idėjos žiburėlis. Ir iščia šaukia į liaudį, kad jie vadovai, tautos didvyriai, nori suvienyti visus ir prikelti «tautą» iš miego. Ir tuomi viliojama tamsius darbininkus paskui save.

Bet laikas jau pažvelgti į gyvenimą ir į savo klesos reikalus tau darbininke! Gana baldyties svieto svajonėmis! Jūs vargšai, neturite šiandien savo tėvynės. Skurdas jus priverstė palikti tėvynes, mylimas ypatas ir trunkytis po svetimas šalis. Ir kelias prie išganymo jums tik vienas teyra: imti raudoną papartį į rankas ir eiti su viso pasaulio darbininkais prie socialistiškos revoliucijos draugijoje.

A—tis.

Mūsų darbo vaisiai visgi matomi.

Tankiai mūsų klesiniai priešai dėl išplatinimo suabejojimų tarpe socialistų netik atvirai ir pasmerkiančiai, bet kartais veidmainingai, užuojaučiančiai socialistams skelbia, kad neištursime sunkenybių savo kovos, kad turėsime parkristi po sunkenybių našta, kurią ant mūsų sprando užkrauja mūsų buvis ir reikalai. Vienok nereikalaujame tokių mūsų gerųjų užuojausmų, negi neprivalome daug imti sau į širdį jų pasmerkimus, nes žinome, kam tas viskas yra daroma ir kodėl tiems sotiems ponams taip rupi mūsų padėjimas ir mūsų likimas. Visai jie nesirupintų, jeigu nematytų mūsų sunkaus darbo vaisių pasirodant.

Pažiūrėję plačiau į viso pasaulio darbininkų judėjimą, matome, kad pavergtosios klesos spėkos vis auga ir auga, kad viltis išsiliuosavimo iš po priespaudos jungo vis skaisčiau mūsų padangėse šviečia. Nes pasižiūrėję šiandien į darbininkų judėjimą, jau randame jame visai ką kitą negu keletas metų atgal.

Prieš 7—8 metus mes girdėjome, kad ten ir ten iškilo streikas, bet paprastai streikai baigdavosi susitaikymais darbininkų su kapitalistais, kurie priversdavo darbininkus greit jiems pasiduoti su pagalba streiklauzių, policijos ar pridedant 1—2 skatiku prie jų kruvino darbo.

Šiandien, jau ir tuos streikus negalime vadinti tais pačiais senoviškais streikais, greičiau revoliucijiniams apsieiškimais, kuriuose matome darbininkų kruvinas kovas už buvį, o iš kitos pusės prievartas su pagalba teisų ir kalėjimų. Bet visgi, nors darbininkai ir bado priversti buna sugrįžti į darbą, jie sugrįžta, jau suprasdami savo klesos reikalus, su-

grįžta su pagieža širdyse, laukdami valandos, kad tą pagiežą galės išliet ant galvos savo tyronų ir kankintojų.

Atmename tokį streiką Mc Kees Rocks'e, taipgi Philadelphijoje ir Chicagoj. Juk tai ne ekonominiai streikai, bet stačiai revoliucijinis judėjimas. Jeigu jis jau apsieiškia, tai ir turės užsiliepsnoti visoj šalyj didžia revoliucijos liepsna!...

Amerikoje, kur įsigyvenęs tikėjimas, jog čia yra laisvė, daug sunkiau negu kitose šalyse,— kur viešpatauja carai ir monarkos despotai— yra išvystyti revoliucijonišką dvasią darbininkų miniose, vienok aiškiai matoma, kad sėjami grūdai visgi niekais nenuėina, bet išauga ir vaisių išduoda.

Viešpataujanti klesą tatai gerai mato ir dėlto skaitosi su darbininkų reikalavimais. Neseniai buvome liudytojais fakto, kaip prieš darbininkų reikalavimą nusilekė kapitalistų viešpataujanti klesą, kuriai darbininkų protestas įsakė neikišti kalėjiman nuteistojo socialistiško laikraščio redaktoriaus drg. Fred. D. Warren. Kitaip ta viešpataujanti klesą uždainuotų darbininkams, jeigu neprijaustų pas tuos darbininkus revoliucijonišką dvasios, kas kapitalistus ir baugina.

Jeigu «laisvoj Amerikoje» revoliucijos dvasia auga ir plėtojasi, tai kągi sakyti apie tą šalį, kur nėra jokios laisvės, kur viešpatauja despotizmas ir savvalis žandaras? Beabejo revoliucijos dvasia dar stipresnė, dar vaizdžiau ji apsieiškia ir jos užsiliepsnojimas yra neišvengtin.

Rusijoje matome revoliucijos atgijimą. Inteligentije visuomet yra pirmtakune masų judėjimo; matom studentų bruzdėjimus, masinius areštus ir susirėmimus, reikia laukti revoliucijos užsiliepsnojimo, o kad tas atsitiks, nėra abejonės.

Vokietijoje irgi darbininkų revoliucijinis bruzdėjimas gana aiškiai apsieiškia.

Į kokią šalį nepažvelgsime, visur matome tą patį. Visur sociališkoji revoliucija dideliais žingsniais ateina ir jos atėjimo jokia priespauda ir reakcijos spēka, negal suturėti! Revoliucija visose šalyse artinasi, o sykiu su tais apsieiškimais ir visų šalių darbininkų vienybė ir solidariskumas kas syk reikalingesniu pasirodo.

Draugai!— neskausime ir mes. Kada viso pasaulio proletarijatas rengiasi prie galutinio atsitėisimo su savo priešais ir stiprina savo spēkas, sutraukdami neorganizuotas darbininkiškas minias į tarptautinį darbininkų susivienijimą, mūsų pareiga yra taipgi tą—pat daryti, idant atėjus laikui nebutume iškrikę ir nežinančias, kas reikia veikti.

Sukilus Meksikos liaudžiai ir sukilėliams imant viršų ant kruvinojo budelio Meksikos despoto Diazo kariumenės, Suvienytų Valstijų Amerikos kapitalistai, turėdami Meksikos pramonijoje įdėjų 1500.000 dolerių pinigų, liepė prezidentui Taftui įsakyti mobilizaciją Suv. Valst. kariumenės. Ir kapitalistų agentas Taftas paliepiamą išpildė, įsakydamas gabenti kariumenę Meksikon, idant pagelbėti kruvinamjam Diazui apveikti ruoliucijonierius.

Pasidėkavojant kapitalistiškai lakraštijai Suv. Valst. visuomenė likosi apkvailinta, nesupranta su koku reikalu Taftas pasionėčia Meksikon armiją. Vienok kapitalistiškoji laik-

raštiją gali apdumti akis— ne visiems. Susipratusių darbininkų klesą pakelia savo galingą protestą, kuris rodosi, atskambės visuose užkampiuose šalies.

Kova tarpe viešpataujančios ir pavergtosios klesų vis eina pirmyn ir smarkyn. Kapitalistai visokiais budais dar stengiasi parodyt, jog jų autoritetas viešpatauja, bet vis susitinka negandas ir liekasi priversti pasiduoti susipratusiojo proletarijato reikalavimui.

Dabar prieš mumis susipratusius darbininkus vėl stoja naujas susirėmimas su mūsų priešų, vėl apsieiškia reikalas protesto prieš kapitalistų piktadarystes, prieš laistymą nekaltų žmonių kraujo, protestas prieš karę.

Kiekviena karė yra prakeiksmu žmonijai, bet bjauriausia piktadaryste butų Suvienytų Valstijų karė su Meksikos darbininkais, kurie sukilo prieš Diazo despotizmą, o «laisvoji» Amerika eina apginti darbininkų kraujuose išsimaudžiusį despotizmą, kad sykiu apginti Meksikoje viešpataujančią Amerikos kapitalistų trustą. Tokiu darbu Suvienytų Valstijų valdžios pasipiktinti privalo kiekvinas laisvė ir tiesą mylintis pilietis, ir pakelti protestą, kad apginti savo laisvę ir tuom pastumėti Meksikos revoliucijonierius pirmyn!

Matome, kad imtynės viešpataujančios su pavergtąja klesą netik kur kitur, bet ir Amerikoje darosi vis smarkesnės ir artinasi galutinio susirėmimo valanda. Iš ligšiolaičinės kovos matėme proletarijatą nepergalimu, bet dar ir spēkų jam nemažai reikalinga dėl galutinio pergalės atsiekimo.

Kiekvienas, kuris nesijaučia viešpataujančiu, privalo tą spēkas didinti per dauginimą organizuotų darbininkų skaitliams!

Skaitytojau! tu esi viens iš tų, kurių priederme yra veikti dėl tvirtinimo proletarijato spēkų! Tu esi vienas iš tų, kurių priederme yra stoti į eiles kovotojų, kurie jau šiandien stoja drąsiai prieš pražiodytas kunuoles ir aštirus apjakintas kariumenės durtuvus! Tu esi vienas iš tų, kurie sako: mirtis!... Ar laisvė!... Tu esi vienas iš tų, kurie šaukia: atiduokit mums tą, ką mes savo rankomis padirbome! Atiduokite mums mūsų rankomis išpuoštą pasaulį!...

Senas Vincas R. R.

Dėlei pašelpinio skyriaus LSS.

Pirm negu drg. J. B. Smelstorius suras mums, koku budu galėsime įvykdyti Sąjungoje pašelpinį skyrių, aš norėčiau visų drg. sąjungiečių atkreipti atydą į šį mano pabriežimą iš vokiečių socialistų organizacijos (turbut žydų Red.) pašelpinio skyriaus «Sick and death benefit fund U. S. of America». Principai jųjų įstatų įstojančiam sąnariui organizacijon ir išpildymas aplikacijų — šitoks:

1) Kandidatas įstojantis organizacijon, turi buti žinomas vietinių draugų per 6 mėnesius, kurie žinotų jo pasielgimą ir atradus ištikimu, tampa priimtas organizacijon.

2) Įstojantis į pašelpos skyrių kandidatas, turi priduoti ištyrusio jo sveikatos stovį daktaro paliudijimą.

3) Kandidatai priimamami pašelpos skyriun nuo 18 iki 45 metų amžiaus.

Apsidraudimo skyrius padalytas į tris klesas:

I kl. Įstojimo mokestis—\$4.00; mėnesinė mokestis—\$1.00; pašelpa ligoje—\$9.00 (per 40 savaitėjų); po 40 savaitėjų per sekančias 40 savaitėjų po \$4.50 į savaitę.

II kl. Įstojimo mokestis—\$3.00; mėnesinė mokestis—75 centai; pašelpa ligoje per 40 savaitėjų—po \$6.00; per sekančias 40 savaitėjų—po \$3.00.

III kl. Įstojimo mokestis—\$1.00; mėnesinė mokestis—25 c; ligoje pašelpos nėra, tik posmertinės nariai III klesos gauna \$250.00.

Prie III-čios klesos Apsidraudimo skyriaus, daugiausiai priguli moters ir merginos, kurioms tokiu būdu duodama proga dalyvauti ir veikti organizacijoje.

Posmertinė visų trijų klesų yra lygi. Apsidraudę I kl. ir II kl. nariai moka assesmentus nuo 15 iki 20c. į mėn. dėl: a) gydytojaus priežuros; b) administracijos užlaikimo ir kitų vietinių (kuopų) reikalų.

Organizacija gyvuoja nuo 26 m. Išsiplėtojus po 24 valstijas Amerikos ir Canadoj. Kuopų turi 300 su 40,000 narių. Įkorporuota pagal New York, New Jersey, Pennsylvania, Massachussets ir Colorado valstijų įstatus.

Kapitalas kuopose—	\$8639584.
Į hipoteka (mortgages) ir real estate įdėta—	\$19092500.
Depozito bankose—	\$4666913.
P pinigų ant rankų—	\$18556.
Viso labo kapitalas išneša—	\$32417553.

Apdraudos skyrius taipgi leidžia nuosavą organą, kurio leidimo lėšas apmoka iš išdo be tam-tikrų mokesčių.

Manau, kad mums sąjungiečiams bus tinkamiau ir lengviau tokios sistemos apdraudimo skyrius įsteigti negu kad drg. J. B. Smelstoriaus projektuojama, kur įstojimas \$25.00 (tas niekur J. B. Smelstoriaus projekte nepasakyta, vien projektuojama įstojimo \$10.00. Red.) būtų nedaugeliui prieinama, nes nedaug draugų atsiras, kurie galėtų mokėti taip augštą įstojimą, nors ir pašelpos ligoje skiriama \$10.00. Mano nuomonė su lengvesniu įstojimu mes greičiau galėsime įvykdyti gerą sumanymą.

Draugai, laiks brangus bėga, privalome svairsyt dalyką, kad galima būtų kuoveikiausiai tą mūsų reikalą atlikti.

Kaip matome SLA. eina prie to, kad visi negeistini tos organizacijos monarkoms nariai turės pasitraukti šalin, o žinome, kad tais «negeistiniais» yra daugiausiai susipratę darbininkai. Jie negal likti be apsidraudimo. Turime pasirūpinti patįs save apsidrausti, kad nereiktų nešti monarkų uždėtojo jungo.

J. Burokas.

N. B. Tulose vietose drg. J. Buroko padarytos klaidos, ypatingai kalbant apie J. B. Smelstoriaus paduotus «Kovos» N. 33 per. m. projektus, kur J. B. S. kalba, kad įstojimo mokestis turėtų būti \$10.00, o ne \$25.00. J. B. S. projektuodamas taip augštą įstojimą, rėmėsi tuo, kad be tokio įstojimo negalima yra sudėti rezervinį kapitalą, kuris užtikrintų organizacijos gyvavimą nežiurint ir to, kaip pasitankintų myriai. Su žemų įstojimų sistemomis, turime Susivienijimus, o

juk aišku šiandien, kad tos sistemos veda organizaciją prie bankruto. «Workingmen's Sick and Benefit» apsidraudimo organizacijos žemas įstojimas gali būti, nes ta organizacija jau tur šimtus tukstančių kapitalo, kuris išmokėjimą pašelpų ir posmertinių jau užtikrina. Bet visai kitas dalykas su tvėriama apsidraudimo organizacija. Iš mažų įstojimų negalima sudėti reikalingo kapitalo, kad galima būtų inkorporuoti kaip apdraudos draugiją. Apart to, mokant įstojimo po \$10.00, už kuriuos įstojantis gauna akciją, susideda kapitalas, kurio dalis gali būti tuojaus įdėta pramonijon (žinoma ne spekuliacijon) o pelnas, kurį atneša minėtas kapitalas duoda dividendus sveikiems nariams, kuom galima palengvinti sunkų darbininko buvį. O apart to, ta kooperatyviška apsidraudimo sistema neverčia nuvaryti šalin nuo apsidraudimo ir senelio, kurį išskiria kitos sistemos, palikdamos dieviškai apveizdai.

Todėl gi klaidingas yra manymas, kad žemesnis įstojimas į Apdraudos draugiją yra naudingesniu negu augštesnis. Tečiaus šis dalykas turės būti apsvarstytas ir nutartas tik LSSA. busiančiam VI-tam suvažiavime. Red.

Kokie žmones nemorališkausi?

Klerikaliskasis «Draugas» turbūt paliestas faktais tilpusio «Kovos» N.9 straipsnelio «Pasekmės celibato», turbūt norėdamas apginti katalikiškosios kunigijos bepatystę, o per tat ir laisvąją meilę (žinoma tarpe kunigijos slepiamą) ir pasekmes to—paleistuvingą gyvenimą, bando šiaip ir taip mikčioti, net galiaus pasako:

«Bet tiek to su katalikų dvasiškija (nes mat žinoma, kokia ji yra). Paklauskime kokias baisenybes išdarinėja protestonų vedusieji priėriai. Štai Bankoko «Baltasai Dramblys» paduoda, jog vienais praeitais metais tapo nubausta švelniau ar smarkiau 17013 protestonų priėrių už baisų nemoralškumą»...

Klerikaliskamjam «Draugui» pagirtina toks teisybės pasakymas, kad moralybės mokytojai yra nemorališkausi žmonės. Visvien kokie jie nebutų: protestantiški, ar baptistiški, buddistiški ar katalikiški, kaip dykaduoniai, veidmainiaut ir meluot išauklėti, yra ištvirke, o ištvirkelis vargu moralšku gali būti.

Jeigu «Draugas» pasirūpino pasižiūrėti į užrašytus faktus, kad pasakyti, jog «vienais metais likosi nubausta 17013 religiškosios moralybės skelbėjų už baisų nemoralškumą», tai argi negalėtų taipgi pasižiūrėti į užrašytus faktus, kad sutvertojais ir plėtotojais «laisvosios meilės» yra taipgi religiškosios moralybės mokytojai.

Lyginai, jeigu «Draugas» būtų pasižiūrėjęs į faktus, nebutų padaręs tokios klaidos kaip dabar, sakydamas, jog laisvosios meilės prisilaikytojais yra socialistai, nes žinotų, kad socializmo mokslas, apgindamas šeimyną, lygiai pasmerkia «laisvąją meilę» kaip ir celibatą.

Jeigu «Draugas» tatau žino (žinot turėtų, jeigu su draugijiniu mokslu apsipaziinęs), o kalba visai kitaip, tai kuo yra «Draugas», lai jis pats sau pasisako.

Gradus ad Parnassum.

«V. L.» N.11 koksai tent «ne-inžinierius», o regis teisingiau sakant, «Scranton Corresp. School» mokinys, kad savo moksle pašokti vieną laipsnį augšiau prie garbės (gradus ad parnassum) labai moksliskai (turbūt iš korespondencijos išmokęs) kolioja «Kovą» už boikotavimą minėtos Scr. Cor. School mokyklos. Jeigu tas «uebermensch» geriau būtų perskaitęs «Kovos» redakcijos «atsakymą» ir supratęs tą faktą, kad kursai minėtos mokyklos nemokantiems anglų kalbos ateiviams—skurdžiams tiek mokslo suteikia, kiek suteikia tomai anglišku knygų, per agentus ateiviams parduotų, tai beabejonės būtų kitaip paaiškinęs tą, ką redakcija savo trumpame atsakyme nedasakė.

Dabargi aišku, kaip labai mokintu vyrų tapęs p. ne-inžinierius, naudodamasis korespondencijiniai kursais. Anaip tol nepasakėme ir nepasakome, jog minėta mokykla negal išmokyti ko-nors «naudingo», bet tik tokius, kurie, pažinodami anglų kalbą, supranta prisiųstus uždavinius ir raštiškai duoda klausimų išrišimus. Tokiems apsimoka lavinties per korespondenciją. Bet jeigu agentas užsipuola ant paprasto žmogelio, tai ištikrųjų tam agentui ne to žmogaus apšvieta, bet doleris rupi, kaip lygiai doleris rupi ir anglų literatūros agentams, parduodantiems ateiviams «apšvietą»— knygas su paveikslais.

Gaila, kad p. «ne-inžinierius» nesimokino inžinierystės, o tai būtų jam labai naudinga, nes galėtų šiek-tiek pataisyti savo smegeninę mašiną.

NELAIMINGAS.

Metas 1911. Kovo mėnuo tamsus, vėjutas, lietingas. Neretai lietus pila kaip iš kibiro, gatvės visos purvinos, vėjas staugia per naktis apie triobas. Medžiai pliki, kurių šakeles blaško nemilširdingos audros, ir jie dejuoja, vaitoja. Laukai ir pievos išblyškę, apsitraukę koku tai palšu žiemos rubu, nežaluoja, kaip kad vasarą. Nematysi dabar vasaros įvairios spalvos žiedelių, nejausi vasaros kvapnių: likusios zolelės suvytę, prie žemės prilenkto. Saulutė, gaivinanti kiekvieną gyvybę ant žemės, slepiasi už debesų, retai kada parodo savo šviesius spindulius. Dangus visuomet apsiniaukęs, paniuręs. Visoje gamtoje kaip tikras kalėjimas...

Ir taip slenka tamsios, nuobodžios dienos...

*

*

*

Buvo nedėldienio diena. Jis sėdėjo savo kambaryje už stalo ir skaitė Markso gyvenimą. Jis jautė save marksistų eilėse esantį ir mylėjo tokios dvasios galiūnus, koku buvo Marksas; jis mislijo kaip tas žmogus galėjo būti didelis genijališkas, kuris pirmas pataikė išrišti politiskai—ekonomiską klausimą ir įstengė padėti nesugriaujamus pamatus proletariato organizacijai. Ir nors jis skaitė ir gėrėjosi Darvino, Koperniko, Gallilejo, Bruno ir kitų teorijomis, kurios atidengė gamtos paslaptis, bet šie visi jam atrodė mažiukai prieš Marksą.

Pabaigė skaityti ir padėjo knygutę ant stalo. Pasirėmė ant rankų ir apie ką tai užsimislijo. Kambaryje nieko daugiau nebuvo ir niekas nepertraukė tylumos. Tarsi be jausmų, be gyvasties sėdėjo paskendęs svajonėse ir mislįs jo laktė po platų pasaulį.

Jis mislijo: kaip tai būtų gerai turėti išteklį, liuosybę, gabumus, mokslą ir likti draugijos darbininku. Bet tas jam buvo neprieinama: gyvenimo našta jį slėgė prie žemės ir nedavė jam išsitiesti.

Jis buvo prastu darbininku. Nekartą ištisą dieną dirbęs vos pareidavo ir nusivarginęs krisdavo į lovą kaip akmuo. Ir kur čia tokiose sąlygose gyvenant galima buvo svajoti apie mokslą ir žinystą!...

O vienok jis rasdavo laiką mokinimuisi ir pusėtinai buvo prasilavinęs kaip politiskoj ekonomijoje, istorijoje, geografijoje, taip ir kitose mokslo šakose. Bet to jam buvo permaža ir jis tuomi neužsiganėdindavo. Jo noras buvo siekti vis toliau, suprasti kiekvieną dalyką, kuriuos jis mato, ir kurių nemato. Kartais dvasioje norėjo pavirsti į milžiną, sutraukti retėžius, kurie jį varžo, pakilti į augštį, apmatyti visus daiktus ir išliuosuoti žmonių iš vargų...

Tarpais rodydavosi, kad gyvenimas yra tuščias ir kvailas. Jis visur matė melą, skriaudimą, žudymą, kraują ir darbininkų vaitojimą po sunkia kapitalizmo našta. Visą šią tvarką jis vadino draugijos puvėsiais... Ir jis nekartą stebėdavosi, kad žmonės šią «tvarką» pakenčia, dargi ją gerbia, vadiną šventa, aukurus stato didesniai jos išaugštinimui...

Gana tankiai jame užsiliepsnodavo revoliucijos ugnis ir jis norėdavo šaukti balsu, šaukti į visus žmones, į visus prispaustusius ir skriaudžiamuosius, kad jie sukiltų ir apvalytų draugiją nuo nereikalingų puvėsių...

Jis žinojo kur varguolių išganymas ir laimė; suprato, kad susipratę ir susivieniję viso pasaulio darbininkai yra spēka, kuri prašalintų visą piklą. Ir jeigu jam išpuoldavo kalbėt kada susirinkime, kaip jis mokėdavo išreikšti savo širdies jausmus, kaip karštai kviesdavo darbo minią vienyties po socializmo vėliava!...

Bet didžiama jo neatjautė, nesuprato. Kiti net juokdavosi, tyčiodavosi, drabstydavo purvais į jį. O jis taip troško pakelt tą didžiumą iš gyvenimo purvyno!...

Jis matė, kad toji minia yra tamsi, be jausmų, be širdies, be etikos ir be žmoniškumo. Ir delto tankiai vaikščiodavo po kelias valandas nuliudęs, nusiminęs, galvą nuleidęs į žemę...

Kuomet nerasdavo paguodos artimųjų ir pažįstamų tarpe, tuomet griebdavosi plunksnos ir savo širdies jausmus ir mintis išdėstydamo ant popieros, arba ilgus vakarus praleisdavo ant skaitymo raštų. Kuomet kiti jau saldžiai miegoda vo, jis sėdėdavo ilgus valandas prie knygelės arba laikraščio ir ten jieškodavo nusiramino.

Kartais jam rodėsi, kad jo gyvenimas jam pačiam yra įkirus ir nuobodus. Ir jis tuomet norėdavo viską susyk užbaigti. Juk galima ant geležkelio užėiti ir su traukiniu susitikti... nuodų paimti... arba į sriaunių upę šokti ir ten ban-

gose pasinerti... kelios minutės nepraeitų — ir atlikta...

Bet tuomet jo sieloje kas tokis kuždėdavo: «Buk tvirtas, žengk drąsiai į ateitį!» Po to jis lyg susigėdindavo savo silpnybės ir nusprendavo toliau gyventi ir būti tvirtu.

Kuomet jis pasilikdavo visiškai ramiu, tuomet mylėdavo susieiti su žmonėmis ir kalbėti apie įvairiausius dalykus. Kai—kurie rodė jam simpatijas ir klausė jo kalbos. Ir kuomet jis pradėdavo kalbėti apie vargą ir skurdą, politiką ir ekonomiką; apie civilizaciją ir progresą, etiką ir kultūrą; apie medegos amžinumą ir visatos esybę; apie gyvybės atsiradimą ir jo evoliuciją ir tt.. tuomet jo bendrai akis išplėsdavo, galvomis kraipydavo ir rankomis mosuodavo...

Jis mokėdavo tankiai pasijuokti iš bent ko. Jis juokėsi iš patrijų ir tėvynės mylėtojų, visokių batlaidžių ir pataikūnų; iš prietarų ir dogmų, iš bažnyčios ir kunigų. Visus šios tvarkos apginėjus jis vadindavo supuvusiais ramščiais. Jis žinojo, kad kada—nors grius prietariai ir vergija, ir žmonija pasiliks laisva ir laiminga.

Jis buvo dar jaunas ir jautėsi, kad galėtų daug ką nuveikti ateityje. Reikėjo prie to rengties ir stiprinti dvasišką ir protiškas jėgas. Ir apie tai jis tik ir mąstydamas.

Jis matė augantį minioje neužsiganėdijimą dabartine tvarka. Ir jo siela veržėsi ir traukė jį į tą judėjimą, kur virė gyvenimo kova. Bet kiek kartų jis bandė pasirodyti ant kovos lauko, tiek kartų sutikdavo visokias kliūtis ir paines. O gyvenimo sąlygos jį vis slėgė ir slėgė...

Ir taip bėgo laikas, neatsižurdamas į praeitį...

* * *

Artinosi vakaras. Kambaryje jau buvo tamsoka. Jis vis sėdėjo už stalo pasirėmęs ant alkunių, veidą paslėpęs delnuose ir mąstė. Prieš jį akis stovėjo visas pasaulis plikoj nuogybėj. Jis jautė laimę ir turta, ir šale to— badą ir miršėjimą. Ir jis norėjo likti galingu ir visą, kas priešinosi laimei— pasmaugti, sunaikinti.

Bet jis buvo silpnas tam. Ir tą pajutęs sukrutėjo, pakėlė galvą ir pamislijo: «Nelaimingas!» Ir kuomet misle perbėgo visą savo gyvenimą ir jo pasekmes, jo sieloje skausmingai atsikartojo tas pats aidas: «Nelaimingas!»

* * *

Bet kas tas buvo «Jis»? Hm... Jis buvo žmogus... Žmogus idėjos pilnas, tik... be vilties... Jis buvo vienas iš tų, kurie blaškosi gyvenimo bangose ir neranda išeišios. Ir jis— nelaimingas!...

A—tis.

SVARBIOUS ŽINIOS.

Revoliucija apsišreiskia.

Rusijos studentų judėjimas pranašauja visuotiną studentų streiką. Universitetų streikas stovi sąryšyje su pasirengimu padegti revoliucinį gaisrą visoj Rusijos viešpatijoje. Carinio valdžios pasielgimas su universitetų profesoriais, nesutinkančiais su valdžios pasikėsinimais sunaikinti šalies kultūrą,

sujudino taipgi ir darbininkiškas partijas. Atstovas Gegočkoris Dumoje, nurodinėdamas studentų judėjimą, perspėjo revoliucijos užsiedimą, nes susidėjimas visos eilės nuotikių iššaukia jau dabar tą patį draugijos upą, kokis buvo prieš 30 Spalio 1905 metats.

Rusijos laikraščiams labai mažai apie studentų streiką leidžiama terašyti.

Laukiama karės.

Rusijos valdžia Kinijos valdžiai padavė savo paskutinį reikalavimą (ultimatum), kad būtų daleista Rusijai apstatyti rubežiam stotis policija ir aprupinti rusų gydytojais, dėlei kovojimo su Kinijoje siaučiančia džumos liga. Kinijos valdžią reikalavimą atmetė, nes tokį «apstatymą policija» rubežiaus laiko už užgriebimą Mongolijos ir šiaurinės Mandžurijos.

Sako, kad Rusijos kariumenė parengta pradėt karę.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

McKEES ROCKS, PA. Lietuvių visuomeniškame gyvenime šiuo laiku nieko ypatingesnio apsišreiskiant nesimato. Neturint nieko svarbesnio «Kovos» skaitytojams pranešti, noriu bent viešai išreikšti savo dėkingystę LSS. 50 kuopos draugams už jų draugišką širdį mirusiam mano broliui Konstantinui Kubiliui, paėjusiam iš Kauno gubernės, Panevėžio pav., Pabėrės parapijos. Vėlionis nors ir suvargintas šio piktadariško kapitalistiško surėdymo, rupinosi apšvieta ir laisve žmonijos, priklausė prie LSS. 50 kuopos, tik pastaruoju laiku, negalėdamas apsimokėti duoklių, turėjo atsisakyti nuo draugų, tečiaus iki pat savo mirties visa savo širdžia prijautė darbininkiškam judėjimui.

Mirė labai blogam finansiškam padėjime, bet draugai neapleido ir palaidojo su pagalba Laisvės draugystės, kuri pakaukavo \$8.75. Aukavo: A. Storulis, S. Petriūška, P. Samulionis, J. Karlauskas, J. Jonukaitis, P. Goppas, J. Storulis, V. Užubalis, K. Žabėta ir M. Goppas— po 50 c.; J. Borkauskas, P. Mašuolis, A. Žabėta, J. Samulionis— po 25 c. Iš tų pinigų nupirkta vainikas. Paladota Gruodžio 12 dieną. Ant kapo drg. J. Parčevskas pasakė prakalbą, paminėdamas mirusio draugo gyvenimą, nurodydamas, kas užmušė tokioj jau nystėj, nes vos 23 metų amžiaus jaunikaitis, kuriam dar atėitis šypsojosi.

Kalbėtojaus kalba sujudio visus susirinkusius atiduoti paskutinį patarnavimą mirusiam draugui. Bet ji labiausiai sujudio mirusiojo seserį, kuri turėjo žiūrėti į savo brolių nematanti ir nejaučianti tos draugų brolystės.

Už tą brolystę ir tikrą draugišką užuojautą ir suraminimą mano nuliudusios širdies, ištariu širdingiausių ačių LSS. 50 kuopos draugams, kurie vienatiniškai tikrai atjaučiančiais nelamę pasirodė. Tų savo dėkingystės jausmų negalėdama tikrai išreikšti, noriu vien «Kovos» skaitytojams pranešti savo persitikrinimą, kad brolišką meilę ir užuojautą galima rasti tik tarpe savo susipratusių draugų, todėl ir vienykimės ir skleiskime susipratimą.

Ona Kubiliūtė.

BINGHAMTON, N. Y. Čia lietuvių yra apie 400 suviš, kurie vidutiniškai sutinka tarpe savęs. Draugysčių yra kelios pašelpinės, bet visos šventos, kurios nieko daugiau neveikia apart užsimokėjimo mėnesinių duoklių ir kai-kada parengia balių su šokiais.

Jau 3 metai kaip gyvuoja LSS. 33 kuopa, bet ir ta silpnai gyvuoja ir mažai ką veikia. Pereitais metais buvo parengusi vienas prakalbas ir vieną balių. Šįmet taipgi parengė prakalbas ir balių su persatymais, statė ant scenos 2 komedijas: «Vienas iš mūsų tur apsivesti» ir «Tarnas įpainiojo». Lošimas nusisekė gerai, nors nekurie artistai pirmą sykį buvo ant scenos. Taipgi buvo deklamacijos, dainos ir monologas «Rusijos šnipas».

Vakarėlis praleista smagiai, kuriame dalyvavo apie 150 ypatų.

Draugai, neužmirškime, kad tokie vakarai suteikia žmonėms dvasišką naudą ir atitraukia juos nuo smuklės, kurioje alkoholis apsvaigina jų protą. Todėl turime stengtis rengti tokius vakarus tankiau, pakol dar mus niekas netrukdo. Dabar laikas darbuotis ant proletarijato naudos, nes dirvą turime gerą linkui progreso.

Laikraščių čia pareina visokių, daugiausiai «Keleivio» ir «Kovos». Dar turiu priminti, kad mūsų lietuvaiteš, kurių tarpe randasi nemažas burys yra bijančių socialistų ir bijosi prisirašyti prie kuopos. Tikrai dvi merginos priguli į kuopą, kurios nemažai buna išjuoktos per tamsesnes merginas.

Gėda butų mūsų lietuvaitešs bijoties darbininkiškos organizacijos, kuri darbuojasi dėl visuomenės labo.

Dabargi kuopa ketina įsitaistyti greitai laiku knygyną, iš kurio bus galima gauti visokių knygelių dėl pasiskaitymo, kas labai geistina.

Sąjungietis.

CHICAGO, ILL. Kovo 8 dieną, vakarinėj dalyj Chicagos miesto, tapo nušautas F. Jaguckas užtai, kad rinko anglis nuo geležkelio, kurios vežant traukiniu iš vagonų išbėrėjo.

Minėtas Jaguckas tuom laiku grįžo namo pabaigęs darbą ir radęs anglių susirinko ir nešėsi namon. Pamatęs tai sargas, netoli ten esančios anglių prekyvietės, tuoj neiko neklausdamas paleido šuvį, kuriuomi pataikė Jaguckui į kairį petį. Žmogelis pabėgęs keliatą žingsnių, parkrito ir pradėjo vaitoti iš skausmo. Ant gatvės žmonių nebuvo, tai nie kas jo ir negelbėjo.

Sargas pamatęs, kad dar Jaguckas gyvas, pribėgęs 2 šuiviais atėmė jo gyvastį. Žmogžudys tapo suimtas ir policijos

stotij pasakė, kad revolveris dėlto jam tik ir duotas, kad Polokus šaudyti.

Vėlonis paliko moterį su penkiais vaikučiais. Paėjo iš Suvalkų gubernės ir neprigulėjo nė prie jokios draugystės, kuri būtų jį aprupinus.

J. Blužia.

PHILADELPHIA, PA. Iš tolo žiurint į šitą didmiestį, matoma tikrai iš ilgų dirbtuvių kaminų kylančius didelius dūmų kamuolius, ir nevieną darbininką jieškančių darbo, tie dūmų kamuoliai patraukia prie šito milžiniško miesto, jam rodosi, kad čia tukstančiai darbininkų gali gauti darbus ir laimingai gyventi.

Bet atėjęs darbininkas, randa visai ką kitą. Randa pusiau uždarytas dirbtuves, randa pulkus stipriausių vyrų jieškančių darbo ir randa tą patį skurdą kaip ir kitur.

Ypač dabartiniu laiku didžiausios dirbtuvės atleido pusę darbininkų nuo darbo, o ką jau sakyti apie mažesnes!... Tai gi ir čia darbininko gyvenimas, nė kiek negeresnis, kaip ir kituose «laimingos» Amerikos miestuose.

Senas Vincas.

SAJUNGOS REIKALAI.

Raportas LSS. Turto inventoriaus Komisijos.

Užbaigdami LSS. turto inventoriaus darbą 12 Kovo, 1911m. išnešame sekantį raportą dabartinio S-gos stovio:

Iki 1-mai dienai Liepos 1909 m.:

Spaustuvė ir rakandai.....	\$1.231.69
Parduodamasis turtas.....	\$2.059.14
Viso.....	\$3.290.83

Iki 1-mai d. Vasario 1911 m.:

Spaustuvė ir rakandai.....	\$1.551.68
Parduodamasis turtas.....	\$3.125.93
Viso.....	\$4.677.61

Nuo 1-mos d. Liepos 1909m. iki 1-mos d. Vasario 1911m. LSS. turto priaugo ant — 1.420.47.

Sąjunga skolų turi iki 12 d. Kovo 1911m..... \$2.179.88

Sąjungai skolingų..... \$1.209.69

Tikras LSS. turtas be skolų..... \$3.707.33

NB. Skaitlinė Sąjungai skolingųjų nėra tikra, nes knygos nebuvo sistematiškai vedamos, todėl tikrą sumą negalima pasakyti: kiek patyrėme, tai skolingų yra apie \$800.00 daugiau negu paminėta suma. Dabar knygos yra vedamos į tvarką ir tikras skaitlis Sąjungai skolingųjų bus galima sužinoti.

Knygas tvarko pati Administracija.

LSS. Turto Susk. Komisija

{ J. Juodžinkynas
J. Stasiulevičius
A. Bernotas

Atsiliepimas į Philadelphijos organizacijas.

Kadangi mūsų mieste dar nė sykio nebuvo surengta jokio vakaro naudai mūsų brolių kenčiančių badą ir šaltį Rusijos kalėjimuose, katorgoj ir Sibyre, tai atminusios savo pareigas link kenčiančių brolių draugystės: «Lietuva», «Frankfordo kliubas», «170 SLA. kuopa» ir «Dramatiškas Ratelis»

6 dieną Gegužio rengia vakarą, kurio pelnas eis šelpimui politišku kaliniu.

Norėdami, kad iš mūsų vakaro kaliniai gautų didesnę pagalbą, prašome gerbiamų Philadelphijos draugysčių tą vakarą nerengti jokių balių ir pasilinksminimo vakarų, kad neužkenktų mūsų prakilniam tikslui, kurio laukia alkiniai ir suvarginti mūsų broliai kalėjimuose.

Rengimo Komitetas.

New Kensington, Pa.

LSS. 151 kuopa venbalsiai nutarė užklausti 145 kuopos draugų, dėl kokių priežasčių būtų geriau prisidėjus prie anglų Socialist Party ir kad būtų duotas paaiškinimas per organą.

Sek. P. Rakas.

Laiškai į Administraciją.

G.D. —

Aš gavau paraginanti laišką, kad užsimokečiau už laikraštį «Kovą» užsilikusią mokestį. Tai meilingai prašau nesulaikyti laikraščio «Kovos», be kurio man būtų labai ilgu, nes su tuo laikraščiu tai geriausiai pašneku apie vargingą darbininkų padėjimą.

Mokestis užsivilko per mano sunkų šeimynišką gyvenimą ir bedarbę; dabar, kaip sulauksiu mokėjimo dienos (mitingo), atsiųginsiu kiek išgalėsiu. Tik prašau siųskite man «Kovą».

Draugiškai *J. Želvis.*

Nuo Administracijos.

Šiomis dienomis išsiuntinėjome visiems skolininkams paraginimus. Tad, gavę juos, malonėkite kuogreičiausiai atsisteisti, nes negavę nuo Jūsų jokios žinios, būsime priversti sustabdyti «Kovą», — tą vienintėlį organizuotą darbininkų laikraštį, kuris drąsiai ir atvirai apgina skriaudžiamų darbininkų reikalus.

«Kovos» Administracija.

Philadelphiečių Atydai.

Pranešu visiems norintiems atsilankyti ant LSS. 1 mos kuopos susirinkimų. Sekantis susirinkimas atsibus 26-tą d. Kovo m. nedėlioje, 1815 E. Moyamensing ave., «Kovos» name. 2-roj val. po pietų. Taipgi kuopos uariai nepamirškite pributi ant susirinkimo kaip tankiai pasitaiko.

Org. J. Juodžiukynas.

Koncertas ir pasilinksminimo Vakarai.

Parengtas LSS. 4 kuopos, Nedėlioje, Kovo (March) 26 dieną, 1911 m. Freiheit Turner Svetainėje 347 So. Halsted St. Chicago. Pradžia 3:30 po pietų. Įžanga 25 centai porai.

Atydai LSS. 60 kuopos draugams.

Šiuomi pranešu, kad 60 kuopa laikys savo mėnesinį susirinkimą po num. 339 W. Broadway So. Boston, Mass. Kovo 26 d. 7 val. vakare. Jau atsiųstos blankos referendumo kaslink suvažiavimo, ir bus renkami darbininkai dėl koncerto, kuris bus po vėlykų ir daug kitų reikalų. Malonėkite atsilankyti visi draugai.

Sek. P. Ketvirtis.

Pranešimas.

Kylant iš visų pusių užmėtinėjimams, kad prie LSS. 81 kuopos priklausęs streiklaužys P. Viščiuolis, priversti esame pranešti viešai, jog minėta ypata Vasario 25 dieną, tapo prašalinta iš kuopos.

Reikia dar pridurti, kad P. V. laike Chicagos rūbsiuvių streiko, išpradžių stengėsi pasirodyti kaip karštas agitatorius, ir Sausio 7 d. š. m. iširašė į augščiau minėtą kuopą. Bet vėliaus pasirodė, kad jis darė tą tik dėlto, idant sudemoralizuoti kitus, nes tuojau perstojo agituoti streikuojančius darbininkus ir nuėjo «skebau-ti» visai nepaisydamas, kad streikas dar nebuvo pasibaigęs.

Org. J. Mickevičia, Sek. J. Naudžius, 1967 Canalport Ave. Chicago, Ill.

Atydai VI-to Massachusetts rajono kuopų raštininkams.

Jeigu kurios kuopos dar negavo blankų V-to ir VI-to referendumų, kreipkitės prie manęs, aš tuoj jums prisiūsiu.

Rajono sek. P. Ketvirtis, 340 W. 3-rd St. So. Boston, Mass.

Pranešimas LSS. 17 kuopai.

Ateinančioj Nedėlioje 26 d. Kovo bus laikytas susirinkimas, po num. 26 Ames St. Montello, Mass., prasidės 12 val. dienoj. Draugai, malonėkite atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų, Taipgi atsiveskite ir naujų draugų prisirašyti.

Org. J. Ustupas.

Parsiduoda labai pigiai.

Grosernė labai geroj ir biznio vietoj, kur apgyventa lietuviais, vokiečiais ir lenkais, po num. 823 North 11-th St. Philadelphia, Pa. (antras namas nuo kampo).

Parduodu iš priežasties apsigimo mano žmonos. Todėl kas norite gerą išdirbtą biznį įgyti, umai atsišaukite augščiau nurodytu adresu.

Su pagarba M. Prekšaitis.

(91)

FARMOS! FARMOS!

Štai puiki proga įgyti Farmą! Žemė apgyventa 61 lietuvių fermerių. Šioj kolonijoj lietuviai turi suorganizavę Ukišką Draugystę palengvinimui ukinininkavimo ir apdirbimui lauko, taipgi susišelpia laike ligos. Ši lietuvių kolonija randasi Lake Maisan paviete, Michigan valstijoj, vakariniame krašte palei ežerą Michigan prie pramoningų miestų ir miestelių; tarpe 4 gelžkelių, tarpais gražus tyro vandens upeliai ir žuvingi ežerėliai. Turime toje apie linkėje pardavimui tūkstantį (1000) farmų, geros, derlingos žemės; ir pigios, geros žemės visokiems javams, daržovėms, sodams ir pievoms; pienininkystei, galvijų ir paukščių auginimui. Parduodame pigiai, ant lengvų išmokėjimų. Gali pasirinkti kas kiek žemės nori. Prekė nuo \$10,00 iki \$25,00 už akrą. Norinti pirkti kreipkitės adresu:

ANTON KIEDIS,

Peacock, Lake Co., Michigan.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš cariską valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekė su pristatimu 20c., daugiau imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodama todėl taip pigiai, kad norime praplėsti tarpe darbininkų kleisos revoliucjoniską mintis.

Norintieje turēt šį paveikslą kreipkitės į «Kovos» Administraciją.

NAMINE MOKYKLA

Gramatika angliskos kalbos mokintis be mokinio (apdaryta)..... \$1.00

Vaikų Draugas arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokinio 15c.

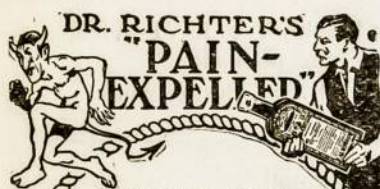
Naujas Būdas mokintis rašyti be mokinio 10c.

Aritmetika mokiniuisi rokundų su pav. (apdaryta).... 35c.

Pinigus siųskit per Money Order šiuo adresu:

P. Mikolainis

Box 62 New York City

**DR. RICHTER'S
"PAIN-
EXPELLER"**

Su vienu buteliu
Pain Expelerio

Galit askausmu giltine praginti. Šiems vaistams dėl sutepimo negal joki kiti lygintis. Niekas neduoda taip greito palengvimo ir pastovniai skausmuose Romatizmo, Neuralgijos, Išsisukimo, Sužurdimo t. t. Gaunami visose aptiek. už. 25 ir 50c

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl st., New York.

Tėmykit ant Ankerio
ženkle apsaugojimo

**Garsinkities
„KOVOJE“**

JAUNI VYRAI SENI VYRAI VIDURAMŽINI VYRAI

Vyrai kurie žada apsivesti— vyrai ligoti— vyrai kurie budamė neprotingi dasileida perviršumą— vyrai nusilpnei, nerviški, sunaikinti ir kurie sulaukie amžio, katram negale pulynai naudoti priimnoma gamtos.— **vysl tie vyrai tur pareikalauti viena iš tuo knygu.** Ta knyga pasakis kaip vyrai sunaikin sava sveikata, kaip jie igauna ligas ir kodiel jie netur apsivesti budame tame padeime.

Ta knyga teip-gi pasakis suprantamoje kalboje kaip vyrai kurie tur **Užnuodijima kraujo, arba syfilli, Triperi, arba gonorrhoea, Nusilpneima, Abeliną pragaišti špeku, Pragaišti gyvybes skytimo, Naktinius ni begimus, Rheumatizma, Organiškas ligas, Pylva, Kepenu, Pusles ir Inkštų ligas,** gali but galiutina išgydyti sava nuomusė, privatnai ir slapta, su mažais kaštais.

Tukstančiai vyrų atgava sava tobulą sveikatą, spēkas ir stiprumą per pagėlbą tuos knygos. Ji ira krautuvi žinios ir talpina šiam tykrus slaptības, kurios vyras turi žinoti. Netrotikiet sava piningu mokiedami už prastus, bevertės, vaistus iki kolaik neperskaitisti šitą knygu. Ji pasakis kodiel jus kenteti ir kaip galet galiutina išgydyti. Atmink, jog ta knyga yra duodama **VYSAL DYKAI.** Męs užmokam ir pačia. Išrašik aiškeie sava varda, pavarde ir adresą ant šio kupona ir išsiusk ji mums šendena.

Kuponas dykai gautos knygos.

Siusk ji šendena.

DR. JOS. LISTER & CO.

L. 303, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

Godotini: Aš esu užinteresuotas jūsu pasiulimui dykai siunostos knygos ir norečiau, jog jus išsiustumet man vieną iš tuo knygu.

Vardas ir pavardė.....

Adresas.....

Stejtas.....

**50,000
KNYGU
DYKAI DIEL VYRU.**

Pranešimas.

Šiuomi pranešame, kad jau sulaukėme ir N11-12 «Visuomenės» Prekė N. tik 25c. Kartu NN. 1, 2, (trečias jau išsibaigė) 4, 5, 6 7, 8-9, 10 ir 11-12 tik už \$1.75.

Podraug pranešu, jog «Visuomenės» pakolaik ne visi numerai išsiparduoda. Jeigu draugai taip mažai reikalauis ir ant toliaus, tad būsiu priverstas pranešt «Visuomenės» išleistuvei, idant daugiaus nesiuntinėtų, nes nenoriu, kad S-ga perdaug išiskolintų «V-s» leidėjams. Todėl draugai, jeigu norite tą vienatinį Lietuvoj išeinantį laikraštį, kuris rūpinasi mūsų visų reikalais, paremti, tad jūsų pareiga daugiaus rūpintis jo platinimu.

Reikalaudami «Visuomenės» ir siųsdami pinigus, adresuokite ekančiai:

«KOVA» 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa

ŽEMAITES RAŠTAI

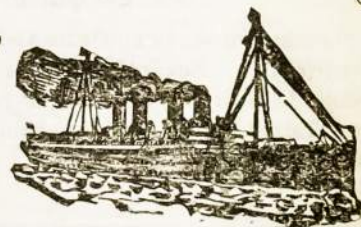
Antra pataisyta laida leidžiama prenumeratos keliu. Kad paskubinti ŽEMAITĖS RAŠTŲ laidą, nusprendžiau nuo dabar duoti prenumeratoriams **dovanas.** Kas užsiprenumeruos ŽEMAITĖS RAŠTUS gaus tik-ką išėjusių iš spaudos knygelę: «Seniau ir Dabar». Prenumerata dabar tik \$1,00.

A. ZYMONTAS 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausiy linijy laivų.

Išmains pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkeliy tikiety.

Parduodame geležinkeliy tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Gražus prie laikrodėlio socialistiškas reteželis su globu, broliškai sveikinandios dvi rankos arba su švyturiu ir socialistišku parašu. Preke už vieną 25c. Socialistiški ženkleliai visokių gatunkų: paprasti—preke 5c, paausnoti—25c daugiaus imantiems nuleidžiamas nuosimtis. Reikalaudami siuskit pinigus krasos ženkleliams arba Money Orderu.

«Kovos» Administracija.

PAPROČIO PIKTADARYSTE.

lylimo.

AD pažinti draugijos kultūros laipsnį, užtenka pasižiūrėti, kokią įtekme turi į tos draugijos plačiasias minias seni papročiai. Prisistebėjus dalykui taipgi prieiname prie persitikrinimo, kodėl viešpataujančios klesos ir atgaleiviški klodai taip rūpinasi apsaugoti senus papročius nuo

Kuomet gatvėmis miesto traukia skyrius kariumenės uniformoj ir su blizgančiais peiliais ar durtuvais — minios bėga žiūrėti ir žiūri su kokiu tai užsižanėdijimu ir pasididžiavimu, bet į grįžtančių iš dieninio darbo suodinuose drabužiuose darbininkų armiją žiūri nė nežvilgtelėja. O juk uniformuoti ir žudymo įrankiais apsiginkrovę kareiviai yra naikintojais turto, gerbūvio, laisvės, laimės gyvasčių, kuomet antrieji, suodinuose drabužiuose, nualsintįjeji pakaus dienos darbo žmonės, yra turto, gerbūvio, laimės ir garbės tvirtojai. Tečiaus paprotys liepia garbinti naikintojus, o niekinti sutvertojus.

Jungtinių Valstijų prezidentas Taftas, atstovaudamas kapitalistų viešpataujančiąją klesą, dėl apginimo tos klesos reikalų, — gi ne visos tos klesos, vien keliato stambiųjų kapitalistų, — paudodamas papročiais, kurie naviškiems liepia gėrėtis uniformotųjų armija, apskelbė visuomenei, jog parengia armijos žais — manievrus, kurie nemažiau lėsuotų kaip ir karė, tečiaus subilzavus pagal prezidento liepimą armiją, prezidentas išleido įtra savo apskelbimą, kad prisiėjo padaryti karišką demonstraciją parubežyje Meksikos. Čia jau prezidentas Taftas net ir sulyg likališkesnių buržuazijinių laikraščių prisivino sau teisę, kuri klauso vien kongresui. «North American» redakcijiniam žurnalyje iš 24 dienos kovo, sako, kad Tafto melagadas apskelbimas «manievrų», reiškia išjuokimą visuomenės inteligentiškumo, ir Taftas tokiu būdu ižeidžia, laikydamas visuomenę taip paika, kad gal jai meluoti ir saualiauti, neimdamas jokios atsakomybės savo darbus prieš tą visuomenę. Senatoris iš Minnesota valstijos Miles Pindexter gi sako: «Tas sumobilizavimas mūsų armijos ant Meksikos pasienio yra kuo tai niekad nebūtu. Rodosi man, kad Taftas be daleidimo kongreso savo valia tą daro dėlto, kad amerikoni» nuo Diazo aplaikė didelas koncesijas Meksikoje. Elto trustai paliepė Taftui savo valia armiją sumobilizuoti ir pagosti Diazui pagalbon».

Vienok išskyrus socialistus, kurie už Tafto sauališkumą ir niekinimą visuomenės per palaikymą jos už taip paiką, kad net galinčią suprastį Tafto melagysčių, labai nedaugelis iš tos išjuoksis ir pažemintos visuomenės pakelia savo pasipiktinimo balsą; didžios akis atkreiptos į uniformotų naikintojų armiją ir su žinidumu laukiama tos žaislės, kuri naikina turtą, gerbūvį, laimę, o jeja upes kraujo ir žūdo gyvastis.

Karė yra pasibaisėtiniausia piktadaryste kultūriškai žmoniai, o bet išgyvenę papročiai daro ją visuomenei koku tai didžiu, arbingu daiktu; visuomenė tad vien dėl papročio įtekmes leidžia pasibaisėtinai piktadarystei įvykti, kad pasigėrėti, pasidžiaugti žmogūdžių įveikimais!... Baisi papročio piktadarystė!

Sakoma, kad tai tik tamsiose miniose užsilikęs toks senų riciestės gadynių barbarizmas. Bet prisilžvelgime, kaip elgiasi augsnis draugijos klodai atsitikime, kada naikintojai draugijos gerbūvio — kariumenė ir to gerbūvio tvaršliai — darbininkai stoja kovon. Kariumenė eina kovon už svetimus, nes kapitalistų reikalas, kad užkariauti jiems produkto pardavimo rinkas; darbininkai gi pradeda streiką apginime savo reikalų, o per tai visuomenės gerbūvio. Ir katra iš tų kovojančių grupų randa laikraštijoje užsirimą, o katra gi pasmerkimą? Keno ginklą laimina Kristaus

įpėdliniai ir kam pagarbės himnus gleda «tauta»? Darbininkas, kuris kovoja, kad apginti save, savo kūdikius ir jų motiną nuo bado, kad apginti savo žmogiškas teises — «viešoj nuomonėje», jis yra riaušininku, piktadariu, kuriam draugija pastatė kalėjimus ir kartuves. Valdžia su visa savo atyda tēmija į darbininkų kovos bėgį, kad tik rasti progą suimti kovojančius ir žiauriausiomis pabaudomis nubausti.

Visuomenė gi neatkreipia atydos į tą kovos lauką, o dar mažiau atsižiūri į ją kovos lauką, kur diena nuo dienos šimtai tūkstančių darbininkų kovoja visubaisiausiuose pavojuose, kad sukūsi fabrikų ratai, kad gimtų elektros srovės ir apšviestų gatves ir puikius rūmus, kad bėgiotų traukiniai geležkeliais ir plaukiotų garlaiviai marių platybėmis, kad tvirtųsi pasaulio galybė ir puikybė, kad kiltų mokslas, kultūra ir civilizacija. Tas laukas kovos — tai amžinai tamsios požeminės olos, kastynės, kur didvyriai kovoja, visubaisiausiuose pavojuose stovėdami, kad užkariauti juodus deimantus ir su jų pagalba sutverti ant žemės tą, ką žmonija turi ir kuo dėl savo laimės naudojasi. Tūkstančiai tų kovotojų žūva, bet visuomenė akyveizdoje to mirties majestoto neužsideda žingėdumu pasižiūrėti į tą kovos lauką, kad ten matyti kovojančius ir žuvančius karžygius, tveriančius tai visuomenei garbę, laimę ir džiaugsmus.

Nes paprotys liepia garbinti tik barbarizmą, gėrėtis darbais piktadarystės, vieno žmogaus žudymu kito gi. Juo daugiau nužudo žmonių, tuo labiau paprotys liepia gerbti tokį profesionalioį žmogūdį, nors tuo pačiu laiku draugijų įstatymai mirtim baudžia tą, kas pasikėsina ant kito, kad ir visuniekiškiešiausio žmogaus gyvasties — by tik tas nebūtų ant karės lauko. Masyvinė žmogūdystė toleruojama, nes ji reikalinga viešpataujantiems.

Todėl ir Taftas, susitaręs su Diazu ir keliatais kapitalistų, suruošia masyvinę žmogūdystę, nes žino, kad visuomenė dar randa si įtekmeį papročio, liepiančio gėrėtis ir gerbti tokias žmogūdystes. Savo melagingu apskelbimu išjuokė visuomenės supratimą ir pažemino visą tautą, o bet ta visuomenė, ta tauta, tyli ir išsižiopsojus į tūkstančių profesionalinių žmogūdžių judėjimą, nebylė laukia kas bus...

Ir kad prieš tą neišteisinamą piktadarystę socialistai pakelia protestą, daugelis net ir radikališkesnių buržuazijinių laikraščių apšaukia socialistus nenuoramoms — maištininkais. O bet Amerika giriasi savo kultūra, humanizmu ir civilizacija.

Laikraščiai plačiausius puslapius pašvenčia aprašinėjimams karės, puošia straipsnius paveikslais profesionalinių žmogūdžių, o visuomenė skaito ir gėrisi, vietoje su pasibjaurėjimu numesti ir užprotestuoti prieš tą išniekinimą tūkstančio metų dailos ir kultūros, sutvertų puslėtu darbininko delnu.

Apie pasibaisėtiną tragediją ant lauko darbo, kur pasidėkavojant kapitalistų godumui žuva šimtais antsyk darbo karžygių, tie, susiprostitutavę laikraščiai sekančią dieną po atsitikimo pamini «atsitiko baisi nelaimė, žuvo šimtas, du šimtai bei tiek ir tiek darbininkų». Visuomenė perskaito — na ir viskas. Vėl tyła, vėl ramu. Nieks nepakelia protesto, nieks nepasiūnčia armijos su šautuvais ir kanuolėmis prieš tuos, kurie papildė tą baisią piktadarystę, kurie padarė tą baisią draugijai skriaudą.

Štai kaip ir paskutinė tragedija, kuri sukrečia iki gilumo jaučiančio skaitytojaus sielą, atsitikusi kovo 25 d. New Yorke, moteriškų jekijų dirbtuvė, kur gaisrui ištikus apie 200 moterų ir merginų rado pasibaisėtiną mirtį, vienos gyvos susprogdamos, kitos nuo dešimtų lubų šokdamos lauk per langus, nes pasirodė, jog nebuvo jokių gyvasties apsaugojimo prietaisų, net nė tam-tikrų prie sienos kopėčių dėl gelbėjimosi gaisrui ištikus... Ir kasgi? Laikraščiai tą neapsaugojimą gyvasties pamini, valdžios po klekvienai panašiai tragedijai įsako fabrikantams aprūpinti fabrikas prietaisais, bet nelaimė atsitiko — ir vėl tas pats paliepimo kartojimas, nes tu

prietaisų kapitalistiška godulystė neleidžia įtaisyti. Ir kągi visuomenė sako? Ar prieš tuos savo skriaudėjus taiso kanuoles ir armijas? Ar skiria tiems žmogėdžiams bent kalėjimus? Ne! Paprotys visuomenei liepia tik už pakliudytą žmogėdžio-kapitalisto savastį eiti ir žudyti nenuskaldytus žmones!

Akyveizdoje to, ar turime civilizaciją, ar turime kultūrą, ar ne gyvename pasibjaurėtiniausio barbarizmo laikuose!

J.B.S.

Nepamirškime buržuazijos keršto.

Paminėjimas Paryžiaus Komunos.

Laikė Antrosios Imperijos (viešpatavimas Napoleono III, 1852—1870m.) Francūzijos buržuazija, jausdama įvairius aprubežiavimus bei suvaržymus savo veikime, kaip iš vertelgystės, taip ir politiško atžvilgių pradėjo vis daugiau ir daugiau, sykiu su išnaudojamais darbininkais neužsiganėdyti tuomlaikine Napoleono III valdžia. Idant sulaukyti tą augantį neužsiganėdijimą savo namuose — iš vieno atžvilgio — sumažinti arba visai sunaikinti augančią Prusijos įtakmę Europos tarpvalstijinėje politikoje, Francūzijos imperatorius Napoleonas III, bei visa ta klika, kuri jį apsiutė, apskelbė vasara, 1870m., Prusijai karę. Karė buvo nepasekminga Francūzijai, kuri tapo pergalėta į keturis mėnesius. Pats Napoleonas tapo paimtas į nelaisvę po Sedanu. Išgirdę Francūzijos buržuazijos vadovai apie pakliuvimą Napoleono į nelaisvę, tuojaus apskelbia Francūziją respublika. Naujoji respublikos valdžia nieko nelaukus, pradėjo ginkluoties, idant pasipriešinti Prusijos armijoms, kurios jau dabar buvo užėmę pusę Francūzijos ir apsupo Paryžių, sostapilį Francūzijos. Vienok prusai pergalėjo ir Francūzija turėjo sutikti su tokiomis santaikos išlygomis, kokias prusai padavė.

Tuom tarpu Paryžiaus darbininkai ir smulkioji buržuazija, matydama tokį naujosios valdžios netikusį šeiminkavimą užru-bežiniuose dalykose, bei reakcionališką politiką rėdyje naminių reikalų, pradėjo neužsiganėdyti. Matydama tą naujoji valdžia, nusprendė nunginkuoti Paryžiaus liaudį, kuri buvo apginkluota dėl apginimo miesto laike vokiečių apgulimo. Nuginklavimas nuspresta pradėti su atėmimu artilerijos ir dėl to tikslo valdžia, atjausdama paryžiečių neužsiganėdijimą, buvo iškrausčiusi į netolimą nuo Paryžiaus miestą Versalį, slapta išsiuntė dalį kariumenės, idant pavogtų kanuoles.

Tas atsitiko 18 Kovo, 1871 metuose, taigi šįmet 18 Kovo sukako keturioliosdešimts metų nuo to didelio prietikio pradžios.

Naktį, 18 Kovo 1871 metuose, dalis valdžios kariumenės ėjo slapstydamosi link vienos tvirtovės, idant paimti iš ten kanuoles, kurios buvo už paryžiečių pinigų pagamintos dėl apginimo miesto nuo vokiečių. Valdžia manė, kad viskas išeis gerai. Bet netaip išėjo. Paryžiečiai nesnaudė: patėmiję, kad norima atimti artileriją, pakėlė triukšmą, žmonės apsiginklavo ir atmušė valdžios kariumenę. Valdžios planas nepavyko. Paryžiaus liaudis visa apsiginklavo, ir kaip vienas, nutarė pasipriešinti kiekvienam tolesniam valdžios pasikėsnimui ir apšaukė Paryžių neprigulminga komuna, iš kokių turėtų susidėti visa Francūzija. Dėl rėdymo savo reikalų išrinko Centrališkąjį Komitetą. Į tą komitetą ėjo žmonės, kuriems buvo brangi žmonių laisvė ir gerovė. Valdžia, matydama, kad su viliojimais negalės primonėti paryžiečių, pradėjo tikrą karę su Paryžiaus liaudžia. Paryžius iš vienos pusės buvo apsuptas prūsų armija, iš kitos pusės francūzų armija, kuri per ištisas šešias savaites vedė užpuolimo formoje neatleidžią kovą su paryžiečiais.

Paryžiečiai laikėsi karžygiškai, bet dėl stokos maisto jų pajėgos pradėjo silpnėti. Francūzų armija viena pati per save, be-

abejo, nebūtų įveikusi paryžiečių, bet francūzų buržuazijai pagelbą pribuvo prūsų junkerių*) valdžia, kuri neseniai pati kėlė karę su francūzais, bet kuomet liaudis sukilo, tuomet prūsų valdžia pamiršo savo pirmesni «priešą» ir pagelbėjo savo priešą užsmaugti sukilusią liaudį, apsupant Paryžių savo armija ir neprileidžiant jokios pagelbos sukilėliams. Tokiu būdu prūsų smaugtas per prūsų ir francūzų buržuaziją, t. y. turtingųjų valdžias Paryžiaus sukilimas, kurį mes vadiname Paryžiaus komuna.

Kaip jau paprastai istorija mums liūdija, valdžios, jei ji pavyksta pergalėti liaudies sukilimą, pasielgia labai žiauriai ir ramiant» sukilėlius, taip pat buvo ir su francūzų buržuazija, kaip kad ranka rankon su savo pirmesniu «priešu» — prusais, pergalėta Paryžių, siautė kaip padūkusi, maudydamosi žmonių krauju ir liepiančią sušaudyti be jokio teismo, tirinėjimo ir pasigailėjimo rus ir moteris, senus ir jaunus, senelius ir kūdikius, kaltus ir nekaltus. Buržuazija, kaip Francūzijos, taip ir kitų šalių, negant atsiatsidžiaugti, kad per ištisas savaites Paryžiaus geriausieji piliečiai kuriems brangi buvo visų žmonių gerovė, buriais buvo nužudomi. Numarinime Paryžiaus Komunos, kaip paduoda oficijališkai pažintos skaitlinės, nukentė 107.000 ypatos, iš kurių apie 30.000 tapo sušaudyta be jokio teismo, be tirinėjimo. Po «numarinimo» prasidėjo žiauri reakcija. Kiekvienas, kuris tik išsitarė ką apie valdžios blogumą, tapo išsiųstas iš Francūzijos. Taip baigė Paryžiaus Komuna, kurios numarinimas yra vienas iš kraupiausių ir žiauriausių, kokių tik visa žmonijos istorija yra užrašiusi davusi.

Paryžiaus Komuna, kurią sutvėrė Paryžiaus gyventojai, daugiausiai buvo darbininkai, visai nebuvo socialistiška, kad tankiai primeta darbininkų klesos priešai ir muilintojai darbininkams akių. Tiesa, į jos valdybą, kuri vadinosi Centrališkasis Komitetas, ėjo keletas socialistų atstovų, bet socialistų mažuma tame komitete. Nors Paryžiaus Komuna nebuvo socialistiška, vienok ji parodė pasauliui, kad darbininkai gali rėdyti savo reikalus. Taipgi parodė plačiam pasauliui, kad ten, žmonija pati paima dalykų rėdymą į savo rankas, išnyksta šios galybės netikusieji apsirėškimai: vagystė, plėšimas, tuovavimas ir t. p., ką buržuazijos valdžios negali išnaikinti, rint, kad dėl tų negeistinių apsirėškimų panaikinimo jos armijas policistų, gaujas šnipų ir t. p. draugijos dykaduonių.

Paryžiaus Komuna, kaip tokią, nors jau seniai užsmaugta mažai telikę žmonių, kurie pergyveno tas baisias dienas, vienok dar tebegyvoja ir gyvuos susipratusių darbininkų atmintyje. Paryžiaus Komuna dėl susipratusių darbininkų bus simbolis už laisvę, buržuazijai gi — baimės šmėkla. Paryžiaus Komuna bus darbininkams lekcija, kad buržuazija nesigaili darbininkų kraujo, kuomet jai reikia apginti savo teises. Paryžiaus Komuna bus darbininkams yra pažadinimu, kad jie turi vesti neatleidžią kovą už savo teises, iki nepanaikys šį surėdymą, kuris panaudoja darbininkus pajėgas, idant per išnaudojimą darbininkų klesos, saujaletį galėtų gerai gyventi. Ir todėl Paryžiaus Komuna liks ant visų darbininkų atmintyje.

Šios keturioliosdešimts metinės sukaktuvės, to taip daugiančio proletarijato kovoje prietikio, sukelia mumyse daug pajėgų ir norą darbuoties dėl žmonijos išsiliuosavimo iš šio neturėdymo. Ir ištikro, mūsų viltis daug tvirtesnė lieka, kuomet mes pažvelgiame į tą didelį progresą, kurį per keturioliosdešimts metų atliko proletarijatas. Noroms-nenoroms skverbiasi mintis, kad 18 Kovo, 1921 metuose, kuomet sukaks pusšimtis metų nuo

*) Junkeriai — taip vadinama vokiečių dvarponių atžagarelių, kuri nori, kad kuodaugiausiai turėtų tiesų dvarponių, o kuomažiausiai neturtėlių klesai.

mo Paryžiaus Komunos, ar tik susipratusių darbininkai nebus panaikinę vienoje arba kitoje šalyje netikusį surėdymą. Gal žė dešimts metų vienoje ir kitoje šalyje proletarijatas bus iškovęs sau tą amžinai teisingą teisę, kad darbininkas pats turi tarti apie savo dalykus, kurie tuomet bus ir visos šalies dalykai. Šiomet milijonai susipratusių darbininkų paminėjo keturioliosdešimts metinį jubiliejų Paryžiaus Komunos, bet už dešimts metų šimtai milijonų pavaikščios tu paties atsitikimo penkiosdešimts metinį jubiliejų. Ir reikime drąsiai vilti, kad toli prieš šventimą 100 metinio jubilieus Paryžiaus Komunos, proletarijatas bus nušlavęs nuo žemės viršio tąs nedorybes, neteisības, skurdą ir nelaimes, kurios dar slėgia visą žmoniją ir sulaiko progreso ėjimą pirmyn! Turėme vilti, kad švenčiant 100 metinį jubiliejų Paryžiaus Komunos, so pasaulio proletarijatas bus tame draugijos istorijos bėgio laipijėje, kad apie kapitalizmo surėdymą ir jo piktus apsirėiškimus, lėbės kaipo apie surėdymą, kuris kada tai pirmiau egzistavo, tų p kad mēs dabar kalbame apie feodalizmo laikus.

Kada draugijos nariai kalbės, kad kapitalizmas, tai praeytje vės surėdymas, ir todėl lieka tik istorišku faktu, tada draugija s tame surėdyme, dėlei kurio mēs susipratę darbininkai šiandien ečiame ir agituojame nesuspatusius darbininkų klesos narius, ant atsiekiant tą surėdymą — *socijalizmą*. Todėl, tegul paminėjis Paryžiaus Komunos ir jos kovojusių bei žuvusių dėl žmonijos ovės narių, neduoda mums pamiršti, kad mūsų augščiausia ir rblausia užduotis yra, prisirengti prie kovos dėl įėjimo gerovės bininkų klesai ir podraug visai žmonijai. Taipgi tegul primemums, kad mēs be perstojo turime visur ir visada apginti bininkų reikalus ir pirm atsiekimo to mūsų augščiausiojo siejima, ginkime jų reikalus visur ir visada, o kada darbininkai susipratę, tada nieks nesulaikys draugijos nuo įėjimo į būsiansurėdymą — *socijalizmą, visos žmonijos Federaciją!*

L. F. d' M. — R.

Socijalizmo trupiniai, kuriuos kiekvienas turi žinoti.

IV. Ar socijalizmas panaikins religiją?

Nemazai šiandien per dvasiškiją yra išekvojama laiko kiejų, idant įkalbėti savo pasekėjams, jog socijalizmas kinšias religiją. Už tai socijalizmo pradžia reiškianti giją religijos. Tokia pasaka, suprantama, per kunigus kvojama žmonėms: tik todėl, idant atbaidyti žmones nuo kmo kę—nors apie socijalizmą. Tokis užmetimas ant sozmo yra neteisingas. Socijalizmas nieko bendro neturi gija, kuri yra kiekvieno žmogaus privatiškas dalykas. alizmui tiek rūpės apie religiją, kiek kad ar žmogus dėvi m: ar baltoms drapanomis. Pavyz lin, šiandien Jung-Valstijų valdžia nedaro jokio išėmimo su savo piliečiais, imami į valdiškas taraystes (civil service), taip ir soci- o laikuose nė vienas niekuomi nebus aprubežiuojamas jis garbins sau dievą su barzda arba be barzdos, bei ti- buvimą arba nebuvimą dievo su velniu ir tam panašias as. Bet, beabejo, sušuks visi kunigai: «socijalizmas jau kritikuoja be pasigailėjimo kunigus, o kuomet ateis so- mo laikai, tai jau ir pačiai religijai bus galas!» Ant to e kunigeliams ir visiems kitiems dvasiškiems tėveliams, inti, jog kunigai nėra religija, ir todėl nurodymas ku- egerių darbų suvis nėra griovimas religijos, o tik kriti-

ka kunigų negerų darbų.

Negalima praleisti pro ausis nepatėmijus to, kad socija- lizmo laikuose žmonija budama kur—kas apšviestesne negu šiandien, nepraleis nekritikavus vieną arba kitą religijos dog- mos teisingumą. Bet kritikavimo negali išvengti, ir pagalios, jo nesibijo tikras religijos palaikytojas, kuris persitikrins apie savo religijos dogmų teisingumą. Kritikos bijosi tiktai tie, kuri žino, kad jų religija yra neteisinga, veidmaininga ir klaidinanti. Taigi, suprantama, kad religijos, kurios savo dogmose yra veidmainingos, turės žlugti, nes jos negaus sau pasekėjų tarpe apšviestų žmonių, kurie patėmiję veidmainys- tę, atsitrauks nuo tokių religijų su pasibjaurėjimu.

Jeigu kas netiki, kad socijalistai negriauna religiją, tai tegul pasižiuri į socijalistų programą, kur aiškiai pasakya, kad tikėjimas kiekvieno — privatiškas dalykas. Ir ištikro, bu- siančiame draugijos surėdyme nė viena religija neturės jokios pirmininkystės ir jokia religija nebus niekame aprubežiuota, kaip kad dabar yra tulose viešpatystėse su tulomis religijo- mis. Pavyzdin, Rusijoje aprubežiuojam evangelistų, katali- kų ir kt. tikėjimai, apart stačiatikių. Socijalizmo laikuose jokios religijos bažnyčia neturės nieko bendro su šalies žmo- nių rėdymu bei valdžia, kaip kad tas yra šiandien Jungtinė- se Valstijose, Francuzijoje ir kitose šalyse, kur bažnyčia ats- kirta nuo šalies rėdymo mašinerijos. Bažnyčia ir visos kitos religiškos įstaigos bus užlaikomos ne per šalies valdžią, bet per tuos žmones, kurie reikalauja tos įstaigos.

Jeigu jau pažirėtume šiandien, kaip daleidžiama kiekvie- nam žmogui savo religijos pareigas išpildyti, tad galėtume pasakyti, kad tik dabar yra liekanos tos gadynės, kuomet žmogus negalėjo kitaip melsti dievo, vien tik kaip bažnyčia paliepdavo. Tas pats neseniai buvo dar ir Rusijoj, kur buvo užginta tulų tikėjimų pasekėjams išpildyti savo religiškas pa- reigas, nes ten už teisingiausį tikėjimą skaitė stačiatikių, ku- ri valdžia rėmė ir teberemia visomis pajegomis.

Negeriau stovi tikėjimo dalykai Jung. Valstijoje, kur dėl bažnyčių arba kitokių religiškų įstaigų užlaikymo milio- nieriai aukauja dideles sumas. Nereik manyti, kad jie au- kauja iš didelio noro įeiti į dangaus karalystę. Suvis ne, — aukauja, idant p a s i r o d y t i žmonėms, jog ir jie duoda dėl bažnyčios, o svarbiausia tas, kad bažnyčios šiandien yra panaudojama kaip įrankis darbininkų klesos klaidinimui. Juk kunigas šiandien, vietoj užstoti darbininkus, užstoja tur- tinguosius. Šiandien kiltieji Kristaus įsakymai: «mylėk ar- timą savo kaip save» arba «daryk savo artimui taip, kaip nori idant tau darytų» — yra mindžiojami per kunigus. Kodėl taip kunigai daro? Nagi, todėl, kad jie žiuri į tai, iš ko duo- ną valgo, kad jeigu kunigas šiandien pasakytų teisybę, tai netektų kunigo vietos. Nustoti vietos, reiškia: netekti duo- nos. Netekti duonos, reiškia — badauti. Ot čia mēs ran- dame, kodėl dvasiškija neišdrįsta sakyti teisybę, nors ir mato. Taigi šioje ganynėje kunigai, kurie ir ištikro norėtų tarnauti savo parapijonams, kaipo jų švietėjai ir gyvenimo klausimų aiškintojai, vienok tokiais buti negali, jeigu nenori prastoti savo vietos, kas reiškia sunaikinimą savo gero gyvenimo. So-

cijalizmo laikuose to nebus. Kunigus užlaikys, kaip jau sakiau, tiksliai tie, kurie jų reikalaus, o ne piniguočiai ir liaudies išnaudotojai, per ką kunigas drąsiai galės sakyti tą, kas yra teisybė ir už tokį pasakymą jam nereikės bijoties, kad kas neatimtų iš jo duoną, kaip tas šiandien padaromą su tokiais kunigais.

Nuo išvystymo žmonėse tikrų religišku jausmų sulaiko vien tik kapitalizmas, kur kunigas turi pasakyti tokį pamokslą savo parapijonams, kokis bus tinkamas mamoni, o ne teisybei ir liaudžiai. Socijalizmo laikuose to nebus, kad kunigas turėtų kalbėti melus. Socijalizmo laikuose kiekviena religija, kuri išlaikys kritiką, galės plėtotis kur-kas geriau negu šiandien, kada aukso dievaitis diktuoja, kaip žmonės turi melstis ir tt. Socijalizmo laikuose tikrai bus realizuojamas gyvenimas seniai per dvasišką veidmainingai ir šventvagiškai skelbiamas Kristaus prisakymas: «daryk savo artimui taip, kaip nori idant tau darytų». Socijalizmas suteiks palaimą kiekvienam tikrai religiškam žmogui, tikinčiam į minėtą augstą ir kiltą Kristaus įsakymą, bet «sudna diena» bus dėl tų religijų, kurios neišlaikys mokslinės ir sveikos kritikos.

(T.B.)

L.F. d' M.=R.

Žmonijos tikejimas.

Pagal W.E.P.Friench. Suletuvino L.L. Mikalauckas.

Socijalizmas yra žmonijos tikėjimas. Buvo pradėtas vilti, užmanytas meilėje artimo ir gimės garbėje. Buvo augintas plenu teisybės, suvystytas vystykluose teisingumo, suplėtos lopšyje lygybės, šviestas ir šildytas amžina ugnim darvoksnio laisvės. Buvo pranašautas praecityje, yra užpildymu dabartyje ir bus garbe garbios ateities.

Socijalizmas yra «credo» teisingos nuomonės, malda duosnios širdies, įsakymas geradėjingos dvasios.

Socijalizmas yra meilė ir meilė yra dievas ir išpildymas įstatymų.

Socijalizmas yra teorija ir praktika humanizmo (žmoniškumo) santikių, ir mūsų būvio.

Socijalizmas yra mokslas abelnos visuomeniškos gerovės, bendro turto ir daila laisvavalingos kooperacijos, — įstatymai evoliucijos, pritaikinti prie bendrijos. Rezoliucija teisingos politiškos ekonomijos; lukestis, troškimas, reikalavimas ko geresnio, kiltensio ir šventesnio.

Socijalizmas yra gyvuojanti spēka, žengianti pirmyn ir augstyn, ir jo moto yra «pirmyn».

Socijalizmas yra progresas iš blogo į gerą, iš nedatekliaus į gausą, iš sielvarto į linksmybę, iš žiaurumo į maloningumą, iš apsisostojimo į judėjimą, iš neapkentimo į meilę, iš neužsitikėjimo į pasitikėjimą ir iš begyvumo į gyvybę ir veikimą.

Socijalizmas yra išaugimas iš neteisumo į teisumą, iš neteisybės į teisybę, iš paikstės į išmintingumą, iš prigavystės į teisingumą, iš klastos į dailą mokslo ir iš prastumo į gražybę.

Socijalizmas yra amerikizmas mintyse išteigėjų respublikos, nes iš naujo patvirtina pilnesnėje formoje apskelbimą nepriklausomybės, tvirtinantis, kad visi: vaikai, moteris ir vyrai yra ir visados turi būti laisvais ir teisėse lygiais.

Socijalizmas yra antiteza autokratijos ir apoteza demokrati-

jos; išsirpęs vaisius demokratijos; «socijališka respublika vyrų, moterų ir vaikų».

Socijalizmas yra didžiausias ir augščiausias patrijotizmas, apimantis visą pasaulį, laikantis gerovę genčių virš įsisenėjusių piktumų ir didelių neapkantų, godulystės arba ambicijos valdono, kunigo arba politikieriaus, bet gatavas ir noris kovoti iki paskutinio apgimui savo šalies ar pagelbstant by kokią kitą šalį, kovojančią prieš neteisumą, žiaurumą ir prispaudimą. Negacija (likimas) tautos ir asmens bendrumas prigulėjimo nuo kits-kito (interdependencija) ir solidariskumas visos žmonijos. Tiki, kad ginčai tarp tautų ir asmenų gali būti garbingai sutaukinti be žmogžudysčių ir pripažįsta, kad karė yra išteisinama trijose aplinkybėse: apginimas liuosybės, atėmimas išplėtos liuosybės ir gelbėjimas aukų tyranijos.

Socijalizmas yra progresas. Pasikėlimas žmonijos virš pinigų žmogaus virš turto ir žmonijos virš humbugo ir veidmainystės. Socijališkas pakilimas iš tamsybės į šviestą. Nepripažinimas evangelijos igijimo per pelną, tvirtinimas evangelijos davimo. Kapas sudarkytos korporacijos ir kapas pagadyto saumylstės kūno, prisikėlimas ir nemarus gyvenimas spindančios dvasios altruizmo (meilės artimo).

Socijalizmas yra progresas, progresas, progresas ir amžinas progresas iš nakties į dieną, iš ukanos į saulėsšviestą, iš nežinystės į pažintį mokslo, iš baimės į viltį, iš konservatizmo miego į pakilimo minties, iš reakcijos letargo į amžiną iškilmingumą veikimo ir tvėrimo, iš beprotiškos asmeniškios kompeticijos (veržymosi) į sveiką ir protingą kolektyviškios spēkos sutaiką, iš niekšiško, vagliško komercijalizmo į didelę geraširdę kooperaciją, iš piktadarystės į nepopolizacijos prasikaltimo į visuomeniška-kolektyvišką komuniją, iš pavydo į lenktyniavimą, iš nedorybės į abišališką ir švelnų supratimą, iš klampynės skurdo, prie saulės bučiuojamų to šiaurių visavietinės gerovės, iš žemumo prie idealo, iš pragmatizmo viešpatavimo į dangiškają valstiją.

Socijalizmas yra evoliucija žmogiškos veislės iš kanibalizmo į nuožmybės ir broliškumą ir filantropiją, iš kiauliškos begėdystės į iškilmingą dieviškumą.

Socijalizmas yra karalystė teisumo, kur mažutėliai vaikai gali liuosuoti nuo darbo, nežinystės, alkanumo ir išnaudojimo, bus apginami su meilingu rupešiu mokslauėje ir žaislavietėse į sveiką linksnius ir naudingus draugijos narius; kur moteris paliuosuoti nuo gėdingumo, vergystės ir nelygybės, bus liuosos valdininkė savęs ir pilnos draugės kožnoje tiesoje ir priedermėje, ir kur vyras neturinti ant savęs pono, linksmus ir laisvi dirbs ramiai dėl šeimynos ir savo namų, turėdami užtikrintą uždarbį, nebijodami prietojaus, neliečiami baimės, negalės ir bedarbės, nenaikinami spektiacijos, paaugštinti savo vertybė darbo, nemokanti duoklės (pažyrėjui darbo).

Socijalizmas yra komunija dailos ir išdarbystės, susituokimo gražybės su spēka gabumo, apkrikštijimas darbo — džiaugsmo. Ir nuo tų sakramentų prasidės «linksmybė darbo», «vienintelė gyvenimo» ir tiesa pagaminti ir linksminties, neperveržiama tiesa kiekvieno žmogaus — atlikti darbą, katras naudingas žmonijai ir priimtus atliekančiam.

Socijalizmas yra įstatymas ir įsakymas, priežastis ir veiksmo logika teisingo protavimo prieš neteisumą statomus įvedimus. Tėvėrimas per sudedamas dalis ir reintegraciją (suvaldymas), grieauna tą tiktai, kad pastatyti geresnį; užlaikymas energijos bendruma (koordinacija) pastangos ir reikalingumo bendro produkcijos ir benro pelno.

Socijalizmas yra abelnas supratimas ir abelnas padarus. Pripažįsta, kad išdirbėjas yra augštesnis už pagamintą dail kad sutvėrėjas valdo tvėrimą (tvarinį) ir kad (žodžiai garsaus colno) «kapitalas tėra tiktai darbo vaisius». Yra mąstymas, o aklas tikėjimas; nes užgina, kad savastis, turtas, išdirbiniai,

duktai, medega yra pamatas nacionališkos ar individuališkos gerovės. Yra faktas, ne fantazija, nes yra paremtas amžinomis teisybėmis, kad visas yra didesnis nei kaip jo dalis, kad didžiausia gerovė visiems yra labiau svarbi negu keliato savmylių išaugstinimui, ir kad galė randasi vienybėje, o ne pasidalijime. Žmogiškos gamtos žydėjimas racionališkose aplinkybėse; daržas žmonių, kur kiekviena kiekvieno augmens šaka naudojasi lygiomis privilegijomis ir malonėmis saulės, žemės ir lietaus, ir kur visi auganti daiktai yra apsergėti nuo lapinės kirmėlės-komercijos, ir pintiško amaro — godumo.

Socijalizmas yra komunija interesų dėl komunos, o ne dėl keliato ponų išdidybės. Galinė korporacija darbo, nesuardoma unija (sąryšys) smegenų ir drutumas politiškos korporacijos, galva bendrystės. Išrišimas produkcijos problemos ir atsakymas į išsidalijimo klausimą.

Socijalizmas yra filozofija privilegijos visų linksminimos. Humaniškas paveldėjimas gimtinės tiesomis spėjoje ir medegeje jo, «įstatymiškai priklausančiuose interesuose».

Socijalizmas yra «trustas žmonių dėl žmonės», trustas, kame visų turtas suvienytas, kaip triūsas suvienytų valstijų; trustas kurs pagamįs užtektinai išdirbėjams ir kaimiškiems gyventojams nedateklj; trustas, kurio sistema — teisingumas, kur algos normališki uždarbiai, sandarbininkystės industrijos ir inteligentijos, kur darbo valandos trumpiausios, užtektinos atlikimui reikalingo komunei darbo; trustas, katras niekadoms neapvogis ir ne prigaudinēs produktuotojų ir sunaudotojų; trustas atviromis durimis ir atviromis knygomis; trustas atsakas įstatymams šalies, ne paslėptinas po kliasiškai sudorotos įstatymdavystės; trustas valdomas per moteris ir vyrus augščiausio dorumo, neapipilēšiamas spekuliacijos; trustas neįieškančių sau pelno nesąžiningų bankierių, meklierių ir asekurantų; trustas nepaliečiamas pasipūtimo, nužeminimo, likvidacijos ir plėšimo; bet trustas paremtas pasitikėjimu ir tautų reikalais; trustas be koridorių inkorporuoto rodininko papirkėjistės ir sugedusios įtekmės biržos; be alyvinių šventųjų, be asekuracijos flantropijos angelų, be pakuotojų nuodų, be karalių ir prezidentų vagysčių; trustas rėdomas ir valdomas dėl naudos žmonių, ne dėl kapitalo; «trustas nešantis labą ne tūliems, bet gerovę ir išteklių visiems»; trustas apsaugojantis gyvybę, laisvę ir jieškojimą laimės kiekvienam vaikui ir suaugusiam; trustas liuosnoringai pasiskiriantis surinktinį darbą, priimantis nuo kiekvieno pagal ano išgalę pagamintą darbo dalį, ir suteiks kiekvienam atlyginimą sulyg jo reikalavimo ir užpelno; trustas, gvarantuojantis kiekvienam privilegiją dirbti ir žaisti, mislyti, galvoti užtikrintu kiekvienam liuoslaikiu dėl augščiausio individuališko išsivystymo; trustas, kurio urėdinkai yra tarnais žmonijos, pildanti žmonijos norus ir apmokami įstatymais; trustas, kurs padaro iš pavargusio, skurdo supudyto seno svieto pritrinkamą laisvo ir civilizuoto žmogaus gyvenimui valstiją, liuosą nuo apgaudinētojų, nuo jų tyranijos, — valstiją laimės, teisybės ir bendrystės.

Socijalizmas yra kolektyviška išdirbystė ir suvartojimas visų gamtiškų turtų ir pramantų atsakančių progų (prisitaikymų); kur naudingi dėl pagerinimo sumanymai nereikalaus būt slepiami dėl ypatingo pasipelnijimo vilčių. Komunistiškas, demokratiškas valdymas didžiausių produkcijos įrankių, išdalijimas, mainas ir komunikacija per publikai tarnaujančių, žmonėms prigulēnčių korporacijų, valdybas, susidedančias iš publikos išrinktų žmonių (kurių algos ir įgaliojimas tarnystėje bus sutaisyti įstatymais ne per juos pačius); apsauga per nurodytą legislatūrą ir proporcionališką reprezentavimą; apsauga nuo visokių korupejų per referendumą ir atšaukimo teisę. Valdžia pagal reikalavimą, nurodymą visų žmonių kokios-nors atskiros šalies tur tiesą šeiminkauti ir tvarkyti visuomeniškus reikalus; tie valdininkai ar tvarkytojai atmiš, kad nukrypimas nuo duoto jiems įgaliojimo negalima bus paslėpti

užkeno-nors pečių, bet atsakyti prieš visuomenę prasišalinimu nuo pavestios vietos. Ta valdžia susidēs iš tarnaujančiųjų, o ne valdininkaujančiųjų, įsipirkusių į valdviets politikierių dėl pasipelnymo ir karijeros; iš atsakančių už savo tarnystę žmonių, o ne iš diktatorių, sauvalių biurokratų. Uždavinia tos valdžios bus pridabojimas teisingystės, visuomeniškos ir ypatingos gerovės, laisvės, laimės ir visų bendro turto.

Socijalizmas yra augščiausiu demokratijos laipsniu, užtikrinančiu individuališką kiekvieno draugijos nario pilną išsivystymą, o per komunizmą vedantis prie augščiausio materijališko būvio, kultūros ir civilizacijos laipsnio visą draugiją; per sandarą solidariškumą ir internacionalizmą — visą žmoniją prie laimės, santalkos, brolystės ir meilės. Socijalizmas, užtikrinamas kiekvienam draugijos nariui materijališką būvį, mokslą ir ganėtiną liuosą laiką, suteiks progą kiekvienam išlavinti tuos savo gabumus, prie ko kas tur palinkimą; kiekviens lavins tuos savo talentus, kuriuos gerbia civilizuota laisva žmonija. Nieks niekam nedraus svajoti apie tobulesnį, ideališkesnį gyvenimą — tirinėti ir gyventi visas mokslo šakas, kokios žinomos ir kokios dar bus atidengtos, neišskiriant ir anarchijos filozofijos su teorijomis Morriso ir Tolstojaus.

Socijalizmas yra apskelbimu išliuosavimo visiems, kas dirba ir kas jaučiasi algos vergu.

Socijalizmas yra tiesų lygybė, vienodos rankos telysė, bešališkas trūsos vaisių išdalijimas.

Socijalizmas yra priešnuodis vaistas žmonijos kentėjimuose.

Socijalizmas yra laisvė iki mažiausių smulkmenų.

Socijalizmas yra ištikimystė ir išganymas.

Socijalizmas yra tikėjimas humanizmu.

Socijalizmas yra dievystės trajibė: meilė, teisingystė ir teisybė.

Socijalizmas yra evangelija žmonijos atlyginimo už nežmoniškumą žmogaus žmogui.

Socijalizmas yra visų laisvė, lygybė, solidariškumas, sandara ir amžina laimė.

ŠIS BEI TAS.

Lašas.

Mainieriai.

(Manologas.)

Jau net mane baimė ima, pamislijus, kad turbut ir mirt prisieis tose mainose! O tik pamislyk, žmogau, kiek tų nelaimių kasdien mainose atsitinka; įmetė tuve lyg į bedugnį šulinį ir tu žmogau, ten dirbk tamsoje, nuodingose dujose, dulkėse ir dumuose. Štai tik neapsiziurai, o jau ir guli prislėgtas kalnu baisesių akmenų!... Tai nieko, bet kad prislėgia tik rankas ar kojas, tad žiurėk išvertęs akis, kaip visos lubos ant tavęs griuva ir mirk iš baimės. Arba dirbi sau nieko nesitikėdamas, o čia antsyk užtelėjo ugnis, pasijunti trenktas kur į pasienį nematoma baisia jiega, iš visų pusių apsiaučia liepsna ir tu spirgėk gyvas pragare!...

Tai gi ir gabena kasdien iš to pragaro negyvus, iškeptus be ranku, be kojų, vienus nors dar cielus, bet kitus— tai tik šmotus kruvinos mėsos, kad ir nežinai ar tai buvo pažįstamas ar, dievai žino, kokio gyvuno mėsos šmotai...

O bet sako, kad mainieriams gerai ant svieto gyventi, nes daug užsidirba, nieks tiek neprageria, kiek mainieriai. Bandyk pasakyti, kad už tat ir ligonbučiuose ir kalėjimuose mainierių daugiausiai, tai ir atkirs tau kaip kirviu: O ko tie

latrai taip daug geria, paskui mušasi, už tat tur ir bausmę gauti...

Sunkus mainieriaus gyvenimas, nieks jam neužuojaučia, nieks nepaguodžia... Sako, negerk. O kad pamėgintų nors vieną dieną padirbėti mainose, prisigertų dulkių ir gazų, pamatytų baisenybes mainieriaus buvio, tai kasžin ar nesakytų: — O gi kam man sau pavydėti, kad mane gal ryt akmuo prislėgs ar ugnis suspirgys gyvą... Gerai tiems negerti, kurie sau lengvai sveikam ore dirba, gardžiai pavalgo... Dabar tu, žmogau, prisigeri per dieną dulkių, pareini gyvas namon, gauni druskos perėstos iki gyvam kaului mėsos— rukyto kumpio, kuris gaspadiniai lengviausiai pataisyti ant stalo, tai nors ir lok žiurėdamas į vandenį... Paklaus: gal «misiuk» virėte župės, tai ir gausi:— Ana ve, ką čia tą župę virsi, geriau alaus «dinerkė» užfandyk, tai ir aš kokį stikliuką išgersiu...

Tai mat ir negerk tu žmogau!

Juk ir gaspadinė alų mėgsta...

Hm... (pakelia koją ir žiuri į čebatą) Nedyvai, kad mainieris nerangus kaip rudenį jautis iš jungo paleistas... Tiktai pažiūrėkite į tuos jo batus!— po dvylika svarų vienas! Jau kad prikala, tai prikala tas šiaučius tų cvekų į tuos batus be galo, be krašto. Mat mainieris prie sunkenybių, sako pripratęs,— o kiti da sako, kad mainieriaus lengvas gyvenimas! Lengvas (juokdamasis)— kad jiems taip lengva būtų šnekėti!

Ant velykų sueis septyniolika metų ir tris savaitės kaip esu Amerike, ir vis sunkiai mainose dirbu... Bet paklausk ar turiu nors supuvusių septyniolika centų!...

Šiandien norėjau nusipirkti naują kepurę, kad ir ant tįjatro nebutų gėda ateiti. Bet pasižiūrėjus į mašnelę, pasirodo, kad apmokėjus už kvatierą ir maistą, liko vos doleris ir penkiolika centų! Ką tu čia kepurę pirksi, kad ji kaštuoja du ar tris daleriai...

O sakysite mažai prisipraktavau ir prisidirbau! Štai rankos! (rodo delnus) Nė pas ariamąjį jautį sprandas nuo jungo labiau neužtrintas. Vienų puslių... Arba kaip nelyginant šio bato (rodo batą) padas. O bet tankiai kraujas ir iš jų tėka. Ir visos rankos anglių sukaptos (pasmaukia rankovę augšty). Štai mėlyni randai, tarsi dažais nutepti, o vis tai ir kraujo lašų nemažai nutekėjo sykiu su prakaitu ir paliko nudažytą kuną... Taipgi ir kita ranka tokia pat (parodo).

Daugelis vadina mane kreivanosiu, tarsi lyg aš bučiau gimęs su kreiva nose. (Išsitraukia mažą veidrodėlį iš kelninių kišenius ir pasižiuri). Bjauru pasižiūrėti; visa burna sumarginta lyg velykų kiaušinis. O vis ir tas be kraujo nutekėjimo neatsi buvo... Ir nosį sukrevino anglies aštrus šmotas! Dieve tu brangus, kiek tai kraujo išlieta, nedyvai, kad ir išblyškusių pasilieki. (Susijudinęs šluostosi galu rankovės ašaras). Parašiau ir tėvui gromatoj apie savo nosį, tai sako ko' nenumirė beverkdamas... Turbut žino, kad kitos tokios didelės nosies man jau negalės suteikti... verkia jis, bet verkiau ir aš, kad tiek kraujo su prakaitu išliejau, o net

kepurės negaliu nusipirkti, kad bile kas latru, peštuku nepavadintų... Dabar pamato, sudaužytą, skylėtą (nusiima ir ištaiso įlinkimus lyg norėdamas skyles užglostyti) tai ir sako tau: razbaininke, apsidaužęs kaip bomas... Bomas neženklina tą buomą, kuriuo akmenis varto, bet valkatą... Na, mat aš valkata, nors nė viną dieną dykas nesivalchiojau iš savo liuosu noro ar tinginystės...

Rods, anais metais beveik visą vasarą reikėjo po kalnus valkiotis, kad uogomis maitintis, nes mainas uždarė ir reikėjo likti be uždarbio ir be maisto... Gal kiti ejo vogti duonos ir pateko į kalėjimą, bet aš bijodamasis kalėjimo, turėjau valkiotis po girias ir mėlynėmis misti. Vos—vos nenudvėsau, bet sulaukiau darbų prasidėjimo. Paskyriau «bosui» iš savo uždarbio dalį, tai ir vėl darbą gavau ir dirbu, dievui dėkui, kaip doras žmogus. Dirbu, bet tegul šimts pyptių paima tą darbą. Per dienų dienas krauk milžiniškus akmenis į karus! O vis da ir mainieris šaukia:— pasiskubinkit, vyručiai, pasiskubinkit!... Ir skubini, net kaulai braška ir riemuose pradeda pjauti... O reik sustatyti šulai, tai net akis iš kaktos laukan verčiasi. Sykį bekeliant vieną šulą— o vyruti per ilgą laiką purvyne gulėjusį, išmirkęs ir apie trijų pėdų storas,— tai ir galvojome, kaip čia jį užnešus ant kalno. Mainierys ir sako:— Na vyručiai, tik griebkime visi, o gal ir pakelsime. Aš greit pasismaukęs augštin buksvas ir spjovęs į delnus, kaip griebsiu, sušukęs: Na, visi!— bet, vyruti, tik brinkt ant žemės, nė Jėzus—Marija nesurikęs ir abiems rankoms pasistvėriau už vidurių. Mislįjau— pilvas truko. Rąstas ką tik neužsirito ant manęs, bet jų manyta, kad ant manęs užsirito ir jie greitai puolėsi rist šalin, kol nepamatė, kad aš spardau si. Pribėgę klausia, kas tau— aš sakau: pilvas truko, jie juokiasi visi.— Diržas truko, diržas, tik diržas— šaukia besijuokdami. Apsičipinėjau atsikėles,— taip tikrai tik diržas... Dievui dėkui...

Atsidusęs pamislįjau: Ak, kad tik dievas duotų sveikatą, užsidirbsiu ant kelio— tiek jų visi mane čia tebematysite!

«Bosas», kuriam pažadėjau da daugiau duoti iš savo uždarbio, gerai išsiderėjęs davė man brustą. Na, žinoma buti mainieriu, o ne «leberiu», kur—kas geriau. Žmogus tuoj kitokį vardą gauni; o ir ant savęs pono neturi; jau tau nesakys: na greičiau, greičiau, pasiskubink... Rods, skubini ir mainieriu badamas, jei skubini, tai bent nors savo naudai, nes daugiau anglies iškasi, daugiau ir pinigų gauni. Skubini, nors visos gįslos dreba, bet dinamitui ar parakui išplėšus užtaisytą skylę, nors pilna dumų, eini, kad kybančias uolas apdaužyt, nežinai, kad ant galvos kibancią plytą pajudinus, gal visos lubos ant tavęs užgriuoti. Vienok reik atminti, kad bijodamas nieko nepelnysi.

Išdirbau dvi savaites, gavau trisdešimts dolerių! Kągi nedirbsi ir žiurėsi į baimę. Ot ir dasidirbsiu šimtą dolerių ir į seną kraują važiuosiu!

Dirbu toliaus; ir štai vieną sykį belyginant «bruste» sienas, tik šust ant manęs visa kruva akmenų ir anglių šmotų! Nesuспėjau atšokti, o jau kojos prispaustos ir aš guliu augš-

tieninkas. Sušukau: «bodyte» gelbėk! Bet «leberiai» sako: baisu eiti, griuva!...

Nežinau kaip mane ištraukė, bet ilgai turėjau gulėti «oš-pitolė» kol išgijo sutrinti kojų kaulai. Sučėdinti mano skatikai nuėjo į daktarų kišenių, o aš vėl be nieko likau. Ir kągi daryti?— vėl reik eiti. Dirbu, bet jau pajiegos sumažėjo...

Sykį pareinu namon iš mainų, o tai buvo po «pėdeis»;— ištroškęs užėjau į karčiamą stiklą alaus išsigerti. Žiuriu ten apsidė stala Maikis, Pyteris, Čalis ir Baltrų Juozas, ir traukia «einikį». Saliunininkas pripylęs stikla alaus, sako man: Kas gero Džianai?— šiandien bene pėdė?— Taip, sakau jam, šluostydamas suodinu delnu alaus putas nuo usų. O jis tuoj— o tai užfundyk!... Pyteris dalydamas kazyras sako:— Ar nenori giliuko pamėginti?— Aš sau ir pamislįjau: darbu vargiai ką pelnysi, pirma nudvėsi, negu susirinksi tiek pinigų, kad galima būtų sužrįsti į kraują. Nagi reik pamėginti. Duok—šių, sakau!... Traukiu— nieko! Pralošiau, gaila už dirbto skatiko, reik stsigrajinti. Traukiu, ir vėl pralošiau!... Dievuli, statau viską, kiek turiu, bet atverčiu kazyras— nuplėškėjo!...

O jūs vagys, apgavikai, apgavote mane, surikau gailesties ir piktumo paimtas. O kad jie visi šoks, net ir saliunininkas iš užbarės su gumine, švino prileista «paipa» iššoko ir man ausjse pradėjo spengti, o akšje žaibuot... Pradėjo mušt, tąsyt, ir įmetė į vežimą nuvezė...

Guliu besivartydamas ir bekeikdamas gaspadinę, kad lova nepaklota ir taip kieta... Štai jaučiu, kad kastoks daužo man į padus ir sako: E! Džian, gerap, gerap!... Kokių tau velnių reik, eik sau, šiandien į darbą neeisiu, ba labai galvą skauda. Mislįjau, kad tai gaspadinė kutena padus, keldama, bet perpykęs pašokau, kad užgavo dručiai su lazda per koją ir norėjau surikti, bet žiuriu, o čia policmonas su savo lazda mane kelia!...

Kur aš? Kąs čia? Nugi aš cipėj! Dėl dievo švento, už ką? Žegnojasi (žegnojasi nusteberis ir besidairydamas). O policmonas, pagriebęs už peties ir kratydamas sako: Dont bi full!... Ir nuvedė pas skvajarą, kur radau jau sėdint saliunininką, Pyterį, Maikį, Čalį ir daug kitų, kurių nė nepažįstu.

«A jūs rakaliai, vagys, plėšikai!— sušukau. Dabar aš jums parodysiu. Ponas skvajeriu, jie mane apvogė!... Bet kur tau klausys kas. Matyt ir skvajeras jau pasidalino mano pinigais ir sako, kad aš užsipluočiau ant jų ir norėjau juos užmušt, todėl turiu eiti į «dželą» iki provai, jeigu neturiu pinigų išsipirkti!...»

Dieve mano!— tris mėnesius išvargau kalėjime! O už ką?... Sako, kad buvau tamsus ir durnas... Gal but. Bet (susijudinęs šluostosi ašaras) kodėl juokiatės, jeigu žinot, kad tik durnas juokiasi iš to, kas išmintingąjį žmogų verčia apsi-vertkti!... Juokiatės gal dėlto, kad aš verkiu ant savo liudno, baisaus gyvenimo, nes nepamąstote, kodėl milijonų žmonių gyvenimas toks pat, kaip mano!...

Ka rašo lietuviu laikraščiai.

«Draugas» N15 pasisakęs esąs «Kovos», «Keleivio», «D. V.» ir kitų pirmeiviškų laikraščių priverstas šį-tą pasakyti apie garsųjį Čenstakavos vienuolių skandalą, «pasako» ir taip trumpai (klerikalams opus toks dalyko gvildenymas) perbėga jį, kad aiškiai matosi, jog tas pasakymas yra priverstinas, net ant galo, kartojant lenkų klerikalų išteisinimus vienuolių niekšystės, lyg slogą nuo savęs numetęs, sušunka: tai caro valdzios kaltė, kad tokia piktadarystė įvyko, nes Mocochas buvo atsiųstas Čenstakavos vienuolynan kaipo šnipas, veikęs kaipo caro įrankis.

Visai nemanome užginti to fakto, kad Mocochas buvo šnipu, nes juk ir garsusis, lenkų patrijotų į padanges iškeltas didvyris Kordeckis, kurį ir lietuvių tuli patrijotai stengėsi prisisivinti kaipo lietuviško kilimo, kaip dabar pasirodė iš archyvų, buvo lenkų tautos pardaviku, o gynęs nuo švedų vienuolyną vien dėl to, kad apginti jame sukrautus turtus ir paslaptis. Visai neįstabu, kad ir Mocochas negeresniu buvo. Tik keista, kad «Draugas» caro valdziai suteikia dieviškąją ypatybę— butent visąžinią «koks bus žmogaus likimas». Nejaugi caro valdzia, siųsdama Mocochą vienuolynan, kad išdavinėti lenkus, galėjo iškalno spręsti, jog ans bus svetimos moteries jaunikiu, dėl jos apiplėš «stebuklingo» paveiklo brangmenis, užmuš pasibjaurėtiniausiu budu savo brolių, ir mirštančiam su perskelta kirviu galva duos paskutinį patepimą ir griekų atleidimą!...

Nežiurint klerikalų visokių pastangų, kad sudrumsti žmonių protus, kasyk aiškiau ir tvirčiau pasirodo t e i s y b ė, apie kurią seniai žinoma, kad Damazas Mocochas yra truputį karikatūrališku, bet pilnai tipiškų kunigu. Visos kunigiškos ypatybės pas jį pasiekė savo augščiausį laipsnį. Mocochas niekšystė, juk tai pasekmė religijinio bažnytinio mokslo, kuris išdirba pas kunigus manymą, jog gali būti paleistuviais, piktadariais, plėšikais, broliųžudžiais, bet pakol tas vikas nebus išrodyta ant popieros ir vyskupas nesuspenduos, kunigas mano turįs savyje šventenybės galę ir, pats budamas didžiausiu nusidėjeliu, žmogžudžiu, gal atleisti kitam nusidėjimą ir pasiųsti «nesuteptą» į dangų.

Juk Mocochas tą aiškiai darodė: miegančiam savo broliui kirviu pusiau perskelia galvą ir mirštančiam baisyse kančiose, visai nesijausdamas nusikaltusiu, kuoramiausiai duoda paskutinį patepimo sakramentą, žmogžudys savo aukai duoda griekų atleidimą!...

Ir pagal bažnyčios mokslą tas žmogžudys-kunigas turi pilną galę atleisti žudomam nusidėjimui, nes pagal bažnytinį mokslą nužudytasis turėtų patekti pragaran dėlto, kad smaugiantis jį jo brolis-žudytojas, neišpildė bažnytinį formalškumą. Graži religijinė etika!— ką?

Ar ir už tą bažnytinio mokslo išdirbtą «dorą» galima kaltinti taipgi svietišką valdzia? Juk svietišką valdzia turinti savo rankose popiežiai, kardinolai ir vyskupai panašiai Mocochui elgdavosi: gyvus degiuo, žudė ir sykiu disponavo «amžinan gyveniman». Patįs nesiskaitė žmogžudžiais, o juk prie žmogžudysčių juos nevertė carų valdzios, bet žudė ir sy-

kiu davinėjo griekų atleidimus(!).

Beje, už inkviziciją klerikalai suverčia kaltę taipgi ant svietiškos valdžios... Mat kunigija už savo nusidėjimus paprastai— turbut dėl meilės artimo— kaltina ir žudo kitus.

* * *
«Vienybė Lietuvninkų» N12 savo peržvalgoje, turbut gelbėdama nuo «Kovos» ir «Keleivio» nulemtos SLA. pražuties, stengiasi užginčyti, kad tai yra teisybė, ką «Kel.» N10 apskelbė apie paskutinio SLA. bertainio atskaitą ir «Kova» atkartoję. Tas mat ir reiškia nulėmimą SLA. pražišties!

Bet pati «V. L.» norėdama įtarti «Kel.» ir «K.» melagiais, netur kuo paremti savo teisybės sakymo. Juk jeigu atskaita butų neužslėpta, tai beabejo ją visi matytume, o dabar, rodosi, ir pati «V. L.» jos neturi, jeigu sako: «Ar tas tiesa, ką «Keleivis» ir «Kova» rašo apie kokias ten užslėptas atskaitas, nežinia. Jei tiesa, tai kaltė yra SLA. valdyboj, o jei ne tiesa, tai tiedu laikraščiai pasilieka nebe vien demagogais, bet dar ir storesnio žodžio užsipelno». Bet kokį žodį užsipelno „V. L.“, kuri pati tos „neslepamos“ atskaitos nematydama, vadina melagiais tuos, kurie sako, jog atskaita slepiama, nes sykiu su SLA. organu jos negavo, o ir „V. L.“ tos atskaitos neturi.

Tame pačiame „V. L.“ numeryje, paminėdama Motiečiaus atsišaukimą į sąjungiečius („Kovos“ N11), kad šelpiti „Rankpelnį“, sako, kad laikraštis, kuris pučia į siaurą partvyvišką dudelę, o ne tarnauja plačiai visuomenei (!) tur to susilaukti.

Reiškia darbininkiškas laikraštis turbut plačiai visuomenei— darbininkų klesai— taip veidmainingų kaip „Vienybė Lietuvninkų“, o tada tik tarnaus plačių minių reikalams!...

* * *
«Saulė» N24, pranešdama visuomenei svarbią žinią apie Jonus sako: «Ateinančią nedėlią pripuola net keturių Jonų, o tieji yra: panedėlyje Jono pustelninko, utarninke Jono kapistano, seređoj Jono su draugais, ketverge Jono Climacuso. Visiems veliname geros sveikatos ir gero pasisekimo»... Turbut ir šventieji kai-kada susergera, jei «Saulė» jiems sveikatos linki, nes juk „Saulė“ visada teisybę sako, beabejo ir čia nemeluoja, kad ir šventieji serga ir kartais blogai jiems sekasi. Ir mat tu dabar suprask. Kunigeliai sako, kad daugjų vien laimė ir džiaugsmas, o „Saulė“ ima ir pasako teisybę, kad kaip ant žemės, taip ir danguje pilna linksmy ir liudny, gerų ir griešny, už pinigą sau vietą nusipirkusių.

Amerikonai pradeda murmėti, kad prezidentas Taftas įzeide jų inteligetiškumą, meluodamas jiems apie tikslą kariumenės sumobilizavimo.

Well, jeigu Taftas matytų, kad tas inteligetiškumas leidžia visuomenei suprasti, ką socialistai sako, Taftas nedrįstų to inteligetiškumo išjuokti.

Sesutės, jau laikas.

Sesutės jau laikas ir jumis atsibust,
Ir stojus prie darbo smarkiau tik sukrust;
Tamsybę blaškyt,
O šviesą vykdyt,
Tad žus neteisybės stabai.
Kad naktis tamsioji visai nykt pradės,
Saulėlė šviesybės tada užtekės;
Tuoj pelkės išdžius,
Visur gražu bus,
Bus linksma gyventi tikrai.
Nebus tad žudynių, nieks krauju nelies,
Iš bado beturčiai nemirs ant gatvės;
Despotai pražus,
Tyronų nebus,
Išnyks tad ir skriaudos visai.
Pražilę seneliai tad džiaugsis sūnais,
O jaunos sesutės broliais ir draugais;
Vienybė tad bus
Ir kerštai pražus,
Žydės tad brolystė tiktai.

B. Šidiškis.

Delkogi?

Dėlkogi varguolės, mes jaunos sesutės,
Slankiojam apsuode, tamos pritroškintos,
Nebėgame sveikint tekančios saulutės,
Dėlko mūs rutelės apleistos, sumintos!
Dėlkogi neskamba dainos sidabrinės
Ir neskleidžia meilės, džiaugsmo ir gyvumo!
Dėlkogi mūs jaunos ligustos krūtinės!
Dėlko jos taip pilnos skausmo ir liūdnumo!
Dėlto, kad mes vergės! po jungu vergijos
Nuolankiai kentėti ir tylėt pripratome!
Dėlto, kad krūtinėj širdis taksėt bijos,
Dėlto, kad teisybės ir šviesos nematom!
Pakelkime galvas! — Minios susispiečia,
O vėliava Laisvės ant jų plevėsuoja!
Ir vergus į krūvą gyvi balsai kviečia!
Retėžius sulaužo, vergus palinusuoja!
Dėlkogi sesutės mes galvas nunėrę,
Taip stovim, nedrįstant žengt žingsnį iš vietos!
Dėlko ir mes delną su delnu sunėrę,
Negriaujam vergijos mūs krauju aplietos!

M. Rainiūtė.

Konservatyviški «realistai», blaivai viską apkainuojanti, pradeda suprasti, kad socializmas nėra nė civilizacijos panai-kintoju, nėgi utopija.

Meksikos arcivyskupas iš Sonoros apskelbė įsakymą sukilėliams, kad mestų ginklus.

Suprantama, vyskupas tur ginti valdžią, nes ji «nuo dievo paeina», o prieš dievą kariauti, juk nuodėmė.

Solidariškumas darbininkams yra tuo, kuo kapitalisui yra kapitalas.

Senas Vincas, R. R.

JIS DINGO.

(Iš revoliucijos atsitikimu.)

Saulė kaskart kilo augštin, blaškydama migloto ryto rūkus. Rasa pradėjo nykti nuo medžių žolių ir javu. Paukšteliai suskambino savo kanklių stygas ir ta žavėjanti žmogaus sielą ir jausmus melodija skambėjo miškuose ir laukuose.

Šienpjūviai, tarsi valtėlės jūrėse, dalgiais švytuodami, plaukė iš krašto į kraštą milžiniškos lankos. Jų dalgių žvangėjimas viršijo paukščių giesmės balsus, kurie, tarsi neapsileisdami šienpjūviais, vedė smarkią kovą, kildami augštin į plačią mirgančią padangę ir daugindami savo stygų skaitlių vis daugyn ir daugyn.

Saulė pradėjo kaitinti šienpjūvius, kurie taipgi vesdami kovą su karštais saulės spinduliais, kaskart labiau įniršdami, lingavo išilgai siūbuojančia lanką. Perplaukę per tą milžinišką jūrę— susėdo ant upelio kranto, kuris vingiavo tarpkalniais, papuoštais siūbuojančiais javais ir savo vuodegą slėpė tarp žalių karklynų.

Jurgelis atsiskyres iš pulko savo draugų ir paėjęs keiliolika žingsnių, kur stovėjo augštas kalnelis papuoštas žaliais mažais ir dideliais beržais. Ten jis mato tolumoj per žaliuojančią lanką, kaskart artyn prisiartinančią Petronėlę, kurią jis taip labai mylėjo... Ji atneša jam pusrytį.

Jos geltonos kasos ir baltai raudonas veidas, tarsi saulutė atspindėjo į Jurgelio akis— jis matė joje laimę, meilę ir dorą. Ji prisitartino prie jaunikaičio, stovinčio šale žaliuojančio jauno berželio; jįsai jai taipgi atrodė vienatiniu jos draugu ir bijuno žiedų, žydėjo jos akyse, ji prisitartino prie jo ir, linksmai šypsodamosi, tarė:

— Gerą rytą, Jurgeli.

— Ačiū Petronėle.— kam taip skubini, juk aš dar neesu taip alkanas... Sėskis.

— Suprantu tamistos sotumą, nes tamista sotiniesi tik žodžiais, bet kas sliapsi tamistos sieloje!...

— Daug kas gali slėptis, bet būti visai atviru— negalima, nes niekas užuojautos nesuteiks...

— Žinau tamistos ir kitų, tamistai panašių sotumą ir darbo lengvumą, nors tamistos žodžiai skamb:— «sotus, nenuvargęs ir viskuom užsiganėdines», bet kam tai sakyti, jeigu sieloje yra priešingai!...

Tuos žodžius ištarus, Petronėlė nuleido savo mėlynas akis žemyn, veidas užraudo ir pirštais pradėjo pašioti nuo sijono pūkus. Jurgelis padėjęs puodelį į šalį, apkabino jos kaklą ir prispaudęs jos galvą prie savo krūtinės tarė:

— Tu Petronėle supranti tai, kas yra reikalinga darbininkų luomai... Bet ką daryti su ta milijonine mlnia, kuri to nesupranta ir suprasti visai nenori?

— Męs turime ją vesti prie supratimo.

— Vesti?... Lengvai tas žodelis skamba... Bet kur ir kaip vesti!...

— Ją veda:— persekiojimai, prispaudimai, varžymas laisvės, atėmimas teisių, sunkus darbas, skurdas ir badas, o didžiausiu vadovu yra mokslo knyga ir maža saujalė tokių pat skurdžių susipratusių darbininkų...

— Taip, tas man aišku, ir turiu tau Petronėle tarti ačiū už atvirumą, nes dabar nors tau galėsiu išreikšti savo giliai užkavotas, šventas ir kiltas mintis.

Norėčiau veikti dėlei darbininkų luomos, norėčiau vesti ją prie susipratimo, apšvietos ir vienybės. Bet aš žinau iškalno, kad už tai laukia manęs: kalėjimas, katorga

ar kartuvės. O man pakliuvus kalėjiman, kas tuomet liks globėju ir duonpelniu mano mylimos motinėlės?— kuri mane taip myli, kuri mane auklėjo, mokino ir maitino... Man pakliuvus į kalėjimą, jai grėsia juoda ir baisi mirtis...

— Jurgeli mielas, turėk viltį, kad už tavo triušą ir pasišventimą ta liaudis, dėl kurios tu dirbsi— gelbės tave ir tavo motiną. O jeigu pakliūsi į kalėjimą, aš aukausiu save ir gyvastį, kad tave paliuosuoti!...

— Ar nebijai to kelio?...

— Ne.

— Tvirtai sakai?

— Tvirčiausiai!

— Nebėgsi nuo to kelio, ant kurio stovi dabar?

— Niekados.

— Matai kas ten?...

— Taip.

— O kas?

— Kapinynas.

— O kas ten baltuoja ir spindi?...

— Paminklas, po kuriuom guli kovotojas už laisvę.

— Nebijai to kapo?

— Niekados... Aš vakarais laistau gėles ant jo ir tuomet tie kapinyno berželiai, tarsi šneka man: «Nenuleiskit draugai rankų!... Aš kritau kovoje, stokite mano vietoj nauji ir kovokite už savo tiesas!»...

— O ten, ar matai?

— Taip.

— O kas?

— Dūmų debesys... Ten karės laukas, ten be kaltės žudo vienas kitą ir patis žūva, palikdami tūkstančius našlaičių ir mylimųjų. Ten pasriuvusi žemė krauju. Ten vieni žūva be pėdsakos, kiti sau linksmai puotauja!

Čion teka upelis, kuriama plauja likusieji našlaičiai savo ašarotas akis ir veidus... Šitame upelyje šimtai motinų, priglaudę prie krutinių mažučius kūdikėlius, prausė jų ašaras, kurie netekę savo duonpelnio, lieja jas. Tos mergaitės, kurių numylėtiniai žuvo karėje, jos laisto gėles ašaromis ir jų ašaros patenka čionais. Tie seneliai, kurių sūnūs žuvo ir jie čion plauja savo ašaras ir vilgo savo sopančias širdis: čion teka jų ašaros ir skaudūs vaitojimai... Ak, man liūdna.

— Ar ilgai stovės šita baisi šmėkla prieš mus?

— Tol, kol nepamatys ją darbininkų minia.

— O ar daug yra nematančiųjų?

— Plačiausios minios.

— O matančiųjų?

— Mažas būrelis.

— Tai sunku bus tą jiems parodyti...

— Bet matančiųjų skaitlius dauginasi

— O persekiotojų?

— Jų skaitlius nyksta.

— Tikrais žodžiais kalbi?

— Tikriausiai!...

Jurgelis apsikabino Petronėlę, pabučiavo jos galvą ir ji suspaudus jam ranką, nuėjo. Jurgelis ilgai žiūrėjo į atsitolinančią jo ištikimiausią draugę ir mąstė apie didžius darbus, kuriuos tikėjosi atlikti.

Jo mintis žaibo greitumu lakiojo nuo kaimo į kaimą, nuo draugo, prie draugo, tarsi upė nerasdama sau išėjimo. Jo širdis trankėsi krūtinėje ir visas kūnas jautė nepaprastą užsidegimą. Jis jautė savyje daug energijos, jį kažkas kvietė eiti prie liaudies ir apreikšti jai, ką tai linksmo, svarbaus, naujo ir sujudinančio...

(T. B.)

SVARBIOS ŽINIOS.

10 tūkstančių kalnakaslių streikuoja.

Vakarinės Virginijos valstijoje pagal kalnakasių unijos valdybos patarimą, sustreikavo apie dešimtis tūkstančių kalnakasių, kad pagelbėti tuomi kovoje sustreikavusiems Scherrodsville distrikte, Ohio valstijos kalnakasiams. Prie to solidarisko streiko, taipgi žada prisidėti kalnakasiai iš Belmont, Jefferson ir Harrison anglekasyklų distriktų.

Iš Rusijos Dumos.

Konstitucijinių demokratų vadovas, prof. Milukov valstybės Dumeje, svarstant valstybės budžeto klausimą, aštriai sukritikavo valdžios politiką, kuri privedė prie to, kad Rusija netenka tarpe valstybių jokio šalininko. Rusijos užgriebtinė politika priešinga yra XX metšimčio kulturai—sako Milukov—bet Rusijos valdžia vis dar jos neatsizada, ir dėlto su pasiputimu atsineša link Kinijos, lyg kad ta Kinija nebūtų valstybė lygi Rusijai. Savo kalbą Milukov užbaigė žodžiais:

«Šiandien sunku perspėti, ką mums atneš sekanti metai. Musų politika Rytuose—tai iš daugelio atžvilgių trys priešingi kits kitam elementai. Linkui artimesnių mums apielinkių valdžios atsinešimas yra kitoks, link tolimesnių nedaug panašus į pirmąjį. Aiškiausiai priešgininga politika yra taikoma linkui provincijų tolimuose Rytuose. Kartą reikia išsivadėti tos politikos, kadangi ta politika buvo pasekme rusų-japoniškos karės».

Interpeliacija Dumeje linkui riaušių universitetuose, iššaukė labai aštrias kritikas. Atstovas Ubrusov savo kalboje bandė apkaltinti studentus, sakydamas, kad studentai ir studentės, tai didžiausių nenuoramų elementas, kuriam ramumas yra nemielu, kuriam reikalingos nulatinės riaušės. Revoliucijos metu studentės žaidė pervertos idėjos propagandą.

Žodžiai Ubrusovo sujudino visus kairiuosius, salėje kilo smarkūs protestai ir švilpimas, bet Ubrusovas nenorėjo pertraukti savo kalbos, tad pakilo toks triukšmas, kad pirminkininkas negalėjo padaryti tvarkos. Tuoj susigrupavo dvi pusės—«pro» ir «contra», kurie pradėjo tarpe savęs kolyties. Galiausiai kairieji metėsi link tribunos, kad numesti kalbėtojų, bet atgaleivių šalininkai stėjo apginime ir kilo smarki pėš tynė, kuri nuramdinta užgesinimu salėj žiburių. Atstovai apleido salę, au už jos durių pasikolyot.

Protestuoja.

Rusijos valdžios įsakymai slopinti be jokių atžvilgių studentų judėjimą, papiktino net ir atgaleiviškuosius klodus visuomenės ir iššaukė reakciją prieš tą valdžios veikmę. Pavaryti nuo tarnystės profesoriai kasdien aplaiko daugybę pasveikimų ir užuojautos išreiškimų, dabar Maskvos pramoninkai apskelbė savo protestą, po kuriuo pasirašė 65 įžymų vertelgos. Protestas pasmerkia valdžios politiką, o visų pirmieviškių ir pažangesnių sriovių atstovai iš Dumos protesto su-

manytojams apskelbė savo pasveikinimą.

Iš visų universitetiškų miestų kasdien valdžia etapu išvaro į tolimesnes gubernijas studentų grupas. Keliasdešimtis studentų tapo nuteista nuo 3 iki 5 metų ištrėmiman iš Rusijos. Du laikraščiai už straipsnius apie studentų judėjimą likos uždaryti ir leidėjai nuteisti užmokėti po 500 rublių baudos.

Tečiaus tas valdžios despotizmas vis labiau kuria sevoiliucijos liepsnas.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas
Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinių. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

KOOI, WYO. Čia lietuvių yra apie 15 pavienių ir visi gražiai gyvena.

Laikraščius skaito beveik visi, kuriu pareina šie:—«Kova», «Keleivis», «Saulė», «Lietuva», «Vien. Liet», «Katalikas» «Tėvynė» ir «Lietuvos Ukininkas». Tat kiekvienas gali pasigėrėti tokiu mažu bureliu lietuvių, o tiek daug skaitančių laikraščius.

M. Lavukynas.

CHICAGO, ILL. Turbut kituose miestuose niekur taip lietuviai nesidarbuoja, kaip Chicago. Kaip štai iš šito užkvietimo matosi:

«Gerbiamas Tamista!

Kovo 19 dieną pripuola Juozų varduvės ir mės sumanome Kovo 18 d. vakare, «Aušros» svetainėje, 3148 So. Haled St., 8 val. vakare parengti vakarėlį, apvaikščiojimui trijų mūsų įžymių ypatų: Juozo Šerno, Juozo Laukio ir Juozo Hertmanavičiaus. Ir užtai šiuomi užkviečiame Tamistą dalyvauti šiame vakarėlyje.

Su pagarba:—M. Damijonaitienė, B. Bernotaitienė, B. Mankiūtė ir V. Mišeika.

P. S. Meldžiame pasirašyti ant įdėtos postkartės ir ją tuojaus pasiųsti, jeigu Tamista malonėsite dalyvauti.—[žanga penkesdešimtis centų].

Ką tu skaitytojau manyi apie tokį vakarėlį? Ar tave neima juokas, perskaičius tokį užkvietimą?

Mane net durnas juokas ima. Apie p. Šerno ypatą, aš nieko neturiu, nes jis yra žmogus vertas ir didesnės garbės. Bet ką p. Laukis yra nuveikęs, aš paklausčiau tų rengėjų? Ar turbut už tai, kad socialistų kelines tyrinėja ir gerai moka socialistus bjaurioti. Tai turbut tiktai už tai.

Bet p. Hertmanavičius, nėra nė tiek padaręs kiek Laukis. Turbut Hertmanavičių už tai gerbia, kad žmonėms farmų pripirko Wisconsin valstijoj su savo garsiaja «Žinyčia». Taipgi kaip kada nori lietuvius su lenkais suvienyti. Pas mus mat visos lenkų liekanos yra gerbiamos. Mat Hertma-

navičius yra lenkas, bet lenkai jo negarbina, tai pradėjo plaktis prie lietuvių, o tie jau ir pradėjo garbinti kaip kokį dievaitį.

Bet aš nesuprantu kaip p. Mišeika pakliuvo prie tų rengėjų?... Poni Damijonaitienė užvis labiausiai mėgsta tokius baliukus, nes pas ją beveik kas savaitė atsibuna tokie baliukai. Bet aš neturėjau jakio manymo apie šiuos: Bernotaitienę, Monkiutę ir Mišeiką, bet matyt ir jie ar tik nebus tokios rūšies, kad imasi už tokių darbų.

Žmogus.

SAJUNGOS REIKALAI.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N2, 1911m.

«L.S.S. Centro Sekretoriui.

Malonus Drange:— Leo Deutch, garsus revoliucionierių vadovas, kuris kovodamas už laisvę praleido daugiau negu 30 metų savo amžiaus Rusijos kalėjimuose ir Sibiro katargos kasyklėse, laukiamas greitu laiku pribunant New Yorkan ir mes geidžiame jam surengti kuodidžiausį pasveikinimą.

Delei to tikslo mes surengiame viešą susirinkimą, kuris atsi-bus February 13, Cooper Union svetainėje, todėl mes kviečiame visas radikališkas ir revoliucijoniškas organizacijas, idant imtų dalyvumą tame pasveikinime. Malonėkite prisijusti savo delegatus.

Broliška, Komitetas per Dr. James M. James.»

New York, N. Y., Feb. 3, 1911.

P.K-tui: Patariu pasiųsti delegatą. Už delegatą patariu išrinkti drg. Račiūtę, kuri yra P.K-to nare, gyvena tame pačiame mieste ir vartoja anglišką kalbą, kuri beabejo tame susirinkime bus oficijališkoji.

8, II, 11.

L.S.S. Centro Sekr. A. Purvis.

Įnešu, kad L.S.S. taipgi prisidėtų prie pasveikinimo Leo Deutch ir kad nuo S-gos būtų pasiųsta delegatai. Už delegatą apsimu, bet prie tam nominuoju drg. A. Purvį, kuris irgi yra vietinis, pasipažįsta su rusais ir jų kalba.

New York, N. Y. 9 II, 11. P.K-to Narys M. M. Račiūtė.

Balsuojame už.

Waterbury, Conn. ? P.K-to narys J. S. Pruselaitis.

E. Pittsburg, Pa. 11 II, 11. P.K-to narys B. K. Kondratavičius.

L.S.S. Centro Sekretorius Aug. Purvis.

New York City, 10, III, '11.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 3.

P.K-tui. Gerb. Tamstos:—

Aš tikiuos, kad Jūs gerai žinote ir suprantate, kas tai yra streikas Amerikoje ir kaip daugelis turi nukentėti dėl jo. Chicagoje streikuja 45 tūkstančiai siuvėjų. Aš esu surištas su streikuojančiais, tai ant manęs irgi atsiliepia baisybės to streiko. Prie to esant mokslaeivių, ekonomišką padėjimą apsunkina keleriopai. Pinigai mano guli jau antras metas S-goje. Už tai meldžiu, idant imtų į atydą mano sunkų padėjimą ir paragintų Administratorių, kaip galima greičiau atmokėti mano paskolę. Administratoriui rašiau du laišku, bet veltu.

Chicago, Ill. 4 I, 11.

Draugiškai P. Puskunigis.

Nutariame, kad drg. P. Puskunigiui būtų apmokėta skola, kuri tapo jau seniai nutarta apmokėti (žr. V Susiv. Prot., Sesiją X,

prg. 2, «Kovos» N27, 09m.), nevėliaus, kaip bėgije trijų mėnesių po apskelbimui šio nutarimo.

New York, N. Y., 26 II, 11 }
Waterbury, Conn 28 II, 11 } LSS P. K-tas {
E. Pittsburg, Pa. 3 III, 11. } { M. M. Račiūtė,
 } { J. S. Pruselaitis,
 } { B. K. Kondratavičius

L.S.S. Centro Sekretorius Aug. Purvis.

New York City, 10 III 11.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 4.

October 3, 1910 metų, pareikalavus, kad pagal P.K-to Tar. N60 (žr. «Kovos» N39 p.m.) J. Grinius turi priduoti P.K-tui paties V.K. Račkaucko paduotas išlygas linkul pardavimo S-gai vertimo «Mot. ir Soc.», J. Grinius atsakė sekančiais:

«Šiuomi prisiunčiu drg. V.K. Račkaucko laišką, kuriame šneka apie sutarimą pardavime rankraščio «Moteris ir Soc.». Nors tame laiške šneka ir privatiškus bizniaus dalykus, bet kad reikalaujate, tai galite turėti.

Philad., Pa. Nov. 30, 10m.

Prieteliškai J. Grinius.

(Čion pagarsinu ištrauką iš drg. Račk. laiško.)

«Scranton, Pa. Rugg. 10, 10.

...Būčiau pamiršęs apie svarbiausį parašyti. Mano originalinis raštelis sulyg išlygų už «Mot. ir Soc.» yra, tur būt S-gos Archive. Jei Jūsų žiniai tas reikalinga, tai štai jos, tos išlygos: \$120 pinigais ir 200 egzempliorių tos pat knygos, kaip išeis iš spaudos. Tai ir viskas.

V.K. Račkauckas.»

Nors čion J. Grinius priduotos drg. Račk. išlygos reikale pardavimo «Mot. ir Soc.» vertimo nėra tos, apie kurias J. Grinius pranešė Centro Kom. Konferencijai, nes kaip matoma iš datos, tai vėliaus išrašytos, bet kadangi nesiranda tų tikrųjų, tai aš įnešu.

Pripažinti šitas V.K. Račkaucko paduotas išlygas nupirkime «Mot. ir Soc.» už formališką dokumentą.

New York City 25 II, 11. P.K-to Narys M. M. Račiūtė.

1) Manding čion visai ne tie dokumentai prisiųsti, kurie buvo reikalaujama.

2) Ir šie dokumentai išrašyti po C.K-tų Konferencijos atsi-buvimu, kur J. Grinius gyrėsi, kad turįs tą dokumentą*). Todėl remianties ant viršminėtų motyvų priverčia suprasti, kad J. Grinius C.K-tų konferencijoje viešai melavo. O už viešą melagystę, kuri lytisi S-gą, kaip organizacijos reikalą, išreiškiu J. Griniui viešai papeikimą.

Waterbury, Conn. 28 II, 11. P.K-to narys J. S. Pruselaitis.

Balsuoju už drg. M. M. Račiūtės įnešimą.

E. Pittsburg, Pa. 3 III, 11.

„ „ B. K. Kondratavičius.

New York City, 10, III, '11.

L.S.S. Centro Sekr. Aug. Purvis.

Atydai visų Sąjungiečių

Visoms kuopoms tapo išsiuntinėta Statistikos blankos, kurias kuopos turi išpildyti pagal blankose esančius nurodymus. Dėl to tikslo turi būt sušaukiami tam-tikri susirinkimai, kuriuose turi dalyvauti visi kuopos nariai; jei kuriems nariams negalima pribūti į susirinkimą, tai apie tuos narius turi surinkti visas reikalingas žinias kuopos komitetas. Nė viena kuopa neturi praleisti tą dalyką. Ta statistika bus mūsų veidrodis, kuris parodys mūsų tikrąjį stovį, todėl drangai stengkities surinkti teisingas žinias apie visus reikalaujamus dalykus.

Po išpildymui tų blankų, kuopų sekretoriai blankas turi prisiųsti tiesiog Centro sekretoriui nevėliaus *May 1, 1911m.* Tiktai

*) Tą dalį, kur Pruselaitis kalba apie J. Grinius nepridavimą V.K. Račkaucko laiško, atsakančio taisyti korektą „Mot. ir Soc.“ aš apleidžiu, nes apie tą dalyką bus kitur kalbama.

A. Purvis.

malonėkite nesumaišyti su referendumų blankomis, kurios turi būti pasiūstos tai įstaigai, kuri jas prisiuntė, bet statistikos blankas pasiūsti tiesiog Cento Sekretoriui.

New York, 17, III. 11. LSS. Centro Sekr. *Aug. Purvis*.
112 East 19th st., New York, N. Y.

Susijungimo su Socialist Party dėlei.

Wisconsino rajono buvusioj konferencijoj tapo išrinkta komisija kaslink parašymo ruzuliucijos linkui susivienijimo LSS, su anglų Soc. Partija. Kiek galėjo ši komisija veikė, rinko informacijas iš visokių šaltinių ir stengėsi savo užduotį atlikti.

Bet kadangi informacijas sužinoti yra keblu ir kadangi šioji komisija negali išnešti savo galutinio nuosprendžio taip trumpu laiku, kur reikalinga rimto abipusiško ir nuodugnaus apsparstymo ir pamatinio išgveldenymo smulkmenų viršminė tam klausime, tad mes nutarėme paduoti sąjungiečiams svarbiausias išlygas, kurias mums anglai prisijungiant prie jų stato.

Žemiaus paduodame vertimą žodis į žodį iš Soc. Partijos konstitucijos pridurtus atsibuvusiam Chicagos kongrese, Gegužio 15-21 d., 1910 m.

Svetimkalbių organizacijos.

1) Nacionališkos organizacijos veikiančios kitose kalbose, turi tiesą susijungti su Soc. P. kaip čion žemiaus paduota.

2) Tokios organizacijos turi turėti skaitlių mažiausia 500 sąnarių ir turi būti harmonijoje su konstitucija, platforma Soc. Partijos.

3) Tokios organizacijos privalo mokėti 5 centus kas mėnesį į Nacionališką Soc. Partijos išdą, aplaikant mainais mokesčių ženklelius (due stamps), panašioms į angliškos organizacijos ženklelius.

4) Tokios organizacijos turi tiesą nubalsuoti urėdą, žino mą kaipo vertėją-raštininką, kuris but apsipaziņęs su savo ir angliška kalbomis, kurio pareiga bus tarnauti centrališkam Soc. P. office, suvedant kruvon abiejų organizacijų veikimas. Alga tokio vertėjo-raštininko neturi perviršint \$25.00 savaiti, kuri bus išmokama per Nacionalinį offisą. Toji alga bus apribuota per Nacionalinį išpidomąjį komitetą Soc. P.

5) Kiekviena svetimtautiškoji organizacija yra įgaliota nubalsuoti vieną delegatą į Nacionališką Soc. P. kongresą, su išlyga, kad toks delegatas turės tik patariamąjį balsą.

6) Nariai svetimtautiškų organizacijų neturės balso nacionališkuose Soc. P. referenduose, išskiriant tą, jeigu jie bus pilni Soc. P. nariais.

7) Visi politiški veikimai tokių organizacijų turi būti po priežiura ir užgirti valstijos organizacijos. Propagandos veikimas neturi but skelbiamas, jei tam patėmija ką-nors valstijos organizacija.

8) Nariai įvairių svetimtautiškų organizacijų turės balsą ir balsavimą vietinėse rėdybose organizacijos, tik su tokia išlyga, kad jeigu abipusiškai bus daleista, t. y. iš abiejų organizacijų.

Komisija:— *J. Dargužis, F. Drutchas, ir J. Bagvillo.*

Link susivienijimo su Soc. P.

LSS. 95 kuopa Kovo 5 d. laikytame savo susirinkime, apkalbėjus klausimą susivienijimo LSS. su anglų Soc. Party, randame:

1) Kadangi mes veikiame pagal socialdemokratiškų principus, dvasiškai nesiskiriame nuo Soc. Partijos ir kovoje laikomės tos pačios taktikos;

2) kadangi mes turėtume nustot leidę nuosavą organą ir visas mūsų turtas turėtų patekti Soc. P.;

3) kadangi nedaugelis mūsų sąjungos narių moka anglų kalbą ir sykiu bendrai veikti nebutų galima;

4) kadangi anglai mus nesupranta ir mažai mumis rupinasi, todėl:

Sąjunga gal gyvuoti savistovai, kaip ir gyvavo, ir veikti, kaip veikė, agituodama už Soc. P. statomus kandidatus ir balsuodami už juos.

LSS. 95 kp. komisija:— *Adol. Zenas ir M. Burgis.*

Pastaba: 5 paragrafas, kur kalbama, kad tegul Soc. P. prisijungia prie LSS. apleidžiama, nes tai turbut vien pajauka. Taipgi klaidingai mano 95 kuopa, sakydama, nustosime savo organo ir turtą turėsime atiduoti Soc. P., nes susivienijimas neatima sąjungai savistovystės, nėgi neverčia bendrai su anglais laikyt susirinkimus ir t. p. Dėlko reikalaujama susivienyt, rodosi, daugeliui suprantama, todėl nėra reikalo nė aiškinti.

Red.

Link pirmos Gegužės.

LSS. 65 kuopa savo susirinkime laikytame Kovo 14 d. nutarėme kreipties į „Kovos“ redakciją ir visus sąjungiečius, kad kas tik kuo gali prisidėtų prie surengimo ir išleidimo „Kovos“ gegužinio numerio. Taigi, kad tas numeris butų papuoštas iliustracijomis (paveikslais) ir tam tinkamais straipsniais.

Mēs zinome, kad mūsų redaktoriui ir taip perdaug sunkiai prisiėina dirbti, iš jo vieno to negalima reikalauti, todėl mes atkreipiame kiekvieno rašėjo atydą, kad pagelbėtu ir papuoštų „Kovą“ savo minties ir plunksnos produktu. Sąjungiečiai gi, kurie negal tuo pagelbėti, privalo prisidėti pinigškai, padengimui iškaščių ir savo triusu link išplatavimo to numerio tarpe žmonių. Kuopos privalo tuoj užsisakyti po kelis desėtkus egzempliorių, iškalno už juos užmokant. LSS. 65 kuopa pasirengus tą padaryti, jeigu tik tas mūsų sumanymas ras tarpe darugų pritarimą.

Nagi draugai tik sukruškim, o darbas bus atliktas ir džiaugsimės vaisium savo triuso.

Vardu 65 kuopos, *E. Kīnderas.*

Mēs „Kovos“ darbininkai pirma jau galvojome apie surengimą gegužinio numerio. Kadangi padidinimas reikalauja iškaščių, o administracija tų iškaščių savo valia skirti netur teisės, nusprendime pasidariusius iškaščius ant kiek daleidžia neperpilnas kišenius padengti patįs ir išleisti bent papuoštą straipsniais ir iliustracijomis. Susinėm su gabesniais ir geresniais socialistiškais rašėjais, užkviesdami juos

prie pagelbėjimo, pradėjome gaminti ilustracijas— žodžių rengti.

Dabar gi LSS. 65 kuopos draugų sumanymas, tikrai nu-
džiugina ir priduoja norą pradėtą darbą atlikti. Supranta-
ma, kad tai priedermė kiekvieno darbininko, kiekvieno są-
jungiečio pareiga prisidėti, kad bendromis spėkomis padaryti
atminimą mūsų darbininkiškos šventės, vienok gal nevisi tai-
tai suprasti nori, todėl nors mes, kurie suprantame reikalą,
pasistengime padaryti sau ir draugams tą užsiganėdinimą.

Na tik darban draugai! Laikas trumpas!

Red.

Pranešimas 1-mo rajono kuopoms.

Gerbiami draugai, kaip matėm „Kovos“ N11 š. m., mus
1-mo rajono sekretorius J. Burokas, apleido Conecticuto vals-
tį, o antras kandidatas mažiau balsų gavęs J. Malinauskas
stojo iš sąjungos, o kadangi tik du kandidatu turėjome rin-
imuose į tą įstaigą, tai pasirodo, kad likome be sekreto-
aus.

Taigi pagal mano nuomonę neišpuola nieks daugiau
eikti, kaip laukti busiančios konferencijos, kuri turi atsibuti
baigoj Balandžio mėnesio, o konferencijoj galėsime išrink-
ar liglaikinį, ar kaip draugai nutars. Iki konferencijai ar-
iki bus išrinktas sekretorius, aš apsiimu atlikti jo darbą ir
gu tik jūs draugai man padėsite, stengsiuosi jį atlikti pa-
l išgalę. Taigi visus dalykus, lytinčius sekretorių, meldžiu
eti žemiau nurodytu antrašu.

Jums dėl sociališkos revoliucijos tarnaujantis, LSS 1-mo
ono Veikiamojo kom. narys:
J.V. Stalioraitis, 74 So. Cherry St. Wollingford, Conn.

Sąjungiečių atydai.

A teina daug laiškų Administracijon su užklausimais apie agi-
jos (propagandos) lapelius. Šiuom syk pranešame, jog 1-ma
S. kuopa išleido labai puikius propagandos lapelius — *Atviras
kas lietuviui darbininkui*. Kuopos ar pavieniai draugai, norin-
platinti propagandą tarpe lietuvių-darbininkų, gali reikalauti
„Kovos“ Administracijos. 100 tų lapelių su prisiuntimu pre-
ija 50 centų. Užsakant nedaugiau kaip už vieną dolerį, gali-
ti 1c krasos ženkleliais.
«Kovos» Adm.

Laiškai į Administraciją.

Guodotinas drauge:

Gavau jūsų paraginimą užsimekėti užvilkta škola į LSS. Tai-
prisiunčiu kaip prenumeratą «Kovai» \$2.00 už 1910 metus.
Išiu «Kovą» siuntinėti toliaus. Ilgai netrukus, prisiūsiu už
s 1911 metus.

Po atsitikimui katastrofos kasykloje, puole sunkus smugis
naujai gimusios LSS. kuopelės. Kasykloms užsidarius, drau-
akriko į visas puses, ant vietos likome vos trys. Matydami
u burelio sumažėjimą, mes likusieji prisidėjome prie Socialist
y.

Malonėčiau labai, kad kuopelė vėl atgytų. Kol-kas pas mus
sta tam tikslui pasiryžusių veikėjų. Būtų labai malonu, kad
darbui prigelbėtų artimesnių kuopų draugai.

Su draugiškumu, B. Žolynas Cherry, Ill.

A U K O S.

Paterson, N.J. Čion prisiunčiu \$4.00 aukų sušelpimui kanki-
nių, surinktų prakalbose LSS. 65 kuopos.

Su guodone, E. Kinderas, 82 Keen st.

Aukų kankiniams \$4.00 gauta 24 III. 11., kurios bus perduo-
tos tam-tikram komitetui.
«Kovos» Adm.

New Haveno LSS. 27 kuopos atyda.

LSS. 27 kuopos mėnesinis susirinkimas atsibus 1 dieną Balan-
džio, 7:30 val. vakare, Soc. Partijos kambaryje, 746 Chapel St.

Draugai ir draugės minėtos kuopelės, teiksėtės atsilankyti ant
paskirto laiko ir nepamirškite atsivesti ir naujus draugus; pašali-
niai taipgi gali atsilankyti. Draugai, daug turime kuopos ir Są-
jungos svarbių reikalų.
Komitetas.

Pranešimas Chicagos LSS. 37 kuopos draugams.

Šiuomi pranešu, kad 37 kuopos mėnesinis susirinkimas atsi-
bus Nedėlio, 9 d. Balandžio, 10 val. iš ryto, Bathouse svetainė-
je kamps Union ir 14-th Pl.

Užtai primenu jums draugai, kad 37 kuopos susirinkimai bus
laikomi kiekvieno mėnesio antrą nedėdienį toj pačioj svetainėje,
10 val. ryte. Taipgi draugai, kurie norite prisirašyti prie LSS. 37
kuopos, malonėkite ateiti ir savo draugus atsiveskite.

Pirm susirinkimo J. Gailiūnas skaitys paskaitą.

Sek. J. Petraitis.

Chicagiečiai, prakalbos! Įžanga dovanai.

LSS. 4 kuopa parengia prakalbas, Freiheit Turner svetainėje,
3417 So. Halsted St. 1 d. Balandžio, 7:30 val. vakare. Į Kalbės lie-
tuviškoje ir angliškoje kalbose. Nepraleiskite progos!

Prakalbų Komitetas.

LSS. 4-tos kuopos draugams.

Balandžio 2 d. atsibus paskaitos, kurias skaitys drg. K. Gugis
ir po paskaitų bus debatai, temoje: «Kas geriaus valdo gelžkelius,
ar valdžia ar kompanija»; debatus J.P. Morkus ar A. Baltašis.
Todėl draugai, malonėkite atsilankyt ant minėtų paskaitų, nes la-
bai yra naudingos. Įžanga kuopos drg. dovanai, pašaliniai turi
būt su komiteto žinia.
Komitetas.

FARMOS! FARMOS!

Štai puiki proga igyti Farmą! Žemė apgyventa 61 lietuvių
farmerių. Šioj kolonijoj lietuviai turi suorganizavę Ukišką Drau-
gystę palengvinimui ukininkavimui ir apdirbimui lauko, taipgi su-
sišelpia laike ligos. Ši lietuvių kolonija randasi Lake Maisan pa-
viete, Michigan valstijoje, vakariniame krašte palei ežerą Michigan
prie pramoningų miestų ir miestelių; tarpe 4 gelžkelių, tarpais
gražus tyro vandens upeliai ir žuvingi ežerėliai. Turime toje apie-
linkėje pardavimui tūkstantį (1000) farmų, geros, derlingos že-
mės; ir pigios, geros žemės visokiems javams, daržovėms, sodams
ir pievoms; pienininkystei, galvijų ir paukščių auginimui. Par-
duodame pigiai, ant lengvų išmokėjimų. Gali pasirinkti kas kiek
žemės nori. Prekė nuo \$10,00 iki \$25,00 už akrą. Norinti pirkti
kreipkitės adresu:

ANTON KIEDIS,
Peacock, Lake Co., Michigan.

*** NAMINE MOKYKLA**

Gramatika angliskos kalbos mokintis be mokinio (apdaryta)..... \$1.00
 Valkų Draugas arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokinio 15c.
 Naujas Būdas mokintis rašyti be mokinio 10c.
 Aritmetika mokiniuisi raskundų su pav. (apdaryta)....35c.
 Pinigus siųskit per Money Order šiuo adresu:

P. Mikolainis
 Box 62 New York City

**DR. RICHTER'S
 "PAIN-
 EXPELLER"**

Prie išsisukimo, Suddurdimio, Perimtu muskulu, Skausmu Romatizmo, Neuralgijos ir panašiu kančių niekas taip greit nepamašina, kaip sutepimas su Pain Expeleru
 Šiame vaiste ap-
 tinka 25 ir 50c.
F. Ad. Richter & Co
 215 PEARL ST.
 NEW YORK
 Tėmykit ant Ankero ženkle apsaugojimo.

Carsinkities „KOVOJE“

**50,000
 KNYGU
 DYKAI DIEL VYRU.**

**JAUNI VYRAI
 SENI VYRAI
 VIDURAMŽINI VYRAI**

Vyrai kurie žada apsivesti— vyrai ligoti— vyrai kurie būdai neprotingi dasileida perviršumą— vyrai nusilpnei, nerviški, sunaiki ir kurie sulaukie amžio, katram negale pynai nauduoti priimam gamtos.— **vysi tie vyrai tur pareikalauti viena iš tuo knygu.** Ta knyga pasakis kaip vyrai sunaikin sava sveikata, kaip jie igana ligas ir kodiel jie netur apsivesti budame tame padame. Ta knyga teip-gi pasakis suprantamoje kalboje kaip vyrai kurie tur **Užnuodijima kraujo, arba syfilis, Triperi, arba gonorrhoea, Nusilpnelma, Abelną pragaišti špeku, Pragaišti gyvybes skytimo, Naktinius ni begimus, Rheumatisma, Organiškas ligas, Pylva, Kepenu, Pustles ir Inkstu ligas,** gali but galutis išgydyti sava nuomuse, privatnai ir slapta, su ta žais kaštais.

Tukstančiai vyrų atrava sava tobulą sveikatą, pūti ir stiprumą per pagelbą tuos knygos. Ji ira krautuvis nios ir talpina šiam tykrus slaptibes, kurios vyras ta žinoti. Netrotikiet sava pinigų mokiedami už prasto bevertės, vaistus iki kolaik neperskaitisti šitą knygu, pasakis kodiel jus kentėti ir kaip gallet galutinai išgydyti. Atmink, jog ta knyga yra duodama **VYSAI DYSK** Mēs užmokam ir pačta. Išrašik aiškeie sava varda, ir varde ir adresą ant šio kupona ir išsiusk ji mums beštas

**Kuponas dykai gautos knygos.
 Siusk ji šendena.**

DR. JOS. LISTER & CO.
 L. 303, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

Godotini: Aš esu užinteresuotas jūsu pasiulimui šitai siunstos knygos ir norciau, jog jus išsiustumate vieną iš tuo knygu.

Vardas ir pavardė.....
 Adresas.....
 Stejtas.....

Pranešimas.

Šiuomi pranešame, kad jau sulaukėme ir N11-12 «Visuomenės» Prekė N. tik 25c. Kartu NN. 1, 2, (trečias jau išsibaigė) 4, 5, 6 7, 8-9, 10 ir 11-12 tik už \$1.75.

Podraug pranešu, jog *Visuomenės* pakolaik ne visi numerai išsiparduoda. Jeigu draugai taip mažai reikalau ir ant toliaus, tad būsiu priverstas pranešt «Visuomenės» išleistuvei, idant daugiaus nesiuntinėtų, nes nenoriu, kad S-ga perdaug išiskolintų «V-s» leidėjams. Todėl draugai, jeigu norite tą vienatinį Lietuvoj išeinantį laikraštį, kuris rūpinasi mūsų visų reikalais, paremti, tad jūsų pareiga daugiaus rūpintis jo platinimu.

Reikalaudami «Visuomenės» ir siųsdami pinigus, adresuokite ekančiai:

«KOVA» 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa

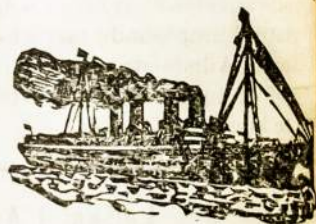
ŽEMAITES RAŠTAI

Antra patalsyta laida leidžiama prenumeratos keliu. Kad paskubinti ŽEMAITĖS RAŠTŲ laidą, nusprendžiau nuo dabar duoti prenumeratoriams **dovanas.** Kas užsiprenumeruos ŽEMAITĖS RAŠTUS gaus tik-ką išėjusią iš spaudos knygelę: «Seniau ir Dabar». Prenumerata dabar tik \$1,00.

A. ZYMONTAS 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

M. Rosenbaum,

**SENIAUSIA
 Lietuviška Banka
 Philadelphijoje, Pa.**

**Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.
 Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.
 Agentūra geležinkelių tikiety.**

Parduodame geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valstijų
605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Grazus prie laikrodėlio socialistiškas reteželis su globu, broliškal sveikatos dvi rankos arba su švyturiu ir socialistišku parašu. Preke už vieną 25c. Socialistiški ženkleliai visokių gatunku: paprasti—preke 5c, paaukang daugiaus imantiems nuleidžiamas nuosimtis. Reikalaudami sluskit į tan sos ženkleliais arba Money Orderiu. «Kovos» Adminia